

Matkalla hevosen omistajaksi

OPAS HEVOSEN HANKINNASTA JA OMISTAMISESTA

Ravuri

Ratsu

Kimppa

Juridiikka

Matkalla hevosen omistajaksi

OPAS HEVOSEN HANKINNASTA JA OMISTAMISESTA

Anne Laitinen ja Erja Mattila (toim.)

Hippolis - Hevosalan osaamiskeskus ry

Elinkeinoja ja elämyksiä – Hevosenomistajuuden kehittämishanke 2012

Maa- ja metsätalousministeriö/työ- ja elinkeinoministeriö,
maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä

ISBN 978-952-93-1284-9 (sid.)

ISBN 978-952-93-1285-6 (PDF)

© Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ja kirjoittajat

KUSTANTAJA JA JULKAISIJA

Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry

Elinkeinoja ja elämyksiä – Hevosnomistajuuden kehittämishanke

(maa- ja metsätalousministeriö/työ- ja elinkeinoministeriö,

maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä)

Opistontie 10 A 2

32100 Ypäjä

info@hippolis.fi

Hevosnomistajuuden kehittämishankkeen yhteistyökumppanit:

Hevosopisto Oy, Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä HAMK,

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto

MTK ry, Suomen Hevosnomistajien Keskusliitto ry, Suomen Hippos ry ja

Suomen Ratsastajainliitto ry

Ulkoasu ja taitto: Irina Keinänen

Oikoluku: Heidi Toivonen, Marja Mahlamäki ja Johanna Heinonen

Kansien kuvat: Irina Keinänen

Lukijalle

Suomessa on hevosia tällä hetkellä yli 75 000 ja määrä lisääntyy koko ajan. Kasvava hevosten määrä Suomessa luo harrastusmahdollisuuksia yhä useammalle ja monipuolistaa hevosalan yrittäjyyttä. Hevosharrastuksen parissa ihmisellä on mahdollisuus kehittää ja toteuttaa itseään monin tavoin, rennosta vapaa-ajanvietteestä aina ammattimaiseen kilpaurheiluun saakka. Hevoset ovat tasa-arvoinen, mutta vastuullinen harrastus.

Hevosenomistajia arvioidaan Suomessa olevan 35 000 - 40 000. Määrän yhä kasvavassa ovat myös hevosenomistajuuden tarpeet muuttuneet.

Hevosenomistajuuden kehittämiseen saatiin lisäpanoksia kesällä 2011 käynnistyneellä Hevosenomistajuuden kehittämishankkeella. Projektin taustalla ovat muun muassa Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto, Suomen Hippos ja Suomen Ratsastajainliitto. Tavoitteena on lisätä hevosenomistamisen kiinnostavuutta ja arvostusta sekä luoda selkeät pelisäännöt kimppaomistamiselle. Projektissa on luotu alan toimijoiden kanssa kimppatallien laatukriteerit ja niihin pohjautuva koulutus. Tämän oppaan kimppaomistamisosio on osa koulutusta.

Oppaan tavoitteena on kertoa hevosen hankinnasta ja omistamisesta sekä omistamisen eri vaihtoehdoista. Opas sisältää viisi osiota: 1) yleistä hevosen omistamisesta, 2) ravihevosen ostaminen ja omistaminen, 3) ratsuhevosen ostaminen ja omistaminen, 4) hevosen ostamisen juridiikka, arvolisävero ja rahoitus ja 5) hevosen kimppaomistaminen ja sitä ohjaava lainsäädäntö.

Osiot 1–4 sisältävät perustietoa, joka on suunnattu hevosen ostoa harkitseville, mutta niistä löytyy myös syvällisempää tietoa hevosen jo hankkineille. Kimppaomistamisen osio on kohdennettu kimppaa vasta suunnitteleville sekä jo toimiville kimpanvetäjille. Tekstissä kuvataan, millä pelisäännöillä kimppaomistamisessa toimitaan. Opas sisältää tietoa kimppatallien markkinoinnista, sopimuksista, tiedotuksesta, taloudesta ja lainsäädännöstä.

Julkaisun osat on jaoteltu käytännön syistä: ratsuhevosta ostettaessa on huomioitava erilaisia asioita kuin ravihevosta hankittaessa. Rajanveto lajien välillä alkaa hälvettyä, ja hevosharrastajat saattavat luontevasti harrastaa niin ratsastusta kuin raviurheiluakin. Omalta osaltaan raja-aitaa madaltaa kotimainen hevosrotumme, monikäyttöinen suomenhevonen, joka toimii mallikelpoisesti niin raviradoilla kuin ratsastusareenoillakin. Oppia on hyvä ottaa yli lajirajojen. Lähivuosina jääme mielenkiinnolla odottamaan kimppaomistamista erilaisena omistamisen muotona myös ratsuhevosilla.

Oppaan on tuottanut Elämyksiä ja elinkeinoja – Hevosenomistajuuden kehittämishanke. Hankkeen on rahoittanut maa- ja metsätalousministeriö/työ- ja elinkeinoministeriö maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän suosituksesta. Oppaan valmistumisesta kuuluu suuri kiitos kirjoittamiseen osallistuneille asiantuntijoille, avustajille ja projektin taustaorganisaatioille.

Hevosen omistaminen on unohtumattomia elämyksiä ja vastuuta luontokappaleesta.

Tervetuloa tutustumaan hevosenomistamisen maailmaan!

Ypäjällä 12.10.2012

Anne Laitinen ja Erja Mattila

Sisältö

Kirjoittajat.....	8
1. YLEISTÄ HEVOSEN HANKINNASTA.....	9
1.1. Miksi omistaisin hevosen	10
1.2. Erilaisia omistamisen ja hevosen pitämisen muotoja	11
1.3. Vastuullinen omistaminen	12
1.3.2. Hevosesta luopuminen.....	13
1.4. Oppaan taustaorganisaatioiden edut ja palvelut hevosenomistajille.....	14
2. RAVIHEVOSEN OSTAMINEN JA OMISTAMINEN.....	15
2.1. Yleistä raviurheilusta	16
2.2. Miksi ostaisin ravihevosen	17
2.3. Ravihevosen omistamisen vaihtoehtoja	18
2.3.1. Oma tupa – oma lupa.....	18
2.3.2. Vuokraaminen	19
2.3.3. Jaettu ilo – paras ilo.....	20
2.3.3.1. Pelisäännöt – kaiken ajoin.....	20
2.3.3.2. Kimppaomistuksesta osakeyhtiöön.....	21
2.4. Ravihevosen pitämisen vaihtoehtoja	21
2.4.1. Ammattivalmentajalla.....	21
2.4.2. Harrastajavalmentajana.....	22
2.4.3. Täysihoidossa.....	22
2.5. Sopivan hevosen löytäminen	25
2.5.1. Kysy ammattilaiselta – ole järkevä.....	25
2.5.2. Varmistu hevosen sopivuudesta.....	25
2.5.3. Mistä löydän hevosen?.....	25
2.5.4. Suosi suomalaista	27
2.5.5. Ravihevosen kokeileminen ja ostotarkastus.....	28
3. RATSUHEVOSEN OSTAMINEN JA OMISTAMINEN.....	29
3.1. Yleistä ratsastuksesta.....	30
3.2. Haaveena oma hevonen	30
3.3. Arvioi ajankäyttö, resurssit ja omat tiedot ja taidot	30
3.3.1. Tarvittavat tiedot ja taidot.....	30
3.3.2. Mitä hevosen pitäminen maksaa.....	32
3.3.3. Sopiva tallipaikka.....	32
3.3.4. Ajankäyttö	34
3.4. Erilaisia hevosen omistamisen muotoja	35
3.4.1. Harrasteratsun käyttökimppa.....	35
3.4.2. Omistamasi hevonen toisen ratsuna	36
3.4.3. Iso ratsukimppa – tavoitteena kilpa-areenat.....	36
3.4.4. Hevosen vuokraaminen	38
3.5. Mistä ja miten löydän minulle sopivan hevosen	39
3.5.1. Hevosen kokeileminen	40
3.5.2. Ostaminen hevosta näkemättä	42
3.5.3. Eläinlääkärintarkastus	42
3.5.3.1. Ratsun ostotarkastus	44

4. HEVOSEN OSTAMISEN JURIDIIKKA, ARVONLISÄVERO JA RAHOITUS.....	47
4.1. Hevoskauppaan sovellettava lainsäädäntö	48
4.1.1. Mikä laki soveltuu?	48
4.2. Hevoskaupan virhetilanteet	49
4.2.1. "Sellaisena kuin on" -ehto tai muu myyjän varauma.....	50
4.2.2. Ostajan selonottovelvollisuus ja tietoisuus virheestä.....	50
4.2.3. Reklamaatio ja sen merkitys	51
4.3. Virheen seuraamukset	51
4.3.1. Vahingonkorvaus	52
4.4. Kauppakirja.....	53
4.4.1. Kaupan solmiminen.....	53
4.4.2. Kauppakirjan yleisimpiä kompastuskiviä	53
4.5. Hevoskaupan arvonlisävero ja rahoitus	55
4.5.1. Hevoskaupan arvonlisävero	55
4.5.2. Arvonlisävero palvelu- ja kilpailutoiminnassa	56
4.5.3. Hevosen oston rahoitusmuotoja	57
4.6. Vakuuttaminen – osa omistajan riskinhallintaa	58
5. KIMPPAOMISTAMINEN.....	59
5.1. Vastuullinen kimppaomistaminen.....	60
5.2. Kimppatallien laatumerkkijärjestelmä.....	61
5.3. Jaetut elämykset	62
5.3.1. Selkeät pelisäännöt	62
5.4. Kimpan perustaminen.....	63
5.5. Kimppatallin sopimukset	65
5.6. Kimppaosuuksien markkinointi.....	67
5.6.1. Asiakashankinta	68
5.6.2. Markkinointikanavia kimppaa perustettaessa.....	68
5.7. Mitä kimppa voi tehdä yhdessä?	71
5.8. Kimpan viestintä	72
5.8.1. Case Callela Longshot.....	72
5.8.2. Kimppatallin taloudesta tiedottaminen	76
5.9. Kimppatallien hallinnointi – sähköinen palvelualusta	77
5.10. Taloudenhoito ja kirjanpito	78
5.10.1. Tilin avaaminen	79
5.10.2. Kimppatallin verotus yhtymänä.....	80
5.11. Ratsuhevosen kimppaomistaminen	83
5.11.1. Harrasteratsun käyttökimppa	83
5.11.2. Iso urheiluratsukimppa - hyödyntämätön mahdollisuus.....	84
5.12. Kimppaomistajuutta ohjaava lainsäädäntö	86
5.13. Kimppojen yleisimmät ongelmatilanteet	88
6. Sopimusohjat.....	91
7. Lisätietoja ja lukemista	100
8. Lähteet	100

Kirjoittajat

Kristiina Ertola

Eläinlääkäri Kristiina Ertola on Tampereen Hevosklinikan osakas ja Teivon kilpailueläinlääkäri. Ertola on Suomen Hippoksen hallituksen jäsen, jalostusvaliokunnan puheenjohtaja ja Pohjois-Hämeen Hippos ry:n hallituksen jäsen. Ertola omistaa ratsu- ja ravihevosiä.

Johanna Heinonen

Johanna Heinonen työskentelee Suomen Hevosomistajien Keskusliitossa (SHKL) muun muassa Hevosomistaja -lehden parissa ja harrastaa hevoskasvatusta sekä raviurheilua.

Seppo Hyyppä

Eläinlääketieteen tohtori ja dosentti Seppo Hyyppä on tehnyt pitkän uran Maa- ja Elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n tutkijana, erityisesti valmennusfysiologian saralla. Ypäjän Hevossairaalassa ja Tampereen Hevosklinikalla eläinlääkärinä työskennellyt Hyyppä toimii nykyään Hevosopiston opettajana.

Irina Keinänen

Irina Keinänen on viestintäalan yrittäjä, joka on toiminut Suomen Hippoksen ja Kuninkuusravien tiedottajana. Harrastaa raviurheilua ja hevoskasvatusta.

Ismo Kovanen

Hevoskasvattaja ja varatuomari Ismo Kovanen on Suomen Hippoksen sääntövaliokunnan puheenjohtaja, SHKL:n hallituksen jäsen ja Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liiton SEY:n liittovaltuuston puheenjohtaja. Hän on ollut myös Suomen Hippoksen hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja. Kovasen harrastuksia ovat ravituomarina toimiminen ja kansainväliset amatööriohjastajakilpailut. Kovanen toimii päätyökseen maa- ja metsätalouden vastuuomarina Etelä-Savon käräjäoikeudessa.

Pauliina Lehtola

Pauliina Lehtola on ratsuhevosien omistava harrastava oikeustieteen kandidaatti. Lehtola on julkaissut aiemmin Christopher Wegeliuksen kanssa Hevoskaupan käsikirjan. Erikoistunut hevosjuridiikkaan.

Ilkka Nisula

Nisula on media-alan ja raviurheilun monitoimimies. Hän on toiminut muun muassa Kuninkuusravien tiedottajana, toimittajana sekä Oulun raviradan kilpailuvastaavana. Nisula on myös kimpanvetäjä Tuhannen Tallissa, joka omistaa Callela Longshotin.

Ossi Sopen-Luoma

Ekonomi Ossi Sopen-Luoma on HTM-tilintarkastaja ja CFE verokonsultti. Hän on toiminut Suomen Hippoksen ja Suomen Ratsastajainliiton jäsenen veroneuvojana vuodesta 1994.

Petri Vatanen

Petri Vatanen on verkkoliiketoiminnan ja -markkinoinnin ammattilainen ja raviurheilun aktiivinen harrastaja. Kokemusta hänelle on karttunut kasvattajana kuin kimppatalien vetäjänä. Vatanen on osaomistaja koira- ja hevosurheilun verkkopalveluja toteuttavassa Addfour Oy:ssä.

Noora Ylimys

Noora Ylimys on oikeustradenomiksi opiskeleva yhdistysaktiivi, joka harrastaa ratsastusta ja on mukana ravihevostalossa.

Lisäksi oppaan kirjoittamiseen ovat osallistuneet Hippoksen ja Hevosomistajuuden kehittämisprojektin työntekijät Anne Laitinen, Erja Mattila ja Sanna Mäki-Tuuri.

1. Yleistä hevosen hankinnasta

1.1

Miksi omistaisin hevosen

ERJA MATTILA

Hevosen omistaminen on monelle pitkäaikainen haave. Hevosharrastajana voit kokea yhteisöllisyyttä, jossa ei katsota ammattia, asemaa, sukupuolta tai ikää. Hevosharrastuksen kautta voi syntyä myös elinikäisiä ystävyyssuhteita.

Hevonen itsessään on harrastus. Sen kanssa voi tehdä erilaisia asioita tai vaihtoehtoisesti vain seurata omaa hevosta ammattilaisten hoitaessa työt. Ratsastus on hyvä liikuntamuoto kaikenikäisille. Ratsastus on tasa-arvoinen laji, ja se sopii myös liikuntarajoitteisille. Hevonen liikuttaa.

Nyky-yhteiskunnan ”kaikki-mulle-heti-nyt”-mentaliteetti ei toimi tallilla. Hevosen kanssa on oltava rauhallinen, johdonmukainen ja pitkäjänteinen. Hevonen opettaa vastuullisuutta sekä elämään hetkessä ja hidastamaan. Hevonen kasvattaa.

Hevonen on vuorovaikutteinen – se toimii sekä ihmisen että aikakautensa peilinä.

Kilpahevonen on todellinen urheilija, niin fyysisesti kuin psyykkisesti. Hevosen kanssa voi kilpailla eri lajeissa tavoitteellisesti, aina olympiatasolle asti. Hevonen tarjoaa haasteita.

Jokaisen hevosta hankkivan on punnittava tarkkaan, onko hänestä hevosenomistajaksi. Hevosen omistaminen ei ole halpaa. Hevonen itsessään maksaa tuhansista euroista kymmeneen tai jopa satoihin tuhansiin. Hevosen ylläpitokulut ovat kuitenkin suurin kuluerä. Hevosen ostamisen jälkeen tulevat kaikki juoksevat kustannukset; tallipaikka, ruokinta, eläinlääkintä, kengitys, valmennus, kuljetukset jne. Yksi vaihtoehto on hankkia osuus kimppehevosesta, jolloin kaikki kulut ja mahdolliset tuotot jakaantuvat useammalle.

Jos unohdetaan raha ja laskelmat, suurimmalle osalle tärkein asia hevosen omistamisessa on tunne – kiinnostus hevoseen.

Oletko valmis hevosenomistajaksi?

- Onko sinulla riittävästi varaa hevosen ja varusteiden hankintaan, jatkuviin ylläpitokustannuksiin sekä mahdollisiin yllättäviin menoihin?
- Oletko valmis sitoutumaan elävään eläimeen pitkäksi ajaksi?
- Onko sinulla tiedossa hevoselle sopiva tallipaikka? Entä muut hevosen tarvitsemat palvelut?
- Onko sinulla riittävästi taitoa ja/tai mahdollisuutta saada apua?
- Onko elämäntilanteeseesi tulossa muutoksia lähivuosina?

Hevosenomistajuus on elämäntapa. Jos epäröit tai olet huolissasi aikatauluistasi tai rahoituksesta, voi olla parasta jättää hevosen hankinta vain unelmaksi. Tällöin voit valita vähemmän sitovan harrastamisen tavan esimerkiksi ratsastuskoulussa tai hankkia osuuden kimppehevosesta.

Mitä hevosen omistaminen on? Unelmat vs. realismi

Hevosta hankittaessa ostetaan unelma – unelma huippukilpahevosesta, hyvästä periyttäjästä, mukavasta harrastuskaverista tai varmasta lasten ponista. Mitä tarkemmin mietit mitä itse haluat, millaisen hevosen haluat ja millaiset resurssit sinulla on käytössäsi sitä varmemmin pääset toivottuun lopputulokseen.

Vaikka jokainen hevosenostaja on optimisti, pitää muistaa myös realismi: halvalla et todennäköisesti saa tulevaa suurkilpailuvoittajaa. Esimerkiksi ravurivarsoista vain yli puolet tulee ikinä radalle. Mitä vain voi sattua, lupaavallekin hevoselle. Hevoset eivät ole koneita vaan eläviä olentoja.

Omat tavoitteet hevosenomistajana

Ennen päätöstä hevosen omistajaksi ryhtymisestä kannattaa miettiä omat tavoitteet hevosen omistajana.

- Onko sinulla intohimoa kilpailmiseen?
- Kiinnostaisiko sinua seurata varsan kasvua kilpahevoseksi?
- Haluatko hankkia osuuden kimppahevosesta, jotta voit jakaa omistajuuden ilot ja surut muiden kanssa?
- Haluatko osallistua itse hevosen päivittäiseen elämään?

Näiden asioiden pohjalta voit alkaa miettiä sinulle sopivaa hevosen omistamisen muotoa ja oikeantyyppistä hevosta.

1.2.

Erilaisia omistamisen ja hevosen pitämisen muotoja

ANNE LAITINEN JA ERJA MATTILA

Voit omistaa hevosen yksin tai yhdessä muiden kanssa. Muilla voidaan tarkoittaa parasta kaveriesi tai tuhatta muuta osaomistajaa. Hevosen vuokraaminen edustaa uudempaa ajattelumallia. Tällöin hevonen vuokrataan joko suoraan kasvattajalta tai hevosen omistajalta yleensä määrätyksi ajaksi.

Hevosen pitäminen kotona, omissa tallissa, on monen haave. Se on monella tapaa käytän-

nöllistä, mutta se myös sitoo eniten. Äkkilähdöistä tai yhteisistä lomista puolison kanssa voi olla turha haaveilla.

Yksi vaihtoehto on hevosen pitäminen muualla hoidossa. Täysihoidotallilla hoidetaan yleensä kaikki muu paitsi hevosen liikuttaminen.

Vähiten sitova malli on hevosen vieminen valmennukseen, jolloin tallilla huolehditaan sekä hevosen hoidosta, valmentamisesta että kilpailuttamisesta. Tämä on luonnollisesti myös kallein vaihtoehto.

Tärkeintä on, että löydät omaan tilanteeseesi sopivimman hevosenomistamisen muodon.

1.3.

Vastuullinen omistaminen

ANNE LAITINEN JA ERJA MATTILA

Hevosen hyvinvointi on kaiken lähtökohta. Päätökset on peilattava hevosen hyvinvointiin. Hevosen hankkimispäätöksen tulee olla tarkkaan punnittu ja sen on perustuttava tietoon. Omistajan ensisijainen velvoite on huolehtia hevosesta. Alaikäisen omistuksessa olevasta hevosesta ovat vastuussa hänen huoltajansa. Eläinsuojelulaki määrää hevosen hoidon minimivaatimukset.

Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä kärsimykseltä ja kivulta. Lain avulla pyritään myös edistämään eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja otettava huomioon sekä fyysiset että lajinmukaiseen käyttäytymiseen liittyvät tarpeet. Hevosia koskevat eläinsuojelusäädökset on koottu Eviran oppaseen Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen. Myös Suomen Hippoksen ja Suomen Ratsastajainliiton kilpailusäännöt tähtäävät hevosen hyvinvoinnin varmistamiseen.

Eläinsuojeluviranomaisia ovat kunnan- ja kaupungineläinlääkärit, monissa kunnissa myös terveystarkastajat, läänin-, raja- ja tarkastuseläinlääkärit sekä poliisi.

Hevosen perustarpeet

- Hevonen ruokitaan vähintään kolme kertaa päivässä säännöllisin ruokintaväleihin laadukkailla rehuilla ja puhdasta juomavettä tulee olla vapaasti tarjolla.
- Hevosen pitää päästä päivittäin tarhaan jaloittelemaan, mielellään lajitovereiden seurassa.
- Päivittäiseen hoitoon kuuluvat harjaus, kavioiden puhdistus ja terveydentilan seuranta, varusteiden kunnossapito sekä karsinan puhdistus ja kuivitus.
- Kengityksestä, kavioiden vuolusta, loishäädöstä, hampaiden raspauksesta ja rokotuksista huolehtiminen on perusasia kaikkien hevosten kohdalla.
- Hevosen pitopaikan on oltava tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä mahdollisimman hyvin hevosen luontaiset tarpeet huomioon ottava. Hevosella tulisi aina olla lajitovereita lähiympäristössä.
- Tallirakennuksille on olemassa tarkat määräykset karsinoiden ja pihattojen koosta sekä tilojen korkeudesta. Karsinan ja pihatton koko määräytyy hevosen säkäkorkeuden mukaan.
- Hevoselle on tärkeää, että se saa ulkoilla riittävästi työnteon lisäksi. Tarhan minimikoosta ei ole sääntöä, mutta suositus on vähintään 500–1 000 neliötä.
- Lisätietoja hevoseni.fi.

Lisäksi Suomen Eläinsuojeluyhdistyksellä on vapaaehtoisia eläinsuojeluvalvojia ja -neuvoja. Hevosten pitoa ja talleja koskeva lainsäädäntö on koottu Hippoliksien sivuille: www.hippolis.fi/lain-saadanto.

Hevosten hyvinvoinnin kannalta yhä kasvava ongelma on hevosten vähäinen liikunta ja liiallinen ruokinta, mikä väistämättä johtaa hevosen lihavuuteen. Mielikuva terveestä ja hyvinvoivasta ihmisestä on urheilullinen henkilö. Jostain syystä mielikuva hyvinvoivasta hevosesta on yleistäen hieman ylipainoinen, hyvin syövä ja rauhallinen yksilö. Iso-Britanniassa tehdyn tutkimuksen mukaan jopa yli 50 prosenttia maan hevosista on ylipainoisia. Hevosen tulee saada elää hevosen elämää. Hevonen on luotu liikkumaan, eikä nykypäivän urbanisoituminen ole muuttanut tätä tosiasiaa miksikään – hevonen tarvitsee liikuntaa myös 2000-luvulla.

Vastuullista hevosenomistamista on myös valita hevosen täysihoitotalli tai valmentaja sillä perusteella, että hevoselle taataan paras mahdollinen hyvinvointi. Myös yritystoimintaan liittyvien veloitteiden ja esimerkiksi tallin ympäristöasioiden on oltava hoidettu esimerkillisellä ja kestäväällä tavalla. Omistajan tulee vaatia, että hoito- ja valmennussopimukset tehdään asianmukaisesti kirjallisina. On myös tärkeää huolehtia että hevosen oston liittyvät rekisteri-ilmoitukset on toimitettu rekisterin pitäjälle.

1.3.2. Hevosesta luopuminen

Hevosesta on huolehdittava ja kannettava vastuu läpi sen elinkaaren. Hevosen omistajan elämäntilanne saattaa ajan kuluessa muuttua, eivätkä aika ja rahat ehkä enää riitäkään oman

hevosen pitämiseen. Terveelle ja tehtävään soveltuvalle hevoselle saattaa löytyä uusi koti myynnin tai vuokrauksen kautta. Joskus on tehtävä päätös hevosen lopettamisesta. Syitä lopettamiseen voi olla monia, esimerkiksi hevosen sairaus, vamma tai sopimattomuus käyttötarkoitukseensa. Vaikka päätös hevosen lopettamisesta tuntuu vaikealta, omistajan täytyy pystyä ajattelemaan hevosen parasta. Tukea ja apua lopettamispäätökseen saa eläinlääkäriltä. Päätöstä lopettamisesta ei hevosen hyvinvoinnin vuoksi saa pitkittää. Hevosen lopetus on suoritettava siten, ettei sille aiheudu tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Eläinlääkäri voi lopettaa hevosen lääkeaineilla tai hevonen voidaan viedä teurastettavaksi. Hevosen voi haudata omalle maalle vain kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen luvalla. Myös hevosen tuhkaus on mahdollista.

Hevosen teurastaminen on eettinen vaihtoehto ja vastuullisen hevosenomistajan valinta. Suomessa vuosittain lopetettavista noin 4 000 hevosesta vajaa 1 700 teurastettiin elintarvikekäyttöön vuonna 2011. Kotimaiselle hevosen lihalle olisi kysyntää enemmänkin. Suomeen tuodaan vuosittain yli 2,3 miljoonaa kiloa ulkomaista hevosenlihaa. Suurimmat tuontimaat ovat Kanada ja Meksiko.

Teurastamiseen tarvittavat asiakirjat

- hevospassi/rekisteritodistus (jossa pitää olla lääkintätarra).
- ketjuinformaatiolomake
- hevosen poistosta tulee tehdä ilmoitus Suomen Hippokseen mahdollisimman pian hevosen kuoleman jälkeen. Jos hevonen teurastetaan, teurastamo toimittaa hevosen passin Hippokseen, erillistä poistoilmoitusta ei tällöin tarvitse tehdä.

1.4.

Oppaan tausta-organisaatioiden edut ja palvelut hevosenomistajille

Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry on hevosalan yhteistyöorganisaatio. Hippolis järjestää koulutuksia ja lyhytkursseja sekä välittää tietoa kootusti, mm. www.hevoseni.fi ja www.hippolis.fi/lainsaadanto.

Hippolis toteuttaa Hevosenomistajuuden kehittämishanketta (2011–2013), jonka on rahoittanut maa- ja metsätalousministeriö/työ- ja elinkeinoministeriö maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän suosituksesta. Projektissa toteutetaan kimpänvetäjien koulutus ja kimpatallien laatukriteerit yhteistyössä alla listattujen toimijoiden kanssa. Lisätietoja projektista ja hevosen omistamisesta: www.hevosenomistaja.fi www.hippolis.fi

Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry (SHKL) on hevosenomistajien etujärjestö, jonka yhteentoista alueelliseen jäsenyhdistykseen kuuluu lähes 7 000 jäsentä. Keskusliiton tarkoituksena on jäsenten hevosenomistamiseen liittyvien keskeisten etujen valvonta. Liitto tarjoaa jäsenilleen alennuksia ja etuisuuksia (mm. ilmainen sisäänpääsy useimmille raviradoille), koulutustilaisuuksia, kuusi kertaa vuodessa ilmestyvän Hevosenomistaja-jäsenlehden, asiantuntija-apua erilaisissa ongelmatilanteissa (mm. laki- ja verotusasiat) sekä sopimuspohjia ja neuvoja sopimusten teossa. SHKL ylläpitää keinoemovälitystä, jonka avulla on autettu vuosittain kymmeniä orpo-varsoja hyvän elämän alkuun. www.shkl.net

Suomen Hippos ry on suomalaisen raviurheilun ja hevoskasvatuksen valtakunnallinen keskusjärjestö. Suomen Hippoksen tärkeimmät tehtävät ovat rekisterin ja kantakirjan pito kaikista Suomessa kasvatettavista hevosroduista sekä maamme ravikilpailutoiminnan johtaminen ja valvominen. Lisäksi Suomen Hippos harjoittaa koulutus-, järjestö- ja julkaisutoimintaa. Suomen Hippos ry:n tytäryhtiöitä ovat totopelejä järjestävä Fintoto Oy ja lehti-yhtiö Suomen Hevosurheilu-lehti Oy.

Suomen Hippos hoitaa muun muassa hevosten omistajanvaihdokset sekä peitenimi- ja hallintaoikeuden rekisteröinnit ja neuvoo rekisteröintiin liittyvissä asioissa. www.hippos.fi

Suomen Ratsastajainliitto ry (SRL) on maamme ratsastusurheilun keskusjärjestö. Ratsastajainliitto edistää ratsastusta yleisenä urheilu- ja liikuntakasvatusmuotona, järjestää ratsastuskilpailuja ja kehittää maamme ratsastuksenopetusta ja valmennusta. Ratsastajainliitto on kaikkien ratsastuksen harrastajien etujärjestö, joka ajaa sekä huippu-urheilun että kuntoharrastajien asiaa. Liiton keskeinen tehtävä on turvata hevosen hyvinvointi kaikessa urheilu- ja harrastetoiminnassa. Ratsastajainliiton vuosittain tarkastettavat jäsentallit on jaettu kolmeen ryhmään: ratsastuskoulu, harrastetallit ja yksityistallit. Jäsentalleilla ratsastuksen opetuksesta vastaa koulutettu ja ensiaputaitoinen henkilökunta. Yksityistallit tarjoavat asiakkaiden hevosille täysihoitopaikkoja. Ratsastusseurojen jäsenille sekä Green Card -asiakkaille on Tapiolan tapaturmavakuutus, joka on voimassa aina hevosia hoidettaessa, ratsastettaessa sekä matkoilla tallille. Jäsenille on tarjolla sopimuspohjia ja maksuton puhelinneuvonta hevostoimintaan liittyvissä oikeudellisissa asioissa. www.ratsastus.fi

2. Ravihevosen ostaminen ja omistaminen

Lumilautailija Janne Korpi on ravihevosen omistaja.
Kuva: Irina Keinänen

2.1.

Yleistä raviurheilusta

ANNE LAITINEN

Raviurheilu on yksi Suomen suosituimmista urheilulajeista. Ravitapahtumia seuraa vuosittain noin 730 000 katsojaa. Suomessa on 43 ravirataa, joista 20:llä ajetaan kilpaa läpi vuoden. Lisäksi on noin 120 harjoitusravirataa. Raviurheilua harrastaa tai seuraa noin 200 000 suomalaista.

Raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö on Suomen Hippos ry. Raveja järjestetään vuosittain noin 600, ja niihin osallistuu vajaa 8 000 hevosta ja reilu 2 200 ohjastajaa. Ammattivalmentajia Suomessa on noin 160. Harrastajavalmentaja rekisteriin kuuluu yli 7 000 henkilöä. Raveissa pelattavien hevospeleiden kokonaisvaihto on vuosittain lähes 250 miljoonaa euroa.

Suomessa raveja järjestetään joka päivä jouluaattoja ja joulupäivää lukuun ottamatta. Kilpailujen kirjo vaihtelee kansainvälisen tason suur tapahtumista ja maakuntaratojen viikoittaisista kilpailuista jää- ja paikallisraveihin. Suomessa ajetaan myös montéa eli raviratsastusta. Lisäksi nuoret kilpailevat ponilähdöissä.

Kansainvälisesti tarkasteltuna Suomi on eurooppalaisittain keskisuuri ravimaa. Kaikissa Toto-raveissa maksetaan rahapalkinnot, kuten myös kesä- ja paikallisraveissa. Palkintotaso vaihtelee Toto-ravien alle 500 eurosta muutamiiin tuhansiin euroihin ja suurkilpailuiden jopa yli 100 000 euron palkintoihin.

Lisätietoja www.hippos.fi.

2.2.

Miksi ostaisin ravihevosen - unelmia, jännitystä ja realismia

ILKKA NISULA

Ravihevosen ostaminen tarjoaa mahdollisuuden päästä hektisessä maailmassa lähemmäksi yhtä luomakunnan uljaimmista olennoista. Oma hevonen ottaa paikkansa niin urbaanin kaupunkilaisen kuin jäyhän maalaisenkin sydäimestä, jos sille antaa mahdollisuuden ja heittäytyy mukaan.

Miksi ostaisin hevosen, ravurin? Koska haluan tuntea.

Ravihevosen kanssa tunteita riittää. Nyt puhutaan muistakin tunteista kuin vain voitoista ja jatkuvasta menestyksestä rahakkaissa lähdöissä. Voittoputket ovat harvojen herkkua, ja vastaavasti ikävät loukkaantumiset monille tuttuja. Mutta epäonnistumiset tai huono tuuri eivät välttämättä tarkoita sitä, ettei kannattaisi yrittää. Menestystä osaa arvostaa vasta silloin, kun välillä on mennyt heikommin. Jokaisella kilpahevosella on tarina ja oman hevosen tie on aina se mielenkiintoisin.

Joillekin suodaan suuria rahoja ja komeimpia palkintopystejä, mutta ei kenellekään eikä koskaan ilman pitkäjänteistä työtä. Realistisesti kannattaa muistaa, että menestyminen vaatii aikaa, panostuksia ja onnistumisia.

Hyvä saavutus voi olla riittävä kurkotus maalilinjalle vaikka paljonkin voittajaa jäljessä. Ja onnistumisia sekä edistystä nähdään ihan arkisessa tallielämässäkin. Niissä on hienoa elää mukana, sillä vahvimmat tunne-elämykset raviurheilussa syntyvät, kun hevosen eteen tehty vuosien työ viimein palkitsee. Hevosenomistaja on osa tiimiä, jollaisen jokainen ravuri tarvitsee jossain

muodossa ympärilleen. Kasvattaja, valmentaja, ohjastaja, hoitaja, kengittäjä, eläinlääkäri ja muut muodostavat yhdessä toimivan joukueen, jonka tähtipelaaja on ravihevonen ja tämän manageri hevosenomistaja. Raviurheilussa amatööriit voivat kilpailla kaikilla tasoilla ammattilaisten joukossa, kunhan tiimi toimii.

Huippujääkiekkoilijoita ja aktiiviurheilijoita on hevosenomistajina mukana elämässä lajin intensiivisessä jännityksessä. Hevosenomistaminen ruokkii myös urheiluhenkisten ihmisten menestyksennälkää. Ravihevosen kanssa on hienoa urheilla ja kokea samoja fiiliksiä sekä jännitystä kuin itse urheillessa.

Tunne ei petä, se vahvistuu

Ravihevosiin voi sijoittaa paljon tai vähän rahaa, mutta euroakaan sijoitetuista rahoista ei voi etukäteen laskea tuloutuvaksi takaisin. Sen sijaan hyvällä hevosella voi päästä ajamaan hyvin merkittävistä rahapalkinnoista, mikä ostopäätöstä hauduteltaessa on toki huomioon otettava optio. Hevosten maailmassa riskisijoittaja ei kyllästy.

Oli hevonen sitten kallis tai halpa, lopulta se, mikä haukkaa omistajan rahapussia eniten on hevosen ylläpito. Kimpassa kulut voi jakaa kullekin sopivalle tasolle, ja ne jotka haluavat panostaa itsenäisesti, ostavat oman hevosen. Oli omistajia sitten yksi tai monta, ei tunne tässä lajissa koskaan petä. Yksilönä on kunniakasta onnistua, ja vastaavasti hyvässä omistajaporukassa on mahtavaa jakaa ravurin tarjoamat tunnemyllerrykset.

Huippuhevoset huudattavat koko katsojamaan ja omat hevoset aluksi omaa pienempää sukulaisten ja tuttavien piiriään, mutta tunnetta riittää. Mitä kovempi polle, sitä enemmän sen puolesta jännitetään.

Ottaako sydäimestä?

Nykymaailmassa tieto leviää nopeasti, ja suorituksia eri urheilulajeissa pääsee vilkuilemaan netissä kotipääteeltä ilman sen suurempia tunnekuohuja. Oman ravihevosen kohdalla tilanne on kuitenkin aivan toinen. Meni sitten hyvin tai huonosti, niin kyllä tuntuu, kipristele

Hevoset valmistautuvat kisaan raviradan tallialueella
Kuva: Anne Laitinen

ja kouraisee mahanpohjasta tai sydämestä.

Oman ravihevosen ansaitsemat palkintoeurot ovat ikimuistoisia, eivätkä katoa mielestä, vaikka nopeasti hupenisivatkin. Kukaan ei itke ilosta, jos voittaa 500 euroa totossa, mutta tippa tulee monelle silmäkulmaan oman hevosen saapuessa ennen muita maaliin voittopalkinnoltaan 500 euron arvoisessa pienessä ravilähdössä. Kuvittele oma hevonen saapumassa maaliin suoran mitan ennen muita, lentäen, murskaten, liidellen, piirtäen tajuntaan todeksi sen haavekuvan, jota hevoseen ei voi koskaan kokea. Mistäpä sellaisen tunteen ostaisi ja mihin hintaan? Sanotaan, että hevoseen on huoleton, mutta tällöin myös monta ikimuistoista tunnetta köyhempi.

Kokeneet hevostmiehet ja -naiset sanovat, ettei hevosta kannata ostaa, jos ei ole valmis sitä joskus myös myymään. Hevosta ostaessa pitää tiedostaa, että joskus yhteinen taival myös katkeaa. Ihminen on tässä suhteessa ainoa vastuullinen taho. Ravihevokset eivät ole lemmikkejä, vaan jalostettuja urheilu- ja laumaeläimiä. Ravihevosen ostaminen on suuri päätös, jota pitää haudutella huolellisesti. Hevosta ostettaessa ei tarvitse miettiä mahdollista myyntiä, mutta sitä kannattaa miettiä, että jos ei ikinä tule myyneeksi. Mitäs sitten tehdään, kun ei enää juosta kilpaa? Omistaja on velvollinen hoitamaan hevonsa yhteisen taipaleen päättämiseen saakka.

Startit epäonnistuvat, ihmiset riitaantuvat ja rahat hupenevat, jos huonosti menee. Joku naapureista voi katkeroitua, jos ravihevosen lasi menee liian hyvin. Mutta onneksi on aina se oma hevonen, joka seisoo vieressäsi läpi rulljanssin.

2.3.

Ravihevosen omistamisen vaihtoehtoja

IRINA KEINÄNEN

Ravihevosen omistamiseen on monia vaihtoehtoja. Hevosen voi omistaa yksin, puoliksi jonkun toisen kanssa, pienessä porukassa tai todella suuressa, jopa tuhansien henkilöiden yhteenliittymässä. Hevosen voi myös omistaa yritys tai yhdistys.

2.3.1. Oma tupa – oma lupa

Yksin hevonsa omistava henkilö on luonnollisesti itse vastuussa omaisuudestaan, sen kaikista kuluista ja sitä koskevista päätöksistä. Vaihtoehto on selkeä, mutta ennen hevosen hankintaa on hyvä laskea tarkasti siitä aiheutuvat kulut ja suhtautua kriittisesti myös omaan osaamiseen. Toisaalta ammattivalmennuksessa olevien ravihevosten kohdalla arkiset päätökset tekee yleensä valmentaja. Oma tupa, oma lupa -sanonta pätee myös hevosen omistamisessa. Jos tiedät etukäteen olevasi ihminen, joka haluaa päättää kaikesta itse, hevonen on hyvä hankkia vain itselle.

Kun hevosella on vain yksi omistaja, saa hän Suomessa melko varmasti henkilökohtaista huomiota valmentajalta. Hän voi soittaa valmentajalle, kysyä kuulumisia ja halutessaan osallistua kilpailuttamiseen. Yksin hevonsa omistava henkilö tekee luonnollisesti myös itse päätök-

sen valmentajan valinnasta tai vaihdoksesta. Omistaja voi myös valmentaa itse hevostaan – ja Suomessa moni myös tekeekin niin.

Oppaissa korostetaan kuluja, mutta aika moni omistaja ajattelee myös voittorahojen jakamista, vaikka vain joka kymmenes hevonen ansaitsee radoilta enemmän kuin kuluttaa. Yksin menestyshevosen omistavan ei tarvitse jakaa rahoja ja palkintoja kenenkään kanssa, lukuun ottamatta ohjastajan/valmentajan laskuttamaa sopimukseenmukaista, yleisimmin noin 15 prosentin osuutta.

2.3.2. Vuokraaminen

Perinteisen omistamisen lisäksi ravihevosiä myös vuokrataan. Kaikkein tavallisinta vuokraus on siitostamojen kohdalla, mutta myös kilpahevosiä vuokrataan. Vuokraussopimus on vuokraajan ja omistajan välinen. Kilpahevosen kohdalla vuokra muodostuu tavallisimmin palkinnoista maksettavasta prosenttiosuudesta (yleensä 10–30 %) ja/tai mahdollisesta kiinteästä kertaluontoisesta tai vuosittaisesta summasta. Sopimukseen voidaan määritellä myös vuosittaisen korvauksen maksimisumma. Vuokraaja maksaa yleensä kaikki hevosen juoksevat kulut. Sopimusten sisällöt vaihtelevat suuresti hevosen arvon ja sille asetettujen odotusten mukaan.

Etenkin ravipuolella vuokraamisesta käytetään arkikielessä usein ilmaisua liisuus tai leasing. Oikeaoppisesti leasing on kuitenkin rahoitusjärjestelmä, jossa kauppa ja vuokraus nivotaan yhteen kolmannen osapuolen kesken.

Siitostamojen kohdalla varsin tavallinen vuokraussopimus on sellainen, että vuokraaja, joka myös vastaa kaikista kuluista, astuttaa tämän ja saa pitää varsan. Omistaja puolestaan merkitään varsan kasvattajaksi. Suomessa syntyneiden varsojen kasvattajille maksetaan kasvattajapalkkioina 10 prosenttia varsan ansaitsemista palkintorahoista. Lisäksi suurimmissa kasvattajakilpailuissa maksetaan kasvattajille erillinen palkkio.

Vuokrauksesta tehdään hallintaoikeuden siirto Suomen Hippokseen kirjallisesti hallintaoikeuden siirtolomakkeella. Hallintarekisteristä riippuen haltijalla on erilaisia oikeuksia hevosta ja sen käyttöä koskien. Hallintaoikeuden siirto voidaan

tehdä kasvattaja-, omistaja- tai kilpailurekisteriin. Tieto hallintaoikeuden siirrosta näkyy hevosen rekisteritiedoissa Heppa-järjestelmässä. Hallintaoikeus purkautuu automaattisesti, kun hevosen omistajanvaihdos rekisteröidään Hippokseen.

Hevosen vuokraaminen

Oikeudellisesti hevosen omistusoikeus on hevosen omistajalla, vaikka hevonen on vuokrattu. Suositeltavaa on tehdä aina vuokrauksesta yksityiskohtainen omistajan ja vuokraajan välinen kirjallinen sopimus. Sopimukseen kannattaa kirjata molempien osapuolien vastuut ja velvollisuudet, myös taloudelliset. Sopimukseen kirjattavia asioita ovat esim:

- vuokraajan ja omistajan tiedot, tiedot hevosesta ja käyttötarkoitus
- kuka vastaa hevosen hyvinvoinnista? Entä mahdollisista eläinlääkärikuluista?
- vakuutetaanko hevonen? Millä turvalla ja kumpi hoitaa vakuutuksen? Vuokrauksen hinta? Kertakorvaus vai prosenttiosuus hevosen voittamista palkintorahoista?
- vastuut hevosen kilpailumaksuihin liittyen, mm. mihin ennakkomaksuliisiin kilpailuihin hevonen maksetaan ja kumpi osapuolista maksaa ennakkomaksut
- vuokraajan mahdollinen etuosto-oikeus tai provisio omistajan myydessä hevosen (varsinkin, jos hevosen arvo on noussut haltijan toimesta)
- sopimuksen kesto ja irtisanomisaika
- sopimusrikkomus ja sen seuraamukset
- muut mahdolliset sovittavat asiat

Lisää aiheesta kohdassa 3.4.4. Hevosen vuokraaminen

2.3.3. Jaettu ilo – paras ilo

Ravihevosten omistaminen kimpassa ei ole uusi keksintö, mutta kimppojen suosio kasvaa tasaista tahtia ja saa uusia muotoja. Kimppaomistuksen vahvuuksia ovat kulujen ja elämyksien jakaminen sekä matala kynnyks lähtee hevosenomistajaksi. Useimmiten hevosenhoidosta ei tarvitse tietää mitään – ammattilaiset huolehtivat kimpparavurin hyvinvoinnista.

Viime aikoina on perustettu useita todella monen, jopa tuhannen omistajan kimppaomistuksia, joissa ollaan mukana muutamien kymmenten tai satojen eurojen kertapanostuksella. Samaan aikaan muutaman jo pidempään hevosta omistaneen kaveruksen kimppatallit ovat valloittaneet suurkilpailujen voittajaseremoniat. Voimakkaasti yleistäen näissä kimppatalleissa on mukana 3–15 omistajaa, jotka kukin ovat laittaneet hevoset hankintaan 5 000–10 000 euroa ja maksavat lisäksi hevosen ylläpitokuluja esimerkiksi kuukausittain tai neljännesvuosittain. Näiden suhteellisen pienten ja toisaalta paljon rahaa panostavien porukoiden motiivina on voimien yhdistäminen, jolloin on pystytty satsaamaan laadukkaampaan hevoseen.

Näiden kahden viime aikoina julkisuuteen

nousseen kimppaomistusmuodon lisäksi on runsaasti 5–50 omistajan omistajaporukoita. Panostukset vaihtelevat suuresti hevosen mukaan, mutta tavallisin toimintatapa on alkusaus, eli osuuden osto ja sen jälkeen ylläpitokulujen maksu kimpan sopimalla aikavälillä. Kimppaomistukseen valittu hevonen maksaa yleensä 5 000–30 000 euroa. Kuukausikulut ammattivalmennuksessa yhden hevosen osalta ovat noin 1 000 euroa. Kulut jakautuvat omistajille omistusosuuksien suhteessa.

Kaikilla kimppatalleilla on Suomen Hippokseen rekisteröity virallinen edustaja, joka myös useimmiten toimii yhteyshenkilönä esimerkiksi valmentajan suuntaan.

2.3.3.1. Pelisäännöt – kaiken a ja o

Tässä kappaleessa on kerrottu yleisesti kimppaomistamisesta. Oppaan osiossa 5. kuvataan yksityiskohtaisesti kimppaomistamisen pelisääntöjä.

Kaikissa kimppaomistuksissa on erittäin tärkeää, että asioista sovitaan hyvin etukäteen. Yhdessä laaditaan pelisäännöt, joita kaikki mukana olevat sitoutuvat noudattamaan. Kimpan säännöt on hyvä tehdä valmiiksi jo ennen

yhdenkään osuuden myymistä tai edes koko kimppatallin perustamista. Yhteiset pelisäännöt laatii yleensä kimpanvetäjä. Säännöissä on hyvä olla mukana ainakin hevosen valintaan, kustannuksiin, taloudenhoitoon, päätöksentekoon, tiedottamiseen, vastuuhenkilöihin ja kimppaomistuksen päättymiseen liittyvät asiat – myös yksittäisten osuuksien osalta. Asioista sovittaessa on jälleen tarkasteltava realistisesti kustannuksia, hevosen ansaitsemismahdollisuuksia ja varauduttava myös tapaturmiin. Tavoitteista ja odotuksista on hyvä keskustella avoimesti, myös valmentajan kanssa.

Myös hevosesta luopumisesta on hyvä sopia etukäteen. On tärkeää, että yhdessä hevosen omistavat henkilöt tiedostavat edes suuntaa antavasti sen, miten toiset näkevät kimppaomistamisen päättyvän: hevosen myymiseen, lopettamiseen vai jopa vasta sen luonnolliseen kuolemaan.

2.3.3.2. Kimppaomistuksesta osakeyhtiöön

Yksinkertaisin ravihevosen yhdessä omistamisen muoto on kimppaomistus, jossa kulut ja tulot jaetaan sovituksi omistajien kesken. Kimppaomistuksessa hevosen omistaa osuuksien muodostama yhtymä. Hevosrekisteriä ylläpitävä Suomen Hippos ylläpitää myös kimppaomistuksille tarkoitettua peitenimirekisteriä. Hauska esimerkki olemassa olevasta peitenimestä on Talli Onnenpekat.

Hevosta omistamaan voidaan perustaa myös yhtiö tai yhdistys, joka rekisteröidään kauppa- tai yhdistysrekisteriin. Yhtiö tai yhdistys, joka harjoittaa hevosen omistamista on kirjanpitovelvollinen toimistaan. Yhtiö on varteenotettava vaihtoehto erityisesti silloin, kun hevosen omistamisen ympärillä on odotettavissa paljon rahaliikennettä. Oivallinen esimerkki on siitosoriin hankkimista varten perustettava osakeyhtiö. Suomenhevosjalostuksen alkuaiikoina useat parhaat siitosorit olivat oriyhdistysten omistamia.

2.4.

Ravihevosen pitämisen vaihtoehtoja

IRINA KEINÄNEN

Ravihevosen pitämisen kulut vaihtelevat muutamasta satasesta reiluun tuhanteen euroon kuukaudessa, riippuen siitä valmennetaanko hevosta itse vai onko se valmennuksessa muualla. Kesällä syntyneet varsat siirtyvät usein ensimmäiseksi talveksi pihattoon ja ne opetetaan ajolle viimeistään yksivuotisyyksyllä.

Jos hevosen omistamisen taustalla ovat vain taloudelliset odotukset, niin valitettavan usein edessä on pettymys. Vain hieman yli puolet hevosista pääsee kilpailemaan ja kilpailevistakin hevosista vain pieni osa ansaitsee radalta kulunsa. Toisaalta vuosittain kymmenet hevoset ansaitsevat huomattavasti enemmän kuin keskivertosuomalainen saa vuosipalkkaa. Kaikkien kilpailemaan yltävien hevosten keskiansio on noin 2 500 euroa vuodessa.

2.4.1 Ammattivalmentajalla

Ammattivalmennuksessa pitäminen on helppoin ja usein myös tuloksellisin tapa pitää valmentautuvaa tai kilpailevaa ravihevosta. Ammattivalmentaja huolehtii hevosen päivittäisestä hyvinvoinnista, ruokinnasta, valmennuksesta ja kilpailuttamisesta. Lisäksi hän pitää huolta kengityksestä ja kääntyy tarvittaessa eläinlääkäriin puoleen. Valmentaja käyttää valmennuksessa yleensä omia välineitään eli valjaita, kärryjä, kuljetuskalustoa ja niin edelleen. Useimmilla talleilla omistaja kustantaa hevostohtaiset varusteet kuten riimun ja loimet.

Omistajan ja valmentajan keskinäisestä kemiasta ja sopimuksesta riippuu minkä verran valmentaja keskustelee hevosen arjesta omistajan kanssa. Hevosen valmennuksesta

tulee aina tehdä kirjallinen sopimus, josta käyvät ilmi muun muassa seuraavat tiedot: mitä valmennussopimus sisältää, lisäpalveluiden hinnat (mm. kuljetus, erikoiskengitykset), mitä varusteita hevosella oli tullessaan, kuukausimaksun suuruus ja maksuehdot. Suomen Ravivalmentajat ry:llä on sopimuksesta valmis mallipohja.

Ammattivalmentaja on yrittäjä ja laskuttaa omistajaa palveluistaan yleensä kuukausittain. Eläinlääkäriin ja muiden ulkopuolisten palveluntarjoajien laskut tulevat tavallisesti suoraan omistajalle. Ammattivalmennuksessa hevosen pitäminen on saatuaan palveluun nähden kohtuuhintaista. Ammattivalmentajien perusmaksut vaihtelevat arvonlisäveroineen noin 700 eurosta reiluun tuhanteen euroon kuukaudessa. Omistaja voi halutessaan olla ottamatta mitään kantaa hevosensa arkisiin murheisiin tai pieniin loukkaantumisiin. Useat ammattivalmentajat ajavat itse tallinsa hevosia kilpailuissa, mutta osa käyttää lainaohjastajia. Tilastot osoittavat, että ammattivalmennuksessa kilpailevat hevoset menestyvät radoilla keskimäärin selvästi paremmin kuin amatöörien valmentamat.

Ammattivalmennuksessa hevosen pitämisen varjopuolet perustuvatkin tunteisiin. Miksi hevosta sitten pitää, jos ei halua olla sen kanssa tekemisissä? Käytäntö on osoittanut, että hevosen omistamisesta saavat eniten irti ne omistajat, jotka ovat aktiivisia. He seuraavat hevosensa kilpailu-uraa aktiivisesti, käyvät tallilla katsomassa hevostaan ja tutustuvat siihen. Usein omistaja voi ammattitallillakin halutessaan osallistua hevosen hoitoon. Jotkut jopa ottavat osaa valmennukseen. Tällöin asiasta on sovittava valmentajan kanssa jo hevosta valmennukseen vietäessä.

2.4.2 Harrastajavalmentajana

Harrastajavalmentajaksi kutsutaan henkilöä, joka vastaa itse hevosensa valmennuksesta, useimmiten oman työnsä ohella. Ravikilpailuihin osallistuakseen harrastajavalmentajan on suoritettava joko C-ajolupa- tai vastuovalmentajakurssi. Molempia järjestetään raviradoilla. 16-vuotias henkilö voi ohjastaa C- tai montén

C-ajoluvan (mC), mutta hän voi toimia harrastajavalmentajana (H1-lisenssi) vasta täytettyään 18 vuotta. Jos ajoluvan suorittaa täysi-ikäisenä, voi ajoluvan lunastettuaan toimia automaattisesti myös harrastajavalmentajana.

Harrastajavalmentajan hevonen asuu yleensä joko harrastajavalmentajan omassa tallissa tai on täysihoidossa jonkun muun tallissa. Hevosen pitäminen kotona, omassa tallissa, on edullisinta, mutta myös sitovinta.

Omassa tallissaan tai vuokratuissa tiloissa valmentava harrastaja huolehtii itse hevosesta perushoidosta alkaen. Kaikki välineet ovat hänen omiaan. Hän myös vastaa itse kiinteistöstä, valmennuspaikoista, tarhoista ja laitumista. Ennen täysin omillaan olevaksi harrastajavalmentajaksi ryhtymistä kannattaa perehtyä hyvin hevosen hoitoon, yleisimpiin sairauksiin ja valmennuksen peruserätyksiin. Hevosesta huolehtiminen on vaativaa, erittäin sitovaa ja raskasta työtä, ravivalmennuksesta puhumattakaan.

Omassa tallissa hevosta pidettäessä ostorehut ja -kuivikkeet maksavat vähintään noin 150 euroa kuukaudessa. Lisäksi kuluihin pitää laskea mukaan sähkö ja vesi, vakuutukset, lantahuolto sekä tarvikkeet ja varusteet. Kengitys on myös iso kustannuserä, jos sen teettää ammattilaisella.

2.4.3 Täysihoidossa

Täysihoitoon kuuluu yleensä hevosen karsinapaikka, karsinan siivous ja hevosen päivittäinen ruokinta ja tarhaaminen. Harrastajavalmentajan tehtäväksi jää valmentaminen ja hoitaminen. Valmentaminen tapahtuu tällöin omistaja-valmentajan omilla varusteilla ja harrastajavalmentaja on itse vastuussa hevosen kuljettamisesta raveihin. Täysihoidosopimus on tallikohtainen ja saattaa poiketa merkittävästi edellä mainitusta jaosta. Jos tallin omistaja on itse raviharrastaja, tai jopa ammattivalmentaja, helpottaa se yleensä monella tapaa täysihoidossa ravuriaan pitävän toimimista.

Oman valmennettavan pitäminen täysihoidossa ei ole taloudellisesti kovin houkutteleva vaihtoehto, koska hoitokulut ovat yleensä

vähintään puolet ammattivalmentajan kuu-kausimaksusta, mutta sen lisäksi harrastajan on investoitava varusteisiin ja käytettävä harrastukseensa säännöllisesti melko paljon aikaa. Tämän tavan valitsee yleensä sellainen omistaja, jolle on nimenomaan tärkeää viettää aikaa hevosen kanssa ja myös urheilua. Ravihevosen valmentaminen ja jopa pelkkä oman hevosen suoritusten seuraaminen on erinomainen tapa tyydyttää kilpailuviettä esimerkiksi jo taakse jääneen oman urhei-

lu-uran jälkeen. Monelle hevosen kanssa työskentely ja sen seura ovat vastapainoa työelämälle.

Ammattivalmentajan tai täysihoitotallin pitäjän kanssa on hyvä tehdä kirjallinen hoitosopimus. Sopimukseen kannattaa kirjata myös se, miten toimitaan jos hevonen loukkaantuu ja sairastuu akuutisti, eikä omistajaa tavoiteta.

Ks. lisää kohdasta 3.3.3. Sopiva tallipaikka.

Erilaisia tapoja pitää ravihevosta

Eläinlääkäri ja harrastajavalmentaja Minna Tuiskulla on kokemusta ravihevosen omistamisesta reilun vuosikymmenen ajalta. Tällä hetkellä hänellä on kolme hevosta kotitallissa, mutta kokemusta löytyy niin täysihoitotalista kuin hevosen pitämisestä ammattivalmentajalla.

Tuiskun mukaan ammattivalmentajalla hevosen pitäminen ei välttämättä sovi ihmiselle, joka haluaa itse tehdä ja päättää hevosen asioista. Jos valittu ammattivalmentaja ei ole entuudestaan tuttu tai hänelle ei ole tutuilta ihmisiltä suosituksia, kannattaa valita valmentaja suhteellisen läheltä jolloin hevosta voi käydä välillä katsomassa. Lisäksi kannattaa etukäteen selvittää, mitä valmennushintaan sisältyy. Esimerkiksi madotusten, loimien ynnä muiden hevostohtaisten varusteiden sekä hoitajien valjastuspalkkioiden suhteen on olemassa erilaisia käytäntöjä. Osalla peruskengitys sisältyy hintaan, kaikilla ei. Kuljetukset laskutetaan yleensä erikseen.

Täysihoitotalli voi olla jopa lähes yhtä edullinen vaihtoehto kuin kotona pitäminen. "Täysihoitotalleissa on paljon eroja. Kannattaa valita sellainen, jonka aikataulujen kanssa pystyy itse elämään ja tärkeää on tietenkin, että kemia tällinpitäjän kanssa

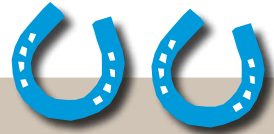
kohtaa", Tuisku kertoo. Ihmisten ollessa tallilla samanhenkisiä, on tallilla käynti mukavampaa. Täysihoitotalli ei sido niin paljon kuin kotona pitäminen; hevonen tulee ruokittua, ulkoilutettua ja karsinakin putsattua (sopimuksista riippuen) vaikka ei itse joka päivä tallille pääsisikään.

Kotona pitämisen hintaan vaikuttaa paljon se, mitkä ovat lähtökohdat, millaisia hevosia on ja mikä on oma vaatimustaso. "Jos kaiken joutuu rakentamaan alusta asti, on se yllättävän kallista". Siitostammat eivät vaadi valmennuspaikkoja, mutta jos pitää kilpavevosia saa treeni paikkojen tekemiseen ja hoitamiseen kulumaan suuriakin summia. Rehujen lisäksi varusteet, kuivikkeet, lantahuolto ja jatkuva paikkojen kunnossapitäminen vie rahaa, joka pitää huomioida kustannuksia laskettaessa. Kotona pitämisen etu on ehdottomasti se, että hommia saa tehdä oman aikataulun ja mieltymysten mukaan. Samalla se on kuitenkin kaikkein sitovinta.

"Tällä hetkellä pitäisin hevoset mieluiten ammattivalmentajalla, mutta kustannusten vuoksi se edellyttäisi hevosten kilpailevan ikäluokkalähdöissä tai olevan Toto75-tasolla", Tuisku toteaa. "Olisi kiva vaan käydä raveissa seuraamassa hevosten juoksuja ja antaa muiden tehdä työ".

Huomioitavat kustannukset ravihevosen hankinnassa

- hevosen kauppahinta (tuhannesta kymmeneen tuhansiin euroihin)
- ostotarkastus (noin 200 eurosta ylöspäin, laajuudesta riippuen)
- ammattilaisen apu (riippuu tilanteesta)
- kuljetuskustannukset (riippuu välimatkoista)
- muut matkakustannukset
- rekisteröinti yms. kulut.

Hevosen säännölliset kustannukset eri pitämisen muodoilla

Ammattivalmentajalla

- valmennusmaksu 700-1 100 e/kk
  - sis. täysihoidon, valmennuksen, peruskengityksen
- satunnaiset eläinlääkärikulut (n. 500-1 000 e/vuosi, vaihtelee)
- loisseurantanäytteet ja/tai madotukset (noin 4 kertaa vuodessa, noin 20 e kerta), rokotukset (1-2 krt/vuodessa, noin 60-80 e /krt), raspaukset (kaksi kertaa vuodessa, noin 60-90 e/krt tai voi sis. valmennusmaksuun)
- vakuutus (noin 200 eurosta ylöspäin, riippuen laajuudesta ja turvasta)
- kilpailukustannukset (ennakkomaksut, kuljetus, ajopalkkio).

Täysihoitotallissa

- tallivuokra (pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa noin 400-600 e, muuten vaihdellen noin 300-500 e)
- vitamiinit ja lisärehut
- kengitys (noin 6 viikon välein, noin 60-100 e/krt)
- loisseurantanäytteet ja/tai madotukset (noin 4 kertaa vuodessa, noin 20 e kerta), rokotukset (1-2 krt/vuodessa, noin 60-80 e kerta), raspaukset (kaksi kertaa vuodessa, noin 60-90 e kerta)
- vakuutus (noin 200 eurosta ylöspäin, riippuen laajuudesta ja turvasta)
- satunnaiset eläinlääkärikulut (n. 500-1 000 e/vuosi, vaihtelee)
- varusteet ja niiden huolto (n. 200-400 e/vuosi, alkuhankintakulut sis. kärryt n. 4 000 e)
- kilpailukustannukset (ennakkomaksut, kuljetus, ajopalkkio).

Omassa tallissa

- rehut, kuivikkeet, sähkö, vesi, lantahuolto n. 150-200 e /kk
- kengitys (noin 6 viikon välein, noin 60-100 e/krt)
- satunnaiset eläinlääkärikulut (n. 500-1 000 e/vuosi, vaihtelee)
- loisseurantanäytteet ja/tai madotukset (noin 4 kertaa vuodessa, noin 20 e kerta), rokotukset (1-2 krt/vuodessa, noin 60-80 e kerta), raspaukset (kaksi kertaa vuodessa, noin 60-90e kerta)
- vakuutus (noin 200 eurosta ylöspäin, riippuen laajuudesta ja turvasta)
- varusteet ja niiden huolto (n. 200-400 e/vuosi, alkuhankintakulut sis. kärryt n. 4000 e)
- kilpailukustannukset (ennakkomaksut, kuljetus, ajopalkkio).

2.5.

Sopivan hevosen löytäminen

ILKKA NISULA

Omaan hevoseen ja sen hankintaan kiteytyy koko lajia ylläpitävä usko ja toivo; jospa tästä nyt tulisi se elämäni hevonen! Kannattaa siis harkita tarkkaan ja nähdä vaivaa oikeanlaisen hevosen etsimisessä.

2.5.1. Kysy ammattilaiselta – ole järkevä

Uusien hevosenostajien ostoaikeissa nyrkisääntönä voi pitää sitä, että ei kannata ujustella avun kysymistä oikeanlaisen yksilön valinnassa. Hevosten sukuihin, rakentamiseen, kilpailunäyttöihin, ajo-ominaisuuksiin ja toimintaan sekä yleisterveyteen löytyy kaikkiin omat asiantuntijansa, joilta kannattaa kysyä rohkeasti mielipidettä. Raviurheilun ammattilaiset ja järjestöt opastavat mielellään. On lajin ja kaikkien sen parissa toimivien etu, ettei uusi hevosenomistaja tule harhaan johdetuksi, vaan löytäisi juuri haluamansa.

Toimijoilla on omat intressinsä, kuten kaikessa kaupankäynnissä; kauppias haluaa tienata. Mitä lyhyempi ketju on alkuperäisestä myyjästä lopulliseen ostajaan, sitä vähemmän rahaa katoaa jakelukanavan tukkuportaille.

Neuvoja riittää, mutta hevosenostaja päättää lopulta kaupasta eikä intuitiotakaan sovi sulkea pois valintakriteereistä. Vaikka kaikki kehuisivat tiettyä varsaa, mutta et jostain syystä itse pidä kokonaisuudesta, älä osta kyseistä hevosta.

Todennäköisyydet ovat tylysti sen puolella, että jo alkuaan hyväsuokuisesta ja –rakenteisesta yksilöstä kehittyvä aikuisena parempi kilpahevonen kuin esimerkiksi rakenteeltaan vajaasta. Varusteista, hoidoista, valmennuksesta sekä nykyaikaisesta eläinlääketieteestä

löytyy apuja moneen ongelmaan, mutta on helpompaa, jos ostettava hevonen on mahdollisimman terve.

Ammattivalmentaja Tuomas Korvenoja on todennut: ”Haluan aina korostaa, että tässä tallissa ei tehdä hyviä hevosia, vaan me valmennamme niitä. Jos saamme lahjakkaan hevosen tähän systeemiimme sisälle, pyrimme auttamaan sitä niin, että se voi näyttää lahjakkuutensa. Valmennus on tärkeää, muttei niin tärkeää kuin hyvä hevonen”.

2.5.2. Varmistu hevosen sopivuudesta

Kokematon omistaja ja käyttötarkoitukseensa soveltumaton hevonen on keho ja pahimmassa tapauksessa vaarallinen yhdistelmä. Hevosen omistamisesta ei ole iloa, jos sen kanssa ei voi harrastaa omistajan toivomalla tavalla niissä olosuhteissa, joihin hevonen tullaan sijoittamaan. Sopimattoman hevosen ylläpito maksaa vähintään yhtä paljon kuin sopivan, joten hevosen valinnassa ei kannata hätkiköidä. Yleensä se sopiva hevonen tulee vastaan ennemmin tai myöhemmin. Kalliimmalla hinnalla saa keskimäärin paremman hevosen, joten ostohinnassa ei kannata pihistellä ensimmäisenä.

Käyttötarkoituksesta riippumatta hevosen täytyy olla perusterve ja ikäänsä nähden oikein koulutettu. Markkinoilla on tarjolla halpoja hevosia, jotka ovat sitä yleensä syystä. Vanhat, pikkuvikaiset hevoset tarvitsevat erityisen asiantuntevaa ja hyvää hoitoa, mikä voi käydä omistajalle eläinlääkärinkuluineen kalliiksi.

2.5.3. Mistä löydän hevosen?

Huutokaupasta ostettiin aikanaan suomalaisen raviurheilun legenda Charme Asserdal ja huutokaupoista ovat löytyneet myös lukuisat muut huippuravurit. Ammattimaisesti organisoituissa varahuutokaupoissa kasvattajilla on tavoitteena myydä varsansa, ja ostaja voi saada huudettua itselleen hyväsuokuisen varsan järkevällä hinnalla. Samalla

kokee hevoshuutokaupan tunnelmaa ja näkee kertaheitolla suuren joukon nuoria ja potentiaalisia huippuvarsoja, joita voi vertailla keskenään. Varsan ostosta on pitkä tie radoille saakka, mutta toisaalta nuoren hevosen kanssa kukaan ei ole ainakaan valmiiksi tehnyt mitään väärin – kaikki on omissa käsissä.

Huutokauppoja järjestetään merkittävässä ravimaissa: Ranska, Ruotsi, Suomi ja Yhdysvallat ovat hyviä vaihtoehtoja, jos huutokäytä vipattaa. Suurissa varsahuutokaupoissa myytävistä hevosista on tarjolla paljon tietoa jo etukäteen kattavien myyntiluetteloiden sekä esittelyvideoiden muodossa. Varsat ovat nähtävissä etukäteen ennen varsinaista huutokauppaa.

Huutokauppakulttuuri juurtuu Suomeen vähitellen, ja hevosen ostajan kannalta huutokauppa on varteenotettava paikka hankkia hevonen. Huutokaupan etuja on varsojen vertailun helppous. Varsat ovat terveystarkastettuja, ja suuri osa niistä on röntgenkuvattuja. Ulkomaista huutokauppavarsaa hankittaessa kannattaa muistaa, että ulkomailla syntyneen nuoren hevosen kilpailuttaminen Suomessa on haasteellisempaa, koska sarjatarjontaa suunnataan Suomessa syntyneille ravureille.

Suomen suurimmasta vuosittaisesta varsahuutokaupasta vastaa Suomen Hevosomistajien Keskusliitto ry:n ja Suomen Ravihevoskasvattajat ry:n omistama Starinita Oy. Vuosittain 1,5-vuotiaiden huutokaupassa on ollut tarjolla lähes 100 varsaa. Suomessa huutokaupasta on ollut myynissä mm. Kriterium-voittaja Bosses Lily ennätys 14,9a ja voittosumma n. 100 000 e, Air Force 11,5a vs. n. 250 000 e, Oz Kemp 12,3a vs. n. 250 000 e ja Owen Kemp 11,8a vs. 230 000 e sekä Ravikuningatar Milia 23,1a vs. n. 177 000 e ja Tupla-Heli 23,7a vs. n. 87 000 e. Lisätietoja löydät osoitteesta www.hevoshuutokaupat.fi

Hevoskasvattajat ovat hyviä yhteistyötahoja varsojen etsintään. Kasvattajat ovat perehtyneet sukulinjoihin ja varsojen hoitoon. Ammattimaiset kasvattajat ovat yleensä myös panostaneet emätammiin. Jos varsoja on tarjolla useita samassa paikassa, käy eri yksilöiden vertailu toisiinsa kätevästi. Suuret

kasvattajat käyttävät usein yhteistyökumppaneinaan valmentajia, jotka opettavat varsoille raviaakkoset ja perusrutiinit. Näiltä valmentajilta saa arvokasta tietoa myytävistä hevosista ja niiden tasosta. Valmentajan luona tarjolla on hyvää vertailupohjaa muihin samanikäisiin hevosiin. Ammattivalmentajien joukosta löytyy varsojen opettamiseen erikoistuneita varsavalmentajia, joilla on vuosittain jopa kymmeniä varsoja opetettavana.

Lisätietoja kasvattajista löytyy esimerkiksi Suomen Ravihevoskasvattajat ry:n nettisivuilta osoitteesta www.ravihevoskasvattajat.fi.

Jos etsii ravihevosta ammattivalmennukseen, kannattaa kääntyä valitsemansa valmentajan puoleen ja pyytää häneltä apua. Valmentaja todennäköisesti haluaa etsiä omistajille ja omaa talliaan vahvistamaan mahdollisimman hyvän ravurin. Halukkaalle ostajalle hevosiä löytyy, mutta ammattilaisen kanssa valintaprosessia on helpompi viedä läpi.

Monilla valmentajilla on erittäin arvokkaita kontakteja, joilla voi löytyä ostettaviksi myös sellaisia hevosia, joita ei aktiivisesti myydä. Todella hyvät kilpailevat hevoset eivät löydy myyntipalstoilta. Mikäli sellaisen itselleen haluaa, on oltava liikkeellä oikealla hetkellä. Mahdollinen luottovalmentaja voi olla kokemuksiensa ansiosta hyvä tuki käytännön kauppatilanteessa.

Jos on kiinnostunut jostain tietystä hevosesta, kannattaa rohkeasti kysyä hevosen omistajalta tai valmentajalta, onko hevonen kaupan. Vanha sanonta ”kaikki on kaupan, kun hinnasta sovitaan” sopii useimmiten myös hevosiin. Pelkkä paikanvaihdos saattaa piristää kokenutta kilpahevosta, vaikka edellinen valmentaja olisi tehnyt työnsä kuinka huolellisesti ja hyvin.

Ammattivalmentajien yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.ravivalmentajat.fi

Hevosten myynti-ilmoituksia löytyy hevoslehdistä, internetin myyntipalstoilta sekä valmentajien ja kasvattajien kotisivuilta.

Valtaosa kasvattajista pyrkii myymään ravuri-
varsansa yksivuotiaana.
Kuva: Irina Keinänen

2.5.4. Suosi suomalaista

Suomessa syntyneellä hevosella on kotimaassa kilpailtaessa aina paremmat kilpailumahdollisuudet raviratojen sarjatarjonnan puolesta. Lisäksi monet nuorten hevosten ikäluokkakilpailut, rahakkaat ennakkomaksulliset suurkilpailut ja opetuslähtöjärjestelmä ovat rajattuja vain Suomessa syntyneille. FI-hevosella on siis lähtökohdiltaan paremmat ansaintamahdollisuudet ja enemmän hyviä kilpailuja tarjolla. Erityisesti uraansa aloittelevien ulkomaantuontien mukaanpääsy lähtöihin on vaikeaa, koska alimmissa sarjoissa etusijalla ovat Suomessa syntyneet nuoret hevoset. Ja kuten Suomen raviturheilun toivoa Brad de Veluwea valmentava Tuomas Korvenoja on todennut: "Sitoutuminen ja fiilis siihen hevoseen on ihan eri luokkaa, kun se on aito suomalainen tuote."

Vanhemmalla hevosella ei puolestaan enää ehdi klassisiin ikäluokkakilpailuihin, joiden voitoista monet haaveilevat. Suomen suurimmat

ikäluokkakilpailut ovat 3-vuotiaiden lämminveristen ja 4-vuotiaiden suomenhevosten Kriterium sekä 4-vuotiaiden lämminveristen ja 5-vuotiaiden suomenhevosten Derby.

Ulkomailla voi löytyä kovasukuisia hevosia edullisempaan hintaan, mutta jos lähtee ulkomaankauppaan, tarvitaan hyvät kontaktit ja onnea. Ulkomailta hevosta tuotaessa ostohintaa lisäävät kuljetuskustannukset ja paperi- sekä rekisteröintikulut.

Jo kilpailleen hevosen kohdalla on tärkeää tuntea hevosen historiaa. Esimerkiksi suuressa tallissa treenannut, mutta hieman kilpailemiseen hiipunut hevonen voi sytyä pienessä maalaistallissa. Ja vastaavasti amatöörivalmennettu hevonen voi näyttää kapasiteettinsa ammattilaisen käsiin siirtyessään. Ellei hevonen ole vain yksiselitteisen hyvä ja tämän kautta luultavasti myös hintava, on hyvä olla mielessä jokin parannusajatus, jolla voidaan päästä tuloksiin.

Realistinen lähtökohta on yrittää löytää sellainen hevonen, jolla on mahdollisuuksia osallistua omiin elinkustannuksiinsa tienesteillään radoilta. Voittoa tuottavia ravureita on, mutta palkintorahojen varaan ei hevosnostovaiheessa kannata laskea mitään. Hyvä hevonen elättää itsensä.

Omaan käyttöönsä hevosta hankkivalla harastelijalla painaa vaakakupissa myös hevosen luonne ja käsiteltävyys. Harrastaminen on mielekkäämpää, mikäli hevosella on mahdollisuuksia pärjätä raveissa, joten muutaman satasen hevosta ei kannata harrastuskäyttöönkään ostaa. Lajin kehittymisen ja hevosjalostuksen kannalta olisi myös tärkeää, että hevosten kierto nopeutuisi ja ostosatsaukset keskittyisivät hyvä sukuihin nuoriin ravureihin, joista parhaat siirtyisivät ajoissa jatkamaan sukua.

2.5.5. Ravihevosen kokeileminen ja ostotarkastus

KRISTIINA ERTOLA

Hevosen kokeileminen on suositeltavaa, erityisesti nuorten hevosten ollessa kyseessä. Aina on parempi testata vastaako hevonen sitä, mitä haetaan. Vielä parempi on, jos tuleva valmentaja pääsee kokeilemaan hevosta. Rutinoituneella ja ammattitaitoisella valmentajalla on tietotaitoa muodostaa käsitys muun muassa hevosen sen hetkisestä terveydentilasta, ajo-ominaisuuksista ja osaamistasosta. Ostotarkastus voi toimia samalla myös tarvittavana vakuutustarkastuksena.

Nuorten hevosten röntgenkuvaaminen ja ostotarkastus eläinlääkärillä on suositeltavaa. Ostajan kannattaa teettää ostotarkastus eläinlääkärillä, johon itse luottaa, ja olla aktiivisesti mukana tarkastuksessa joko paikan päällä tai ainakin puhelimitse.

Irtopalat eivät yleensä ole este hevosen ostamiselle, mutta tällöin on neuvoteltava myyjän kanssa, kuka maksaa mahdollisen leikkauksen ja huomioidaanko löydökset ostohinnassa. Myös sydänäänät ja etenkin sivuäänät on kuunneltava ostotarkastuksessa. Samoin tar-

kistetaan suu ja oriilta kivekset. Jos hevonen ravaa huonosti ostotilanteessa, pitää miettiä haluaako ostaja varmasti hevosen. Jos kuitenkin haluaa, on tutkimuksilla selvitettävä mistä epäpuhdas ravi tai vinous johtuu.

Varsojen jalkoja ei normaalisti taivuteta. Hengitysteiden tähyttäminen ostotarkastuksessa ei ole rutiinitoimenpide nuorilla hevosilla, koska usein kurkunpään toimintahäiriöt syntyvät vasta valmennuksen aikana esim. infektioiden seurauksena. Jos nuorelta hevoselta kuvataan etupolvet, on suositeltavaa ottaa ns. skyline-kuva, koska tästä näkee mahdolliset muutokset aiemmassa vaiheessa kuin tavallisissa röntgenkuvuissa.

Vanhemmille kilpahevosille kannattaa teettää perustarkastus. Mitä kalliimpi hevonen, sen kattavampi tarkastus on hyvä tehdä. Etenkin lämminveriravureiden etupolvet on suositeltavaa röntgenkuvata. 3-vuotiaat ja vanhemmat suomenhevoset kannattaa kuvata kavioruston luutuman varalta.

Muista, että eläinlääkärintarkastus on kaikkien osapuolten etu: hevosen, ostajan ja myyjän. Kaikkea ei voi tarkastuksessa todeta, mutta huolellisessa tarkastuksessa tulee esille jo paljon. Olennaista on, että eläinlääkärille kerrotaan taustatiedot hevosesta sekä ostajan tulevat suunnitelmat sen kanssa. Näin eläinlääkäri osaa ottaa kantaa löydöksiin ja siihen, onko niillä hänen näkemyksensä mukaan vaikutusta hevosen tulevaan käyttöön.

Loppupelissä hevosta ostaessa oma fiilis ratkaisee – usein kannattaa luottaa intuition.

Lisälukemista:

Ratsun ostotarkastus oppaan kohdassa 3.5.3.1.

Hevoskaupan käsikirja (Pauliina Lehtola ja Christopher Wegelius)

3. Ratsuhevosen ostaminen ja omistaminen

3.1.

Yleistä ratsastuksesta

Ratsastus on luonnonläheinen, tasa-arvoinen ja monipuolinen liikuntamuoto. Ratsastusta voi harrastaa yksin tai perheen ja ystävien kanssa, omaksi ilokseen tai kilpailumielessä, ulkona luonnossa ja ratsastushallin suojassa – mahdollisuudet ovat rajattomat.

Ratsastajainliiton alaisuuteen kuuluu yhdeksän kilpailulajia, joiden lisäksi harrastetaan muun muassa maasto- ja vaellusratsastusta. Ratsastuksen perinteisiä lajeja ovat olympialajit koulu-, este- ja kenttäratsastus. Ratsastus soveltuu myös erityisryhmille.

Ratsastusta harrastaa 160 000 suomalaista. Suomen Ratsastajainliitto ry on ratsastusurheilun keskusjärjestö, ja sillä on noin 50 000 jäsentä. Ratsastus on kymmenenneksi suosituin paikan päällä seurattavista urheilulajeista.

Helppointa ja turvallisinta ratsastus on aloittaa Suomen Ratsastajainliiton jäsentalleissa: ratsastuskouluissa tai harrastetalleissa, joita on Suomessa lähes 300. www.ratsastus.fi

3.2.

Haaveena oma hevonen

PAULIINA LEHTOLA

Hevosien omistaminen on monille unelma. Pitkään jatkuneen harrastuksen täyttymys. Ratsastuskoulun rakkaimman hevosen saaminen omaksi. Mahdollisuus säännölliseen ratsastukseen, ehkä kilpailumielessäkin.

Unelmat ovat ihania ja niitä pitää olla. Kannattaa kuitenkin muistaa, että hevosen omistaminen on haastavaa, se voi viedä rahasi, aikasi ja hermosi. Useimmiten myös puolisisi hermot. Toisaalta, hevosen omistaminen on elämäntapa, jota ilman ei pian osaa olla. Ja parhaimmillaan se on juuri niin ihanaa kuin ajattelitkin.

Seuraavassa tuodaan esille seikkoja, jotka sinun pitää harrastajaratsastajana tietää, erityisesti kun lähdet harkitsemaan ensimmäisen hevosesi hankintaa. Toki neuvoista on hyötyä laajemminkin. Harrastajina pidetään tässä lähes kaikkia sellaisia, jotka eivät hanki eläntöön hevosten parista. Ohjeet on suunnattu ennen kaikkea sellaiselle harrastajalle, jolla ei ennen ole ollut kokonaisvaltaista hevosen ylläpitovastuuta omalla kontollaan.

3.3.

Arvioi ajankäyttö, resurssit ja omat tiedot ja taidot

3.3.1. Tarvittavat tiedot ja taidot

Nostan esiin ensimmäisenä hevosta hankkivan tiedot ja taidot. Tiedoilla tarkoitan osaamista ja kokemusta hevosesta lajina, hevosen hoidosta, varusteista, eläinlääkinnästä ja ruokinnasta. Taidot ovat osaamista. Ratsastustaitoa, hevosen käsittelytaitoa, silmää, uskallusta ja hevososaamista. Molempia näitä tarvitaan riittävästi, varsin paljon, ennen kuin oman hevosen hankkiminen on mielekästä ja turvallista, sekä sinulle että hevoselle.

Tietovarastoa voi hankkia ja omaksua lähes loputtomasti kirjoista, kurseilta ja ennen kaikkea kokeneilta ammattilaisilta, mikäli oppimishalua on. Taidot ovatkin haastavampi asia – taitoa kun ei opita kirjoista. Hevosten kanssa oppii olemaan ainoastaan olemalla niiden kanssa ja ratsastamaan oppii ainoastaan ratsastamalla. Tämä saattaa unohtua, kun on monessa muussa asiassa elämässään tottunut saamaan haluamansa ja pääsemään tavoitteeseensa paljon nopeammin. Ratsastus on kaikessa haastavuudessaan välillä myös turhauttavaa – taitoa ei voi pakottaa eikä sitä voi ostaa.

Oma hevonen on monen ratsastajatyön suuri unelma.
Kuva: Sonja Holma

Tarvittavat tiedot hevosesta

- lajityypillinen käyttäytyminen
- anatomia, perusteet
- päivittäiset hoito- ja ruokintarutiinit
- perushuolto
- ruokinta
- varusteet ja niiden käyttö ja huolto
- perussairaudet ja niiden oireet ja tunnistaminen sekä ensiapu
- kavionhoito ja peruskengitys

Omistajan tarvittavat taidot

- sujuvaa hevosen peruskäsittelytaitoa eri tilanteissa (tallissa, tarhattaessa, kuljetuksessa, erityistilanteissa)
- hevosmiestaitoa
- riittävästi ratsastustaitoa itsenäiseen ratsastamiseen useimmissa tilanteissa useimmilla hevosilla

3.3.2. Mitä hevosen pitäminen maksaa

Hevosen pitämiseen kuluu rahaa. Korjaan – paljon rahaa. Rahalla ei voi korvata puuttuvia tietoja eikä taitoja. Mutta rahalla saa apua. Taitopuolen asioista voi joustaa, mikäli sinulla on varaa ostaa osaavaa apua päivittäiseen tai viikoittaiseen työskentelyyn hevosen kanssa. Tällöin yhtälöstä voi tulla varsin toimiva.

Usein kysytään, paljonko hevonen maksaa. Kysymykseen hevosen hinnasta voi antaa yhtä tarkan vastauksen, kuin kysymykseen paljonko maksaa koti. Hevosia on kaupan, valitettavasti, puoli-ilmaisesta tonnin hevosesta miljoonien kauppasummiin. Mikä on halpa tai kallis hevonen vaihtelee siten myös kysyjän oman lompakon ja intressien vuoksi melkoisesti.

Hevosen ostossa pätee pääsääntöisesti sama laki kuin muussakin elämässä: ei ole hyvää ja halpaa. Harrastehevoseksi hankittavan ratsun hintahaitari asettunee Suomessa tällä hetkellä kuitenkin noin 5 000–15 000 euron väliin. Riippuen luonnollisesti harrastajan omista tavoitteista, osaamisesta ja siitä, kuinka onnistuneita (=järkeviä ja sopivia!) kauppvoja on osattu tehdä. Kaupan laatua ei kuitenkaan ratkaise hevosen hintalappu. Vielä vähemmän se ratkaisee tulevan hevostyöskentelyn suhteen toimivuutta.

Hevosen ostohinta ei yleensä ole suurin este hevosen hankinnassa, sillä hevosen ylläpito vasta maksaa. Ylläpito voi olla kohutuuhintaista maaseudulla, kun hevonen viettää suurimman osan päivästä ulkona, tallirakennus on vanha navetta eikä ratsastuspaikkoja ole metsäpolkua enempiä. Silloinkaan se ei ole ilmaista. Lähden kuitenkin siitä, että ostettavalla ratsulla olisi omistajalleen jonkinlainen ratsun käyttöarvo ja -tarkoitus, ja silloin talliolosuhteiden täytyy mahdollistaa turvallinen ratsastuksen harjoittelumuotoinen treenaaminen. Ja tällaiset olosuhteet maksavat.

3.3.3. Sopiva tallipaikka

Perussääntönä voi pitää, että mitä vähemmän itsellä on kokemusta ja tietoja sekä taitoa, sitä enemmän ostopalvelua tarvitaan talliympäristöön. Täysihoitotalli, jossa on hyvät olosuhteet ja osaava henkilökunta, on tällöin hyvä vaihtoehto. Toinen hyvä vaihtoehto harrastajalle on sijoittaa hevonen ratsastuskoulun talliin. Tällöin apua on koko ajan saatavilla, ja voi olla mahdollista osallistua esimerkiksi omalla hevosella hieman edullisemmin opetustunneille. Samoin hevosen säännöllinen liikutus yleensä onnistuu ja hevosen satunnainen osallistuminen opetustoimintaan voi jopa laskea ylläpidon kustannuksia. Maneesin ja ratsastuskentän itsenäinen käyttö saattaa olla ratsastuskouluilla tuntitoiminnan vuoksi rajoitettua, mikä pitää huomioida aikatauluja suunniteltaessa. Muilta osin tällainen yhtälö voi olla kaikille osapuolille erittäin hyvä.

Hevosen pitäminen omassa tallissa ja vastuunottaminen konkreettisesti kaikesta 24/7 ja ympäri vuoden soveltuu vain kokeneille hevosihmisille, jotka tietävät tismalleen, mihin lähtevät. Hevonen on eläin, jolla on lajityypilliset tarpeensa. Se on muun muassa laumaeläin. Hevosen pitäminen yksin ei ole suositeltavaa. Toiseksi hevonen on eläin, jonka hoito vaatii tarkkuutta ja täsmällisyyttä. Puhtaanapito, säännöllinen ruokinta vähintään kolme kertaa päivässä, juottaminen, liikunta. Ihan joka ikisenä päivänä, kelistä riippumatta, omistajan sairastumisista riippumatta, toimitusvaikeuksista riippumatta. Joka päivä.

Vasta-alkajan hevonen ei siis kuulu omaan pikkupihatalliin, vaanärkevintä on viedä hevonen asialliseen ja omia ja hevosen tarpeita vastaavaan täysihoitotalliin. Kannattaa muistaa, että hevonen ei sinänsä katso ympäristönsä muuten kuin lajityypilliseltä kannalta. Hevonen ei siten arvioi tallin sosiaalityloja, säilytyskaappien kokoa tai muutenkaan ympäristönsä hienoutta. Blingbling on tallissa ihmisiä varten, ei hevosta. Talliolosuhteet voivat olla ulkoisesti melko vaatimattomatkin, mutta riittävä on, että ne ovat turvalliset ja hevosen kannalta tarkoituksenmukaiset. Maa-laisjärjellä ajatellen tavaroiden ja talliympäristön yleinen siisteys, laadukkaat rehut, raikas talli-

ilma, turvalliset ulkoilutilat ja ratsastuspohja, lajitovereiden seura sekä hyvinvoivat hevoset kertovat yleensä hyvästä hevosten hoidosta.

Hevosen täysi- tai muusta hoidosta, valmennuksesta tai tallipaikasta tulee aina tehdä kirjallinen sopimus. Kirjallinen sopimus saattaa tuntua kovin muodolliselta, varsinkin

jos tallinpitäjä on jo entuudestaan tuttu. Juristina kuitenkin tiedän, mikä on yksi yleisimpiä syitä erinäköisiin riitoihin: ”No kun en minä tullut tuota edes ajatelleeksi, ainakaan tuolla tavoin...”. Siitä se usein lähtee, riita nimittäin.

Kirjallisella sopimuksella saavutetaan se etu, että osapuolet, tallinpitäjä ja hevosen omistaja, ainakin kerran jossain määrin yhteisesti miettivät yhteiselonsa pelisääntöjä. Jos erimielisyyksiä tai tulkintakysymyksiä jostakin sallitusta tai ei-sallitusta tulee, on helpompi katsoa, mitä sopimuksessa asiasta on yhteisesti kuitattu alle. ”Ihan varmasti sovimme silloin näin” -riidat vähentyvät, eikä niitä varmaan kukaan kaipaa.

Hyvässä tallisopimuksessa eritellään osapuolet ja mainitaan, koskeeko tallisopimus (karsinanvuokra) vain omistajan tiettyä hevosta vai voiko hän ilmoitusluontoisesti vaihtaa hevosta. Sopimuksen hinnan määräytyminen määritellään selkeästi, kaikki kulut eritellen (mitä sisältää, mitä ei, mistä erilliset maksut). Samoin sopimuksessa tulee ottaa kantaa, mistä suoritteista vastaa talli / henkilökunta ja mistä mahdollisesti omistaja, ja toisaalta, mitä asioita omistaja ei ole oikeutettu tallilla tekemään. On turvallisuussyistäkin perusteltua, että hevosten ruokinta on keskitetty tallihenkilökunnan vastuulle. Tallinomistajan kannalta on tärkeää, että tallisopimuksen liitteeksi ja myös allekirjoituksin kuitattavaksi otetaan myös tallin säännöt. Näin varmistetaan, että tallilla kaikki pelaavat samojen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Sopimuksessa otetaan aina kantaa myös sen päättymiseen, eli mahdollisuuteen irtisanoa tai purkaa sopimus. Vastuut ja seuraukset laiminlyönneistä, puolin ja toisin, on hyvä myös kirjata sopimukseen. Joissain tallisopimuksissa käytetään klausuulia, jonka mukaan hevonen siirtyy tallinpitäjän omistukseen, mikäli omistaja laiminlyö esimerkiksi kolmen kuukauden tallivuokran maksamisen. Ajatus on ymmärrettävä, mutta sopimusteknisesti sen sitova toteutus vaatii oman muotoilunsa. Lisäksi sopimusvelvoitteita tai -sanktioita kirjattaessa tulee aina miettiä, miten viimekädessä jokin oikeus toteutetaan – tällainen kirjaus omistuksen siirrosta ei ole aivan ongelmaton käytännön toimien osalta.

Hoitosopimukseen kannattaa kirjata, mihin

Huomioitavat kustannukset hevosen hankinnassa:

- hevosen kauppahinta (muutamasta tuhannesta kymmeneen tai satoihin tuhansiin euroihin)
- ostotarkastus (noin 200 eurosta ylöspäin, laajuudesta riippuen)
- ammattilaisen apu (riippuu tilanteesta)
- kuljetuskustannukset
- muut
- matkakustannukset
- rekisteröinti yms. kulut.

Säännölliset kustannukset:

- tallivuokra (pääkaupunkiseudulla noin 600–800 euroa, muuten vaihdellen noin 300–600 euroa)
- vitamiinit ja lisärehut
- kengitys (6–8 viikon välein, noin 70–140 euroa)
- loiseurantänäytteet ja/tai madotukset (noin 4 kertaa vuodessa, noin 20 e/kerta), rokotukset (1–2 krt/vuodessa, noin 60–80 euroa kerta), raspaukset (kaksi kertaa vuodessa, noin 60–90 euroa/kerta)
- vakuutus (vuosimaksu noin 200 eurosta ylöspäin, riippuen laajuudesta ja turvasta)
- satunnaiset eläinlääkärikulut
- varusteet ja niiden huolto (perusvarusteet ratsulle: satula noin +/- 1 000 euroa, suitset noin 100–150 e, perusloimet noin 50–100 e/ kpl, muihin varusteisiin noin 300 euroa)
- valmennus / opetus (yksityistunti noin 30–70 euroa)
- hevosen ratsutusapu (yksityistunnin taksoilla)

euomäärään saakka tallinpitäjällä on oikeus hoidattaa hevosta eläinlääkärillä akuuteissa sairastapauksissa ilman erillistä sopimusta. Jos sovittu summa ylittyy, on omistaja velvollinen tekemään päätöksen hevosen jatkohoidosta. Jos omistajaa ei tavoiteta, tallinpitäjällä on kuitenkin eläinsuojelulain nojalla oikeus ylittää sopimuksessa mainittu summa, mikäli eläinsuojelulain tarkoittama hevosen hyvinvointi sitä välttämättä edellyttää.

3.3.4. Ajankäyttö

Vaikka pitäisit hevosta ns. täysihoidotallissa, voit varautua siihen, että hevosen omistaminen vie todella paljon aikaa. Tähänkin saa tosin apua rahalla: jos ei itse ehdi, saa ostettua palvelua muilta.

Ratsupuolella harrastajat laistavat luvottoman usein hevosen liikuttamisesta. Harrasteratsut ovat keskimäärin niin kevyellä liikunnalla,

että ne eivät tarvitse vapaapäiviä liikunnasta. Toinsaalta vapaapäivä voi virkistää yksitoikkoisen harjoittelun lomassa.

Hevonen ulkoilee tarhassa joka päivä. Lisäksi sen pitää liikkua säännöllisesti. Tässä ei kuitenkaan ratkaise määrä vaan laatu. Usein tarvitaan apua säännöllisen ja tarkoituksenmukaisen ratsastustreenin ja valmennusohjelman suunnittelussa sekä toteutuksessa. Sopivasti, tarvittavia asioita ja oikein suoritettuna, on vähintään yhtä tärkeää kuin säännöllisyys.

Hevosenomistaminen on enemmän elämäntapa kuin harrastus. Se on niin sitovaa ja aikavievää, että se vaikuttaa myös koko perheen suunnitelmiin ja ajankäyttöön. Mikäli omaan elämäntilanteeseen sopii esimerkiksi pari kertaa viikossa ratsastaminen, hevosen vuokraus tai useampi ratsastustunti viikossa on omaa hevosta parempi vaihtoehto.

Ammattilaisen siipien suojassa

Teija Sipilän ratsastusharrastus alkoi nuorena tyttönä. Nyt hän päätynyt kouluttamaan oma kasvattamaansa nuorta 3-vuotiasta ratsuhevosen urapolulle ammattilaisen opastuksella, mutta ensimmäiset omat hevoset olivat tyttöporukassa Itikan lihajalostamolta ostetut suomenhevonen ja poni.

”Muutettuani pääkaupunkiseudulle etsin sopivaa ratsastuspaikkaa ja pääsin tuolloin yksityisesti ratsastamaan Tuija Tuomisen hevosia nykyiselle Master Dressage -tallille. Siellä liikkuneista myyntihevosista päädyin ostamaan itselleni tamman, joka sittemmin loukkaantui ja astutettiin. Nyt tämän tamman jälkeläinen on minulla ja sitä ratutetaan”, Sipilä kertoo.

Tamma kävi varsomassa muualla ja palasi varsan kanssa jälleen lähemmäksi omistajaansa varsoihin keskittyneelle täysihoidotallille. Kun varsan ratsukoulutus kävi ajankohtaiseksi, siirtyi se Master Dressagen -talliin täysihoidtoon.

Sipilä kehottaa uusia hevosenomistajia miettimään täysihoidotallia valitessaan ensin, että mikä heidän harrastuksensa taso on ja

toisaalta myös oman osaamisen taso. ”Jos harrastat vanhan oppimestarin kanssa, voit haluta ensisijaisesti hyviä maastoilupaikkoja. Ensimmäistä hevosta hankittaessa on erityisen tärkeää, että tallilla on ammattitaitoinen henkilökunta, joka pystyy huolehtimaan hevosen ruokinnasta ja terveydestä vaikka et itse vielä olisikaan näissä asioissa ammattilainen.” Tallin tarjoamat palvelut ja puitteet kannattaa myös suhteuttaa omaan harrastamisen tasoon. ”Maneesi on aika ehdoton Suomen talviolosuhteissa”. Myös tallin etäisyys kannattaa huomioida, pitkä matka tallille saattaa tehdä arjesta turhan raskasta.

Sipilä itse on valmentautunut Tuija Tuomisen opissa seitsemän vuotta. Tällä hetkellä Sipilän mielestä on nuoren hevosen kanssa tärkeintä olla niin sanotusti ammattilaisten käsissä. ”Minulla on käytössä tallilla laaja valmennuspaketti. Käytän siitä ratsutuspalveluun kolme viikkoa kuukaudesta, kolmesta neljään kertaa viikossa. Loput palvelut käytän omaan valmentautumiseeni”.

3.4. Erilaisia hevosen omistamisen muotoja

PAULIINA LEHTOLA

Omistaminen on Suomessa lailla suojattua. Se tarkoittaa sitä, että omistaja päättää omistamastaan omaisuudesta, vastaa siitä ja on oikeutettu käyttämään omaisuuttaan, mikäli jokin laki ei toisin säädi. Samalla omistajalle tulee vastuu omaisuudesta ja tätä vastuuta ei viime kädessä voi kokonaan vyöryttää muualle.

Halutessaan "hankkia hevosen" joutuu miettimään, haluaako ottaa omistajan aseman yksin harteilleen vai kenties jakaa sen toisen kanssa. Vai onko parempi vaihtoehto jättää omistajan oikeudet ja vastuut jollekin muulle ja tyytyä itse jonkintasoiseen hevosen käyttöoikeuteen?

Edellä on kuvattu hevosen omistamisen edellytyksiä, rahareikiä ja vastuuta. Mikäli omistat hevosesi ihan itse, vastaat kaikista näistä asioista.

Joskus voi olla toimiva vaihtoehto jakaa hevosen omistaminen, käyttö ja vastuut sekä kulut toisen henkilön kanssa.

3.4.1. Harrasteratsun käyttökimppa

Ratsuhevosia omistetaan suhteellisen yleisesti ns. yksinkertaisissa käyttökimpoissa. Tämä tarkoittaa, että ratsun omistaa useimmiten kaksi henkilöä (harvoin useampi, vaikkakin kolmen, neljän henkilön käyttökimppojakin on nähty), jotka ovat sopineet enemmän tai vähemmän tarkasti hevosen käytöstä ja kustannuksista.

Tässä mallissa on etunsa, tosin myös haasteensa. Kuten kaikessa yhteiselämässä, liitto toimii vain, jos molemmat hyötyvät ja osapuolet tulevat toimeen keskenään. Seuraavassa luvussa on selvitetty sitä analysointia, mitä hevosen ostoa harkitsevan täytyisi tehdä itses-

tään sekä tavoitteistaan ja tarpeistaan. Harrasteratsuhevosien kimppaomistuksessa tulee usein vastaan se ongelma, että kahden tai puhumattakaan useamman omistajan intressit, tavoitteet ja heille sopiva hevonen eivät kohtaa. Joku tai jotkut suhteessa kärsivät pidemmän päälle. Jos toinen on reipashenkinen estehyppääjä, hieman kovaotteinen ratsastuslyyliltään ja 175 cm/76 kg ja toinen on rauhallisempi, arempi harjoittelijatyypin ja kooltaan 155 cm/50 kg, niin ratsastajat todennäköisesti tarvitsevat melko erityyppiset hevoset. Joskus vastakohdat täydentävät toisiaan, mutta samalla ristiriitojenkin mahdollisuus kasvaa.

Mikäli kuitenkin kaksi samanhenkistä, suhteellisen samantasoista, samankokoista ja joustavaa ihmistä päättää yhteisen hevosen hankinnasta, voi lopputulos olla erinomainen. Hevonen saa riittävästi liikuntaa, omistajien kulut pienenevät ja parhaimmillaan he auttavat toinen toistaan kehittämään ja pääsevät harrastuksessaan eteenpäin. Kimppaomistuksessa täytyy olla samaa mieltä isoista linjoista mitä tulee hevosen pitämiseen ja käyttöön. Kimppaomistaminen on kompromisseja. Ainakin seuraavat asiat kannattaa kimppakumppanin kanssa pohtia ja laittaa paperille sopimukseksi asti:

- Miten hevonen rahoitetaan (osuudet)?
- Missä hevosta pidetään? Miten tehdään päätökset mahdollisista tallipaikan vaihdoksista?
- Miten hevosen kulut jaetaan?
- Jaetaanko kulut samoin vahingon sattuessa?
- Miten paljon, miten ja kuka hevosella ratsastaa? Onko tarkoitus, että joku valmentautuu tai kilpailee sillä?
- Säännöllisten rutiinihoitotoimenpiteiden vastuuttaminen ja yksimielisyys
- Muut isot päätökset hevoseen liittyen (edelleen myynti, lunastus, hevosen lopetus, sopimuksen päättäminen)

Tänä päivänä hevoskimppa muodostuu yleensä ratsastusta harrastavasta perheestä. Hyvin harva hevonen kuitenkaan soveltuu ongelmitta aivan koko perheen ratsuksi. Ratsastajien

kokoerot ovat usein suuret ja ratsastustyyli- ja -taidot sekä intressit ovat usein hyvin erilaiset.

3.4.2. Omistamasi hevonen toisen ratsuna

Aina eivät tasan käy onnenlahjat, sanotaan. Jollain on rahaa, jollain on lahjoja. Ihanteellisia urheilullisia tuloksia saadaan aikaiseksi, jos pystytään yhdistämään molemmat elementit.

Monet ovat kokeneet palkitsevaksi hankkia hevosen jollekin lahjakkaalle nuorelle tai kokeneemmalle kilparatsastajalle, vaikka itse ei aktiivisesti, tai lainkaan, ratsasta hevosta. Hevosen omistaminen ”koukuttaa” ja lajiin jää usein pysyvästi kiinni jo nuoruusvuosista. Moni ei osaa olla ilman omaa hevosta. Tällöin tiimin kaikki osapuolet parhaimmillaan saavat hyötyä yhteistyöstä.

Mikäli ostettava hevonen on nuori ja sitä tarjotaan kilparatsastajalle treeniin ja edelleen kilpailutettavaksi, on todennäköistä, että suunnitelmien onnistuessa hevosen arvo nousee matkan varrella. Mitä tarkemmat ja kunnianhimoisemmat intressit osapuolilla on hevosen ja ratsukon tulevaisuudesta, sitä tarkemmin asioista kannattaa sopia ja kirjata paperille ylös. Kuka maksaa ja kenelle; minkälaisia oikeuksia ratsastajalla on hevoseen; miten hevosen hoito on järjestetty; kuka vastaa mistäkin kuluista; kuka saa palkintorahat; kuuluuko ratsastajalle osa hevosen mahdollisesta arvonnoususta myynnin yhteydessä tai esimerkiksi sijoitusten perusteella laskennallisesti jne. Näihin kysymyksiin ei ole ainoita oikeita vastauksia, sillä tilanteet ovat erilaisia. Tärkeää on, että nämä asiat ovat selvät, jotta turhalta ja usein henkilösuhteita hiertävältä jälkikinastelulta vältytään.

3.4.3. Iso ratsukimppa – tavoitteena kilpa-areenat

Ravipuolella hevosten kimppaomistukset ovat lisääntyneet huikeasti viime vuosina ja trendi tuntuu jatkuvan. Toisaalla tässä oppaassa (5. Kimppaomistaminen) kuvataan tarkemmin

kimppaomistamista ja kimpan sääntöjä sekä kimpanvetäjän roolia.

Ratsupuolen kimpat ovat vielä hyvin harvassa ja niiden muodot ja toimintatavat eivät ole vakiintuneet. Vaan mikäpä estää kopioimasta hyvää ideaa myös ratsuihmisten käyttöön! Erona on laji, mutta lajien keskiössä oleva urheilija, hevonen, on sama.

Ratsuhevosen kouluttaminen ja kilpauran edistyminen kestävät kauemmin kuin ravurin. Siinä missä ravuri aloittelee uraansa kolmivuotiaana, on samanikäinen ratsu vielä opettele- massa perusasioita ja ratsuna olemisen alkeita. Ratsuvarsan hankkiminen ja sen kilpailu-uran seuraaminen on siis huomattavasti pitkäjänteisempää.

Mutta hevosten kanssa ei haeta elämyksiä ainoastaan kilpailuista. Hevosen kehityksen seuraaminen on mielenkiintoista. Harva pystyy nauttimaan oman GP-tason hevosen treenien seuraamisesta tai kilpailumenestyksestä hankkimalla itse tällaisen. Valmiin GP-ratsuhevosen hinnat ovat valtavia. Lupaavan varsan ostaminen ja yksin kilparatsastajalla kouluttaminen GP-tasolle asti on urakka, jossa rahaa palaa ja luonnollisestikaan lopputulosta ei voi ennustaa.

Muodostettaessa kilparatsukimppa voidaan kohtuullisin kustannuksin hankkia lupaava ratsuvarsa tai nuori hevonen (2–3 v.) ja ohjata se ammattilaiselle. Aktiivisen kimpanvetäjän kautta hevosen ja ratsastajan kuulumisia voidaan seurata tiiviisti esim. internetin kautta. Kimppaomistajille voidaan myös tarjota tilaisuuksia seurata hevosen erilaisia rajapyykkejä ja valmistautumista niihin: erilaiset valmennukset, ikäkausi-arvioinnit ja -kilpailut, unohtamatta perustreeniä kotitallilla.

Ratsun kimppaomistuksessa ja ratsun kehityksen seuraamisessa on myös mahdollisuus oppia valtavasti, kenties lajinsa huippua edustavalta ratsastajalta ja tämän tukijoukoilta. Kilpahevosen tiimiin kuuluvat luonnollisesti huippuratsastajan valmentaja, eläinlääkäri, fysioterapeutti, kengittäjä ja monia muita. Kimppalle voidaan järjestää tilaisuuksia, joissa ratsastajan lisäksi muut hevosen menestyksen kannalta tärkeät henkilöt jakavat näkemystään hevosen viemisestä kohti huippua. Sen lisäksi, että tämä valottaa ratsukon menestyksen

Tavoitteellinen työ tuo myös tulosta.
Kuva: Tanja Ukkonen

taustoja aivan eri tavalla, näitä oppeja kimppalaiset voivat hyödyntää oman harrastuksensa parissa. Tällaisen tiedon saaminen ja huippuratsukon seuraaminen on monelle yksin saavuttamaton ja kimppa siten ainutlaatuinen mahdollisuus.

Kilparatsukimpoissa on paljon vielä hyödyntämätöntä potentiaalia. Olennaista on kimpan suunnitelmallinen eteneminen kimpanvetäjän hallinnassa alusta alkaen, kimpan

rakentamisesta ja hevosen ja ratsastajan valinnasta lähtien. Tärkeää on myös, että kilparatsastaja tukijoukkoineen sitoutuu kimppaan ja ymmärtää kimppaomistajien intressit. Kimppaomistajien puolestaan tulee ymmärtää lajin luonne, johon saattaa ikävimmillään kuulua pitkiä hoitorupeamia vaativia loukkaantumisia tai kapasiteetin puute kilpahevosenä. Samoin kimppalaisten tulee antaa sekä kimpanvetäjälle että ratsastajalle riittävä työrauha.

3.4.4. Hevosen vuokraaminen

Hevosen vuokraaminen on monesti varsin järkevä vaihtoehto hevosen omistamiselle. Vuokraussuhde voi olla jopa sellainen, jossa vuokraaja vastaa hevosesta lähes omistajan tavoin. Vuokraus on monille harrastajille järkevä vaihtoehto joko ratsastuskoulun viikkotunnille tai omalle hevoselle.

Kun vuokraat hevosta – vuokraat omaasi edelleen tai vuokraat joltakin – on tärkeää sopia kirjallisesti vuokrauksen ehdoista. Näin

vältytään parhaiten turhilta riidoilta. Vaikka vuokrauksessa ei tehdä kauppvoja eikä ”isoja rahoja” tai omistusoikeutta siirry, on vuokraus näkemyseroille aivan yhtä altista kuin kaupantekokin. Kaupanteossa kaupan jälkeen ei tarvitse yleensä ylläpitää suhdetta myyjään tai ostajaan, mutta vuokraussuhde on aina myös pidempiaikainen suhde vuokralle antajan ja vuokraajan välillä. Vuokrauksessa ei hevosen käytöstä ja hoidosta päätetä yksin, joten yhteistyökykyä vaaditaan molemmilta osapuolilta.

Hevosen vuokrasopimus

Kirjalliseen hevosen vuokrasopimukseen tulisi sisällyttää maininta muun muassa seuraavista asioista:

- Vuokraaja ja vuokralle antaja on yksilöitävä (nimi, osoite, puhelinnumero, henkilötunnus)
- Jos vuokraaja on hevosen omistajalle täysin tuntematon, kannattaa koeratsastuksen jälkeen pyytää nähtäväksi jopa henkilöllisyystodistus. Jotenkin tutulle, tai jonkun tutun tuntemalle henkilölle voi olla turvallisempaa vuokrata hevosta – näin on jonkinlainen etukäteiskartoitus ihmisestä jo tehty
- Vuokrattava hevonen on yksilöitävä riittävällä tarkkuudella
- Talli, missä hevosta pidetään tulee yksilöidä, samoin se, kumpi osapuoli vastaa velvoitteista suhteessa tallinpitäjään (yleensä hevosen omistaja)
- Hevosen käyttö on syytä kirjata tarkasti. Kuka hevosella ratsastaa, kuinka usein, miten. Mikäli käytölle on mitään erityisiä toiveita tai rajoituksia, tulee ne kirjata. Eriksen tulee myös mainita, saako vuokralainen antaa hevosen toisen henkilön käyttöön omistajaa kuulematta.

Sonja Holma

- Mikäli hevonen vuokrataan kilpailukäyttöön, tulee erikseen sopia mm. ylläpito-, valmennus- ja kilpailuttamiskuluista, palkintojen jakautumisesta sekä hevosen mahdollisen tulevan arvonnousun jakautumisesta. Lisäksi erityistä huomiota pitää kiinnittää sopimuksen päättämistilanteiden kirjaamiseen.
- Vuokrauksen hinta ja sen peruste (kuukausimaksu vai kertaperusteinen maksu) ja maksuaika ja -tapa.
- Mikä on tilanne jos vuokralainen esimerkiksi sairastuu: maksaako hän silloinkin vai hyvitetäänkö vuokrassa käyttämätöntä ratsastusoikeutta?
- Sisältääkö vuokrasumma kaiken tai mitä mahdollisia lisälaskuja vuokralainen voi joutua maksamaan?
- Hevosen vakuutus: kuka sen maksaa ja kuka on edunsaajana.
- Sovittava kuka maksaa eläinlääkärinkulut missäkin tilanteessa.
- Sopimuksen kesto ja irtisanomisaika on määriteltävä.

3.5. Mistä ja miten löydän minulle sopivan hevosen

PAULIINA LEHTOLA

Hevosia on tänä päivänä myytävänä pilvin pimein. Ilmoituksia löytyy netistä, lehdistä ja sosiaalisesta mediasta. Paljon hevosia on myös hiljaisessa myynnissä ja niistä ei ole ilmoitusta missään. Harrastajan olisi tärkeintä aloittaa oman hevosen oston kartoitus omien tarpeiden listauksella. Ruutupaperille tai vaikka excel-taulukkoon tulisi tehdä kartoitus mm. seuraavista asioista:

Omien taitojen, resurssien ja tarpeiden kartoitus

- omat tiedot / taidot / osaaminen / ajankäyttö
  - mihin tähtään; mitä haluan hevoselta ensisijaisesti
  - mikä pitäisi olla hevosen koulutustaso / perusluonne / ikä
- onko minulla riittävästi osaavaa apua saatavilla / talous
  - miten tämä pitää huomioida hevosen koulutustasossa / iässä
- haluanko harrastaa tavoitteellisesti / harrastaa kilparatsastusta?
  - hevosen koulutustaso
  - budjettini
- henkilökohtaiset ominaisuudet (koko, oma temperamentti hevosen käsittelijänä ja ratsastajana, arkuus / rohkeus, perustyyppini ratsastajana)
- keskustelu oman opettajan / valmentajan / asiantuntijan kanssa > suositukset

Tämän listan mukaan saat oman hevosen ostajan / omistajan ”profilisi”, joka voi olla vaikka tällainen:

”Olen 35-vuotias nainen (160 cm, normaali-painoinen) ja ratsastanut ratsastuskoulussa jo kahdeksan vuotta ja vuokrannut puoli vuotta hevosta kaksi kertaa viikossa. Seurakisoissa olen osallistunut helppo B-luokkaan ja hypännyt 80 cm. Pystyn ratsastamaan useimpia ratsastuskoulun hevosia ns. vaikutuksellisesti (liikkuvat rentoina, kuulointuntumalla ja pystyn tekemään myös esimerkiksi Helppo A -tason asioita ohjauksessa).

Haluaisin ja ehtisin ratsastamaan paljon useamminkin, noin 3–5 kertaa viikossa. Tavoitteeni olisi kehittyä ainakin helppo A -tasolle, kenties startata jokunen luokakin joskus. En ole suunnattoman rohkea ja kokemusta muista kuin ratsastuskoulun hevosista puuttuu, mutta olen innokas oppimaan. Pitäisin hevostani X-tallissa, jossa tuttu valmentajani käy muutaman kerran viikossa. Pystyn ottamaan häneltä tunnin ainakin kerran viikossa ja olen varautunut, että silloin tällöin valmentaja myös ratsastaa hevosen niin sanotusti läpi. Hevosen hankintakustannuksissa kipurajani on enintään 12 000 euroa kaikkine sivukuiluineen.”

Tämän tapaisen analyysin jälkeen vedä johtopäätökset ja tee vielä yksi lista, jonka kanssa voit alkaa tutkia olemassa olevaa hevostarjontaa:

- Rehellisesti helppo A -tasoinen ruuna / ei kovakiimainen tamma, joka tekee He:A asiat laadukkaasti ja kenties osaa /suorittaa teknisesti ok myös Va:B asioita. Myös pieniä esteitä tulisi voida hypätä.
- Hevosen tulee olla mutkaton ja normaali käsitellä (muista, että tällainenkin hevonen on hevonen, joka käyttäytyy lajityypillisesti), isoja käytösongelmia tai rajua käytöstä ei saa esiintyä (esimerkiksi taipumusta pukiteltuun tai pystyyn hyppimiseen).

• Nuori hevonen on liian vaativa ja edellyttäisi parempaa ratsastustaitoa sekä apua: haetavalla tasolla hevonen on noin 7–13-vuotias. Nuorempi ei ole vielä todennäköisesti riittävän vakaa ja vanhemmalla hevosella voi tulla iän tuomia ongelmia eteen (vaikka toisaalta se voi toimia seuraavat 5–6 vuotta loistavasti tässä tarkoituksessa).

• Koska olen suhteellisen pienikokoinen ja kevyt, ei hevosen kannata olla valtavan iso: hieman rakenteesta ja temperamentista riippuen hevonen voi olla noin 158–165 cm säkäkorkeudeltaan, ei juuri isompi (miksi ihmeessä nykyisin niin moni ostaa omaan habitukseensa ja kokoonsa nähden aivan liian ison hevosen?).

• Hevosen hintahaitari liikkunee noin 7 000–12 000 eurossa,

• Perusterve hevosen tulee olla, mutta pienet ikävämät tms. eivät välttämättä ole kaupan este, koska käyttö ei ole niin raskasta, että hevosta treenattaisiin ääriarjoille ja palautumispäiviin / lepoon on mahdollisuus tiukan kisakalenterin puuttuessa.

Sitten voit alkaa katsoa ilmoituksista He:A tasoista ruunaa (tammaa), jolla ei ole ikää juuri yli 13 vuotta, ja josta hintapyyntö liikkuu 5 000–15 000 euron välissä. Ilmoitukset myytävistä hevosista on laadittu hyvin eri tavoin: jossain hinta on myyjän toimesta arvioitu aivan pilviin (tarjouksen voi aina tehdä) ja useissa ilmoitettu koulutustaso on hyvinkin kirjava ja tulkinnanvarainen. Vaatii siis kenties hieman ”sisälukutaitoa” osata analysoida tai nähdä ilmoitusten rivien väliin. Usein todellisuus tulee esille pikkuhiljaa, esimerkiksi myyjän kanssa jo puhelimessa keskusteltaessa ja viimeistään paikalla nähtäessä / sitä kokeiltaessa.

Nuori hevonen voi olla kelpo vaihtoehto silloin, kun oma osaamisesi ja tietotaitosi on karttunut usean vuoden aktiivisen harrastamisen kautta, ja voit tarvittaessa hankkia, varsinkin alkuvaiheessa, koulutus- ja ratsutusapua ammattilaiselta. Hankkimalla nuoren hevosen voit ostaa laadultaan paremman hevosen edullisemmin – jos pystyt panostamaan sen koulutukseen.

Itsenäisesti myynti-ilmoituksista voi har-

rastajan olla hankala lähteä hakemaan ensimmäistä omaa hevostaan. Ilmoituksia pitäisi lukea yhdessä kokeneen avustajan (opettaja, valmentaja tms. henkilö) kanssa.

Hevoskauppiaiden osittain legendaarisesta maineesta huolimatta voin suositella kääntymistä heidän puoleensa, edelleen yhdessä oman asiantuntijan kanssa. Hevoskauppiat toimivat eri asiakasryhmien kanssa, osa on keskittynyt vain kilpahevosiin, osa myy lähes ainoastaan harrasteratsuja. Tärkeää on tuoda kauppiaille / välittäjälle esille kaikki nuo edellä mainitut seikat, joita listauksissa olit pohtinut. Vain näin, ja sittemmin näkemällä sinua muutama kerran eri hevosen selässä, kokenut – ja vastuullinen – hevoskauppias voi myydä sinulle sopivan hevosen. Ei ole kenenkään intressissä tänä päivänä, että hevoskauppa on täydellinen floppi ja kaikki on pielessä, ei myöskään hevoskauppiaan. Hyvä kauppias haluaa, että asiakas on tyytyväinen. Mutta tietenkin kaikessa kaupankäynnissä on oma koodistonsa ja esimerkiksi hintanäkemyksissä voi olla eroja. Liika kynisyys on pahasta, mutta terveen järjen käyttö on enemmän kuin sallittua. Harkitsemattomuus hevoskaupassa ei ole hevosenkaan etu, vaikka nykyisen kuluttajasuojalainsäädännön jotkut tulkinnat tämän mahdollistaisivatkin.

Muista myös, että joskus viidakkorumpu on hyvin tehokas. Joku talliltasi tietää sinut ja ratsastustustasi pitkältä ajalta ja tuntee jonkun, jolla on hevonen myynnissä. BLING – joskus ahaa-elämykset sopivista hevosista ja ratsastajista pitävät täysin paikkansa!

Hevoskauppaa ei kuitenkaan koskaan pidä tehdä hätiköiden, pelkän tuntemuksen perusteella, ei pelkän suosituksen perusteella eikä varsinkaan säälistä. Hevoskauppaan kuuluu tiettyjä elementtejä, joilla on paitsi juridista merkitystä kaupan mahdollisessa (ei todellakaan toivottavassa!) jälkiselvittelyssä, mutta ennen kaikkea järkevän ja sopivan kaupan toteutumisessa.

3.5.1. Hevosen kokeileminen

Hevosen kokeileminen on laajempi kokonaisuus kuin pelkkä koeratsastus. Parempi termi voisi olla ”hevosen tutustuminen”, joka au-

Omat tavoitteet on tärkeä tiedostaa ennen hevosen valintaa.
Kuva: Sonja Holma

tomaattisesti pitää sisällään koeratsastuksen.

Hevoseen tutustuminen alkaa jo saavuttaessa talliin, jossa hevonen on. Itse ainakin haluaisin nähdä hevosen ensin tallissa, tai vaikka tarhassa, josta se haetaan talliin. Onko talliympäristössä jotain erikoista ja miten hevonen reagoi; onko sen yleisolemus rauhallinen, mutta kuitenkin kiinnostunut; vaikuttaako sen käsittely kaikin puolin helpolta? Voiko hevosen sitoa käytävälle kahdella narulla? Tässä vaiheessa tulee myös katsastaa hevosen yleinen fyysinen olemus, mutta harrastajan ei kannata lähteä tekemään omaa rakennearvostelua – eläinlääkäri tutkii ja arvioi hevosen fyysisen kunnan myöhemmin tehtävässä ostotarkastuksessa.

Haluaisin itse ehdottomasti, että hevosen vakituinen ratsastaja esittää hevosen ensin, kenties ensin vapaana liinassa, sitten ratsastaen. Oma kokenut avustaja on tässä vaiheessa hyvä arvioimaan hevosen liikkeelle lähtemistä (vertyminen, mahdolliset liikerata tms. epäpuhtaudet). Tärkeintä on kuitenkin keskittyä kokonaisuuteen: miltä hevonen vaikuttaa, onko sen helppo liikkua, onko se rento,

käyttääkö se kroppaansa oikein, tekeekö se asioita mielellään? Toki asiantuntijasi pitää ottaa kantaa siihen, vaikuttaako hevonen olevan koulutustasoltaan selkeästi se, mikä on mainittu, vai onko myyjä yliarvioinut hevosen ja kenties oman osaamisensa.

Tämän jälkeen kannattaa ostajan mennä itse selkään ja oma avustaja tarkkailee ratsastusta. Tässä vaiheessa ratsastajan oma fiilis ja tunne hevosesta ovat toki tärkeitä. Jos hevonen ei lainkaan tunnu omalta, pitää se ainakin huomioida. Toisaalta, mitä vähemmän kokemusta, sitä kauemmin kestää päästä uuteen hevoseen ”sisälle”. Mutta jokin selkeä ”ei tätä” -tunne on tietysti otettava huomioon ja sitä kunnioitettava.

Mikäli hevonen tuntuu hyvältä ja arviointi nähdystä ja koetusta on positiivinen, kannattaa pyrkiä kokeilemaan hevosta uudestaan, vaikka parinakin päivänä. Tällöin myös avustaja voi kokeilla hevosta.

Itse koeratsastuksessa kannattaa keskittyä ratsastukseen, mutta muuten myyjää saa ja pitää haastatella ja avointa keskustelua käydä. Monet myyjät suhtautuvat jotenkin penseästi ostajan ”tentaamiseen” ja joskus kenties has-

suilta kuulostaviin kyselyihin, mutta asiallista keskustelua hevosen historiasta ja erityispiirteistä kannattaa käydä.

Ostajien on kuitenkin muistettava, että vaikka laki edellyttää myyjän kertovan kaiken olennaisen, mikä voi vaikuttaa ostajan päätökseen, on hevosen osalta melkoisen vaikea kertoa "aivan kaikkea". Kyse on kuitenkin elävästä olennosta, ja jokaista naarmua tai hoitotoimea vuosien varrelta on aivan mahdotonta kertoa. Ostajan on käsitettävä tämä, ja toisaalta kannattaa kysellä hänelle erityisen merkityksellisistä seikoista. Myyjän on hyvä tuoda kaikki mahdollinen muistamansa esiin rehellisesti, näin vastuu tiedon merkityksellisyydestä kaupanteossa jää ostajan päätettäväksi. Älä ole ylihankala ja yliskeptinen myyjänä tai ostajana, kaupankäynnistä tulee tällöin tympeää tai se katkeaa kokonaan.

3.5.2. Ostaminen hevosta näkemättä

Tänä päivänä meillä on internet ja videokamerat ovat kaikkien saatavilla. Hevosia ostetaan paljon pelkästään videoiden perusteella. Joskus oma agentti on nähnyt tai ratsastanut hevosen, joskus ei.

Tämä ostotapa sisältää luonnollisesti paljon riskejä ja edellyttää onnistuakseen vahvoja, luotettavia kontakteja sekä ennen kaikkea ostajalta paljon kokemusta ja näkemystä. En suosittelen missään olosuhteissa aloittelijan tai harrastajan omin päin ostavan hevosta pelkän videon perusteella ja kokeilematta hevosta. Riskit ovat yksinkertaisesti liian suuret.

Kokeneet hevosihmiset ja oikeat kontaktit tekevät näin kauppaan jatkuvasti, mutta lähes poikkeuksetta tällä tavalla ostetut hevoset menevät kilpakäyttöön tai kokeneille ratsastajille. Näissä kaupoissa ei yleensä myöskään tunneta "palautusoikeutta" (jota muuten oikeasti ei ole olemassakaan) eikä kuluttajansuojan perään myöhemmin kysellä. Tämä tapa kuuluu ammattilaisten käyttöön.

3.5.3. Eläinlääkärintarkastus - kaikkien etu

Mikäli mielenkiintoinen hevonen on löytynyt, etenee kaupanteko yleensä niin, että hevosen hinnasta, sen maksamisesta ja hevosen siirtämisestä ostajalle sovitaan jo tässä vaiheessa. Esisopimus tai kauppakirja lykkäävin ehdoin laaditaan ja lopullinen kauppa solmitaan, mikäli eläinlääkärintarkastus ei tuo asiaan oleellista uutta tietoa.

Mikään laki ei edellytä hevosen osto-/myyntitarkastusta, mutta se voidaan katsoa niin vaikiintuneeksi kauppatavaksi hevosen kaupassa, että mikäli ostaja tietten tahtoen laiminlyö ostotarkastuksen tekemisen, pitäisi tämän kääntää vastuuta ostajalle mahdollisesti esiin tulevista vioista. Toinen asia puolestaan on se, kannattaako myyjän myydä hevosta ostajalle, joka ei halua tehdä ostotarkastusta. Muutamien oikeustapausten valossa kehottaisin myyjää jättämään hevosen myymättä, mikäli varsinkin kokematon ostaja ei halua tehdä ostotarkastusta – oikeus kun saattaa jättää kaiken vastuun myyjälle.

Eläinlääkärintarkastus on siis aivan kaikkien osapuolten etu: hevosen, ostajan ja myyjän. Kaikkea ei voi tarkastuksessa todeta, mutta tavallisen harrastehevosen huolellisessa tarkastuksessa tulee esille jo paljon. Olennaista on, että eläinlääkärille kerrotaan taustatiedot hevosesta sekä ostajan tulevaisuudensuunnitelmat sen kanssa. Näin eläinlääkäri osaa ottaa kantaa löydöksiin ja siihen, onko niillä hänen näkemyksensä mukaan vaikutusta hevosen tulevaan käyttöön. Eläinlääkärintarkastuslause otetaan kauppakirjan liitteeksi.

Tulee kuitenkin muistaa, ettei eläinlääkärillä ole kristallipalloa, eikä tulevaa voi täydellä varmuudella ennustaa. Ostajan on sisäistettävä, että hevosharrastuksessa urheiluväline on elävä olento. Kaikki elävät olennot voivat sairastua, loukkaantua tai vanha vamma voi alkaa vaivata odotettua enemmän. Tämä kuuluu hevosharrastukseen ja se pitää hyväksyä. Tennessemailan katkettua voi ostaa uuden, helppoa. Parempi vertaus on, että jos harrastat pitkän matkan juoksua, amerikkalaista jalkapalloa tai aerobicia, et voi saada takuita, että voit jatkaa aina harrastaa tätä urheilua. Voit saada

On tärkeää, että omistaja pystyy käsittelemään hevostaan turvallisesti kaikissa arjen tilanteissa.
Kuva: Sonja Holma

vakavan rasitusvamman tai olkapääsi operoidaan useasti. Hevosen omistamiseen kuuluu, että se on joskus sairas. Joskus vikaa ei tunnu löytyvän millään, mutta hevonen esimerkiksi ontuu, eikä sillä voi ratsastaa. Joskus toipuminen vaatii puolesta vuodesta vuoteen.

En missään olosuhteissa enkä millään muotoa sympatiseeraa epärehellisiä myyjiä, jotka jättävät kertomatta tärkeitä asioita ostajalle ja kierrättävät näin vastuuttomasti hevosta ongelmiseen edelleen. Mutta yhtä vähän sympatiaani keräävät ne ostajat, jotka olettavat ostavansa urheiluvälineen, rusettikoneen tai ihan vaan harrastusmahdollisuuden, ymmärtämättä mistä hevosesä on kyse. On kohtuuton heti sysätä hevonen myyjän niskoille mitä eriskummallisimpia vikoja etsien, jos ongelmia tulee. Hevosen terveyteen vaikuttaa myös paljon sen oikeanlainen käyttö. Hämmästyttävän lyhyessä ajassa väärällä ratsastuksella, huolimattomalla käsittelyllä ja olosuhteilla tai epäsopi-villa tai väärinkäytetyillä varusteilla voidaan saada ongelmia aikaiseksi tai pahentaa terveydellisiä seikkoja, jotka ovat pysyneet aiemmin täysin ongelmattomina.

Yleinen kysymys:

Olen sopinut hevosen kaupasta ja nyt myyjä soitti ja sanoi myyvänsä hevosen jollekin toiselle eikä tee kauppaa kanssani. Mitä voin ja kannattaa tehdä?

Vastaus:

Mikäli kyse on harrastehevosesta, jatkaisin matkaa ja etsisin toisen hevosen. Kyllä hevosia löytyy. Myyjän ”pakottaminen” kaupan päättämiseen kanssasi kenties pitävänkin sopimuksen perusteella ei ole järkevää ja asioiden hoitaminen myyjän kanssa voi jatkossa olla hankalaa. Tämä on siis käytännön neuvo: helpommalla pääsee ja parempi lopputulos syntyy kun etsii toisen hevosen, vaikka harmittaisikin ja vaikka hevonen tuntui mukavalta. Usein tällaisessa tilanteessa riitelemine ei ole kannattavaa, vaikka sopimusrikkomus olisikin tapahtunut.

Mikäli hevonen on huomattavasti arvokkaampi ja kilpailulliset intressit ovat melkoiset, kannattaa kaupasta laatia kunnollinen esisopimus, johon voi nojata. Usein tällaisen hevosen kaupassa intressit kaupan päättämiseen ja ts. sopimuksessa pysymiseen ovat harrastehevosta huomattavasti suuremmat.

Tavallisimmin eläinlääkäri löytää ostotarkastuksessa huomautettavaa hevosen jaloista.
Kuva: Sonja Holma

3.5.3.1. Ratsun ostotarkastus

SEPPO HYYPPÄ JA SANNA MÄKI-TUURI

Alla oleva ratsun ostotarkastus -teksti pohjautuu eläinlääkäri Seppo Hyyppän luento aiheesta.

Ostotarkastus on viimeinen prosessi hevosen ostamisessa. Ostotarkastus on suositeltavinta tehdä hevosklinikalla hevosiin erikoistuneen eläinlääkärimme toimesta. Ostotarkastus voi olla samalla myös vakuutustarkastus, jolloin ehdot täytyy selvittää vakuutusyhtiöltä. Tarvittaviin tutkimuksiin vaikuttaa yhtiön lisäksi hinta, josta hevonen halutaan vakuuttaa. Yleensä ostaja maksaa tarkastuksen ja kulu jää hänen kontolleen vaikka kauppa ei syntyisi. Tarkastuksen hintaan vaikuttaa merkittävästi tarkastuksen laajuus.

Ostotarkastus ei ole takuu siitä, että hevonen pysyy loppuelämänsä terveenä. Ostotarkastuksessa ei myöskään arvioida hevosen käytöstä ja sopivuutta ratsastajalle. Kattavakaan ostotarkastus ei sulje pois kaikkia mahdollisia ongelmia. Ostotarkastuksessa hevosta ei yleensä tutkita esimerkiksi mahaavaan varalta.

Ostotarkastusta tekeville eläinlääkäreille hankala asiakas on kokematon henkilö, joka on ostamassa ensimmäistä hevostaan ja on rakastunut hevoseen jo ensimmäisellä silmäyksellä. Hän ei kuule mitään ostotarkastuksessa hevosesta sanotaan tai hän ei ymmärrä mitään sanotaan, eikä kysy. Jos hevosen kauppahinta on maksettu ennen tarkastusta ja jotain merkittävää löytyy, kyseessä voi olla hankala tilanne. Myyjästä riippuen jo maksettujen rahoja voi olla erittäin vaikea saada takaisin. Tunnetuilla, kokeneilla hevoskauppiaille voi olla hyvätkin ehdot.

Ostotarkastuksen tulokset voidaan jakaa esimerkiksi neljään ryhmään seuraavasti:

- I: Tutkimuksessa ei tule selville mitään sairauteen viittaavaa
- II: Tutkimuksessa esille tulleilla löydöksillä ei todennäköisesti ole vaikutusta siinä tulevassa käytössä, johon hevosta on ajateltu.
- III: Tutkimuksissa esille tulleet muutokset

voivat häiritä hevosen ajateltua käyttöä.

IV: Tutkimuksessa ilmenneet isot muutokset tulevat hyvin todennäköisesti haittaamaan hevosen käyttöä.

Suomessa ei mainittua luokitusta aina käytetä, mutta ulkomailla se on yleinen.

Täydellistä hevosta ei ole. Hyväksyttäviin löydöksiin ja riskeihin vaikuttaa hankittavan hevosen ikä, hevosen ajateltu käyttö, samoin käyttöaika. Jos ostetaan kilpahevonen esim. junioriratsastajalle, on hyvä hankkia sellainen hevonen, jonka kapasiteetti ja terveys riittävät pidemmällekin kuin 1,5–2 vuoden päähän.

Tietysti on toivottavaa, että hankittava hevonen olisi I -ryhmässä. Ammattilaisetkin ostavat kuitenkin joskus III -kategorian hevosia, mutta silloin hevosessa on oltava jotain niin hyvää, että jonkintasoinen riski voidaan hyväksyä. Jos tutkimuksissa ilmenee kohdan IV löydöksiä, hevosen hinnan pitäisi olla tämän mukainen, ja hevosen ostajan on oltava varautunut myöhempiin ongelmiin ja jopa ennenaikaiseen luopumiseen hevosesta.

Tarkastuksen aluksi luodaan hevoseen yleissilmäys. Hevosen lihavuuskunnon, karvan kiillon ja lihaksisuuden perusteella voi tehdä päätelmiä sen hoidosta ja valmennuksesta. Jos hevosella on ohut kaula ja se on lihakseton, sitä ei välttämättä ole asianmukaisesti ruokittu, ja voi myös miettiä onko silloin hammashoidosta tai loishäädöstäkään huolehdittu. Urheiluhevoseella osa viimeisistä kylkiluista saa näkyä, kunhan hevonen on muuten lihaksikkaassa kunnossa. Myös ylilihavuus on terveysriski.

Ostotarkastuksessa kuunnellaan aina hevosen sydän. Sydämen leposyke on aikuisilla 30–35 (26–40), nuorilla 25–40 ja varsoilla 70–120. Vaikka levossa joku lyönti jää välistä, se ei hevosella välttämättä tarkoita sydänvika. Mutta jollei rytmi tasoitu rasituksessa, voi sydämessä olla ongelma esim. virussairauden jäljiltä. Selvä sivuääni voi kertoa Streptokokki-infektion seurauksena tulleesta läppäviasta. Synnynnäiset sydänviat ovat hevosella harvinaisia.

Hengitysteiden tutkimuksessa tunnustellaan imusolmukkeet ja vähintäänkin kuunnellaan keuhkot stetoskoopilla. Mikäli olet hankkimas-

sa kilpahevosta, ostotarkastuksen yhteydessä olisi hyvä myös tähyystää hevosen kurkunpää ja henkitorvi. Vain tähyystyksellä voidaan todeta, jos hevosella on ilmankulkua häiritsevä äänihuulen halvaus. Levossa tehtävässä tähyystyksessä kurkun alue voi olla täysin normaali, vaikka hevosen pehmeän kitalaan toiminnassa olisi ongelmia. Pehmeän kitalaan ongelmat ilmenevät yleensä vain hevosta rasitettaessa esimerkiksi kuorsaavana äänenä uloshengityksessä. Tähyystyksessä saattaa henkitorvessa näkyä pieni määrä limaa, vaikka kuuntelussa hengitysäänet olisivat olleet normaalit. Lievät hengitystietulehdukset ovat tyyppisiä allergisille hevosille. Ongelmana on, että allerginen hevonen voi tutkimushetkellä olla täysin oireeton, mikäli tutkimus tehdään vuodenaikana, jolloin hevonen on saanut hengittää raikasta ilmaa ja vastustuskykyä laskevia ärsytysoireita ei ilmene.

Silmien tutkiminen tehdään yleensä pinta-puolisena tarkastuksena. Tarkastus on erityisen tärkeää estehevosta arvioitaessa, sillä esimerkiksi mahdolliset arvet silmän sarveiskalvolla voivat rajoittaa hevosen näkökenttää ja vaikeuttaa etäisyyden arviointia.

Useimmiten hevosen käyttöön vaikuttavia muutoksia löytyy jaloista. Kaviosta katsotaan, mikä on kavion malli ja sarveisaineen laatu. Kavioissa tulee olla kunnolliset kannat ja kavioiden tulee olla suhteessa hevosen kokoon.

Erytisesti suomenhevosta hankittaessa kannattaa tarkistaa, ovatko sen kaviorustot luutuneet. Sellainen yksilö, jolla on kavioruston luutuma, ei välttämättä ole hyvä valinta kilpailukäyttöön, vaikka kavioruston luutuma aiheuttaa harvemmin selvää ontumaa. Hevonen, jonka kaviorustot ovat kokonaan luutuneet, arkaa jalkojaan ja suorittaa huonosti silloin, kun kisakentän pohja on kova. Voimakkaat kavioruston luutumat voidaan todeta päkiöitä tunnustelemalla, mutta varmin tieto kaviorustojen tilanteesta saadaan röntgentutkimuksella.

Jalat tunnustellaan. Osa nivelvaivoista näkyy ja tuntuu nivelen turvotuksena, mutta sekin on mahdollista, että hevosella on vakava nivelvaiva, joka ei näy päällepäin. Näin varsinkin, jos hevonen on ennen tarkastusta hoidettu ja

saanut levätä. Nivelrustojen paranemiskyky on huono ja vaurioiden synnyttyä nivelet eivät välttämättä parane koskaan. Niinpä röntgen-tutkimus kannattaa tehdä aina, jos on kyse vähänkin arvokkaamman hevosen hankinnasta, vaikka jaloissa ei olisikaan päällepäin näkyviä muutoksia.

Jänteet on tutkittava erityisesti entisiltä ravureilta. Jos jänteissä tuntuu selvästi paksuuntumaa, ei hevosen ostamista ratsukäyttöön suositella. Runsaan arpikudoksen takia jänne ei pysty venymään normaalisti, ja vamma uusii helposti ja haittaa usein pienessäkin haraste-estekäytössä.

Jalkojen tunnustelun lisäksi tarkastellaan hevosen liikkeitä kaikissa askellajeissa ja molempiin suuntiin. Onko hevonen rento, näykkö poikkeamia, epätahtisuutta, ontumista? Kokenut ratsastaja tuntee jo selkään mahdollisia liikeratojen poikkeamia. Jos hevosta juokuttaessa katsotaan meneekö se ristilaukkaa jompaankumpaan suuntaan.

Ostotarkastukseen kuuluu myös taivutuskoheet. Mahdollinen nivelvaiva voidaan havaita selkeämpänä ontumisena taivutuksen jälkeen. Jos jalassa on vikaa, hevonen reagoi yleensä selkeästi etu- ja takajalkojen alanivelten sekä etupolven taivutuksiin. Takajalan kintereen tai polvien pitää olla reilusti kipeitä, ennen kuin ne reagoivat taivutukseen. Taivutuksella saadaan suuntaa-antavia tuloksia ongelman paikasta. Vain puudutuksilla on mahdollista varmasti paikallistaa varsinainen vika, mutta puudutukset eivät kuulu ostotarkastukseen.

Estehevosen hyppyhaluttomuus ja -tekniikka voivat johtua selkäkivusta. Hevosen symmetrisyys kertoo myös selän toiminnasta. Katso hevosta sen hypäessä: venyttääkö se selkäänsä vai meneekö selättä, selkä notkolla. Hevosen selkärangan viat voivat olla hankalia todeta. Röntgen-tutkimus on mahdollinen vain osasta selkää. Jos okahaarakkeista kasvaa ulokkeita (nähtävissä röntgenkuvuissa), ne voivat hinkata toisiaan vasten ja aiheuttaa kipua. Selän nivelistä ei röntgenkuvuissa nähdä pieniä muutoksia.

Kun kustannuksia halutaan säästää, yksi tapa toimia on se, että hevonen röntgenkuvatetaan vain, jos taivutuksissa tulee jotain esille. Tällöin tulee muistaa, että vaikka hevosella ei

olisi reaktioita taivutuskokeeseen, sillä voi silti olla jotain ongelmia.

Röntgenkuvuissa löytyy usein joitakin löydöksiä. Niiden merkitystä tulee arvioida suhteessa hevosen ikään ja ajateltuun käyttötarkoitukseen. On myös jossain määrin yksilöllistä, miten hevonen reagoi mahdollisiin muutoksiin – jotkut pärjäävät vaurioiden kanssa paremmin kuin toiset. Yksi syy eroon on, että röntgenkuvuissa näkyvät niveleen tulleet luustomuutokset, eivät nivelrustovauriot.

Jos hevonen ostetaan ulkomailta, tulee ottaa huomioon, että muualla suhtautuminen esim. irtopaloihin on yleensä paljon lievempää kuin Suomessa. Hankittavan hevosen röntgenkuvat on syytä näyttää omalle kokeneelle hevosiin perehtyneelle eläinlääkärille, tai vähintäänkin on saatava nähdä eläinlääkärin allekirjoittama lausunto ontuma- ja röntgen-tutkimuksesta.

Hankittaessa koulutettua hevosta ulkomaisesta huutokaupasta kannattaa olla ajoissa liikkeellä. Usein on mahdollista etukäteen varata aika koeratsastukseen huutokauppaa edeltävälle viikolle sekä samalla tutustua hevosen terveystietoihin.

Vieroitettua varsaa (erityisesti puoliveristä) hankittaessa jo yhdeksän kuukauden ikäisen kannattaa röntgenkuvatata kasvuhäiriöiden aiheuttamien irtopalojen varalta.

Mikäli hevosen hankkii itse ulkomailta, tarvitaan ammattitaitoa ja luotettava yhteyshenkilö kaupanteossa. Mahdolliset kytkökset tulee huomioida: paikallisella eläinlääkärillä voi olla vahvoja kytköksiä hevosta myyvään kauppatalliin ja niinpä löydöksiä saatetaan vähätellä ja spontaanisti ontuva hevonen voi joskus saada jopa terveen paperit. Tarkastuksen voi pyytää videoimaan, ellei ostaja ole itse läsnä.

Lisälukemista:

Ravihevosen kokeileminen ja ostotarkastus oppaan kohdassa 2.5.5.

A close-up photograph of a horse's nose and mouth as it eats hay. The horse's nose is dark, and its mouth is filled with yellowish-brown hay. The background is a soft, out-of-focus light brown color.

4.

Hevosen omistamisen juridiikka, arvonlisävero ja rahoitus

Hevonen on hevoskauppaa koskevien lakien mukaan tavara, irtain esine, jota koskevat samat sopimus- ja kauppaoikeudelliset säännökset kuin vaikkapa autoa. On kuitenkin päivänselvää, että hevonen eroaa tavarana tavallisesta, lain tarkoittamasta irtaimesta esineestä olennaisesti.

Hevosen kunto ja terveys ovat huomattavasti vaikeammin virheinä havaittavissa kuin monessa tavanomaisen tavaran kaupassa. Hevosen "sisään ei voi nähdä" eikä se voi kertoa tuntemuksiaan diagnoosia varten. Samoin hevosen, eli lakien mukaan tavaran, oikealaisella käytöllä ja hoidolla on iso merkitys siihen, tuleeko tavara kaupanteon jälkeen ja missä vaiheessa "virheelliseksi" lain tarkoittamassa mielessä. Myös hevoseen muodostuva erityisen vahva tunneside tuo oman leimansa ainakin hevoskaupan juridisiin riitoihin.

4.1. Hevoskauppaan sovellettava lainsäädäntö

PAULIINA LEHTOLA

Hevoskauppaan pääosin sovellettaviksi tulevat lait ovat kauppalaki (27.3.1987/355) ja kuluttajansuojalaki (20.1.1978/38).

Kauppalaki (KL) on irtaimen kauppaa koskeva yleislaki, joka tulee sovellettavaksi esimerkiksi kahden yksityishenkilön tai kahden hevoskauppiaan välillä. Kuluttajansuojalaki (KSL) ei erityisesti sääntele kauppaa sopimustyyppinä, vaan KSL:a sovelletaan ainoastaan kuluttajakauppaan, eli silloin kun myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. Mikäli kaupan osapuolet ovat nämä, asiasta ei voi sopia toisin, vaan KSL tulee sovellettavaksi eikä kauppasopimuksessa voida sopia kuluttajan asemaa heikentävistä ehdoista. KSL:n säännökset ovat siten kuluttajan suojaksi yksipuolisesti pakottavaa lainsäädäntöä.

Olennainen ero näiden lakien välillä on siis

se, että kauppalain säännöksiä osalta osa puolet voivat melko vapaasti sopia toisin, KSL:n säännöksistä ei.

4.1.1. Mikä laki soveltuu?

Kuluttaja on lain mukaan luonnollinen henkilö, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten, toisin sanoen yksityistä taloutta varten. Lain tarkoittama elinkeinonharjoittaja on puolestaan KSL:n mukaan "Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan [oikeus-] henkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti pitää kaupan, myy tai muutoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan kulutettavaksi." Olennaista arvioissa on yrittäjäriski sekä toiminta ansiotarkoituksessa. Näillä määritelmillä on merkitystä arvioitaessa, minkä lain alaisuudessa hevoskauppaa tehdään.

Hevosen myy yksityishenkilö
yksityishenkilölle
⇒ kauppalaki

Hevosen myy yksityishenkilö yritykselle
⇒ kauppalaki

Hevosen myy yritys yritykselle
⇒ kauppalaki

Hevosen myy yritys (elinkeinonharjoittaja)
yksityishenkilölle (kuluttajalle)
⇒ kuluttajansuojalaki

Yleinen kysymys:

Ostin hevoskauppias X:ltä hevosen vasta puolitoista kuukautta sitten, mutta se ei tunnu lainkaan hyvältä ja on ajoittain epäpuhdaskin. Kun kyseessä on ollut kuluttajakauppa, niin minähän saan palauttaa hevosen kauppiaille, koska aikaakin on kulunut vielä näin vähän.

Vastaus:

Kuluttajansuojalakiaan ei mahdollista mitään automaattista kaupan kohteen palauttamista myyjälle. Tämä on merkillinen käsitys, joka tuntuu elävän koko ajan. Kaupan purku, jossa siis tapahtuu tavaran palautus, on mahdollista vain silloin, kun hevosessa on olennainen virhe. Ensin on siis tutkittava, onko hevosessa ylipäätään

lain tarkoittama virhe ja sen jälkeen virheen merkitys on arvioitava. Mikäli seikka voidaan katsoa virheeksi, tulee vielä kysymys siitä, onko virhe ollut olemassa hevosella kaupantekohetkellä. Tässä kuluttajansuojalainsäädännössä on ns. 6 kuukauden oletama (ks. tarkemmin 4.2.2.). Mitään automaattista palautusoikeutta ei kuluttajakaupassa siis ole.

4.2. Hevoskaupan virhetilanteet

Mikäli myyjä ei luovuta hevosta sovitussa paikassa ja sovittuun aikaan, on kyse myyjän viivästyksestä. Mikäli ostaja ei puolestaan maksa hevosta sovitusti – oikeaa summaa ja oikeaan aikaan ja oikealle henkilölle – on kyse ostajan suorituksen viivästyemisestä.

Juridisesti voidaan erottaa erilaisia virhetilanteita. Laatuvirheestä on kysymys, kun hevonen ei ominaisuuksiltaan vastaa sitä, mitä ostaja on voinut sopimuksen perusteella odottaa myyjältä saavansa. Useimmiten laatuvirhe ilmenee jonain hevosen sairautena tai vikana ja tämä on virheryhmänä ylivoimaisesti olennaisin hevoskaupan virhe.

Vallintavirhe on kyseessä, kun hevosen käytölle osapuolten välisen sopimuksen osoittamalla tavalla on oikeudellisia esteitä, jotka johtuvat lainsäädännöstä tai viranomaisen päätöksestä. Hevoskaupan osalta voidaan mainita esimerkkinä luvattujen rekisteripapereiden puuttuminen.

Oikeudellinen virhe on puolestaan kyseessä silloin, kun jollakin ulkopuolisella on hevoseen jokin oikeus, jota ostaja ei ole hyväksynyt omaa hevosen omistusoikeuttaan rajoittavaksi. Tällainen sivullisen oikeus on kyseessä

esimerkiksi, kun muu kuin hevosen omistaja myy hevosen.

Varsinainen virhearviointi, eli arvio siitä, onko hevosessa lain mukaan virhe, lähtee siitä, että kaupan kohteen tulee vastata sitä, mitä voidaan katsoa sovitun. Ellei muuta voida katsoa sovitun (esimerkiksi osapuolten kauppasopimuksesta), tulee hevosen soveltua tarkoitukseen, joihin ”sellaisia tavaroita” yleensä käytetään. Kahvinkeitinillä keitetään kahvia ja ratsuhevosella ratsastetaan. Yleisesti ratsuhevosella voidaan siis olettaa soveltuvan jonkinasteiseen ratsastuskäyttöön.

Hevosen tulee myös soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon sitä oli tarkoitus käyttää, jos ”myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta ja ostajalla on ollut perusteltua aihetta luottaa myyjän asiantuntemukseen ja arviointiin.” Myyjän ei tarvitse erityisesti hyväksyä ostajan kaavailemaa erityistä käyttötarkoitusta, mutta mikäli hän tietää tai epäilee, ettei hevonen sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen, hänen on kerrottava tästä ostajalle ennen kaupantekoa.

Hevosen tulee myös vastata niitä tietoja hevosen ominaisuuksista tai käytöstä, joita ostajalle on ennen kaupantekoa annettu (tietovastavuuden vaatimus). Myyjä vastaa hevosesta annetuista tiedoista, vaikka hän ei olisi tiennyt antamansa tiedon virheellisyydestä. Tässä ei siten vaadita myyjän tuottamusta, mutta sillä on merkitystä vahingonkorvausvastuuta määriteltäessä. Mikäli myyjä haluaa välttää

virhevastuun, on hänen selkeästi pystyttävä erottamaan hevosesta annettavat, varmuudella paikkansa pitävät faktatiedot mahdollisista oletuksista tai epävarmoista tiedoista. Mikäli tiedon paikkansapitävydestä on epäilystä tai annettu tieto on epävarma, tulee myyjän ilmaista tämä selkeästi ostajalle.

Myyjälle syntyy virhevastuu vain, mikäli annettujen tietojen voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan. Jos ostajalla voidaan näyttää annettua virheellisestä tiedosta huolimatta olleen oikea tieto, ja hän siitä huolimatta on tehnyt kaupan, ei annettujen tietojen useinkaan voida katsoa vaikuttaneen kauppaan. Ostaja ei voi vedota virheelliseen tai saamatta jääneeseen tietoon, jolla ilmeisesti ei ollut hänelle merkitystä kaupasta sovittaessa.

Myyjän vastuu ei koske pelkästään ennen kaupantekoa annettujen tietojen oikeellisuutta, vaan myyjän virhevastuu voi konkretisoitua myös tietojen antamatta jättämisestä (myyjän tiedonantovelvollisuus).

Virhevastuuta ei synny hevosesta annetuista vääristä tiedoista, mikäli ne oikaistaan ajoissa ja riittävän selkeästi. Ajoissa tehdyn oikaisun tulee tapahtua ennen kaupantekoa.

4.2.1. "Sellaisena kuin on" -ehto tai muu myyjän varauma

Myyjä voi pyrkiä estämään kokonaan tai rajoittamaan virheen mahdollisuuden myymällä tavaran "sellaisena kuin se on" tai käyttämällä muuta vastaavaa varaumaa. Hevoskaupassa varaumaa käytetään melko yleisesti. Se ei kuitenkaan tarjoa yksiselitteistä suojaa myyjälle ostajan virhevaateita vastaan.

Hevosessa katsotaan kuitenkin käytetystä varaumasta huolimatta olevan virhe, jos se ei vastaa tietoja, joita myyjä on ennen kaupantekoa antanut ta varan ominaisuuksista tai käytöstä. Tietojen tulee olla vaikutuksellisia ostopäätöksen kannalta. Samoin hevosesä on varaumasta huolimatta virhe, jos myyjä on laiminlyönyt erityisen tiedonantovelvollisuutensa. Myyjän tulee siten antaa ostajalle kaikki tiedossaan olevat seikat, joilla on ostajalle olennaisia merkitystä.

Hevonen ei myöskään saa olla olennaisesti huonommassa kunnossa kuin ostajalla hevosen hinta ja muut olosuhteet (kuten ikä, koulutustaso) huomioon ottaen on perusteltua aihetta edellyttää.

4.2.2. Ostajan selonotto-velvollisuus ja tietoisuus virheestä

Ostajan tiedoilla ostettavasta hevosesta on merkitystä virhearvioinnin kannalta. Lain mukaan ostaja ei voi virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tienneen kauppa tehtäessä. Jos ostaja ennen kaupantekoa on selvillä jostakin ominaisuudesta tai virheestä ja hän siitä huolimatta tekee sopimuksen, katsotaan hänen hyväksyneen hevosen näine puutteineen ja vikoineen.

Lainsäädännössä ei suoraan aseteta ostajalle velvollisuutta erityisesti tarkastaa hevonen. Tarkastusvelvollisuus, mikä hevoskaupassa tarkoittaa lähinnä hevosen ostotarkastusta, syntyy kuitenkin kauppatavasta ja terveen järjen käytöstä. Hevoskaupassa voidaan perustellusti lähteä siitä, että alalla on tapana suorittaa ostotarkastus, vieläpä yleensä varsin tarkka sellainen (katso kohta 2.5.5. Ravihevosen kokeileminen ja ostotarkastus 3.5.3.1. Ratsun ostotarkastus). Tarkastettuaan hevosen ennen kaupantekoa, tai toisaalta laiminlyötyään tarkastamisen ilman hyväksyttävää syytä myyjän kehotuksesta huolimatta, menettää ostaja oikeutensa vedota virheenä seikkoihin, jotka hän tarkastuksen yhteydessä havaitsi sekä myös seikkoihin, jotka hänen olisi pitänyt tarkastuksessa havaita. Ostajan oikeus vedota virheeseen säilyy kuitenkin, mikäli myyjän voidaan katsoa menetelleen kunnianvastaisesti tai arvottomasti tai mikäli tarkastamisen laiminlyönnille on ollut hyväksyttävä syy.

Vaaranvastuu -termi ja hevosen virheelisyyden määräävä ajankohta sekä piilevä virhe

Kun vaaranvastuu on siirtynyt ostajalle, on ostajalla velvollisuus maksaa hevosen hinta, vaikka hevonen olisi vahingoittunut tai peräti

kuollut. Virheellisuuden arvioinnin ratkaisevana ajankohtana pidetään vaaranvastuun siirtymistä myyjältä ostajalle. Sekä KL että KSL säättävät samanaaisesti: ”Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana [vaaranvastuun siirtymisen hetkellä], vaikka virhe ilmenisi vasta myöhemmin.” Piileväksi (salaiseksi) virheen tekee nimenomaan se, että virhe ei ole ollut havaittavissa vaaranvastuun siirtymisen ajankohtana. KSL 5:15.2 §:ssä säädettyyn virheen ajankohtaolettamaan tehtiin merkittävä lisäys:

”Virheen oletetaan olleen olemassa vaaranvastuun siirtymisen ajankohtana, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarantoiminnan luonteen vastainen.”

Hevosien virheet ovat suurelta osalta nimenomaan piileviä virheitä. Kuten edellä on todettu, hevossa yleisimpiä piileviä virheitä ovat erilaiset sairaudet, jotka ilmenevät yleensä käyttöhaitan muodossa myöhemmin.

Hevoskaupassa virheen syntyajankohdan näyttökysymykset ovat usein haastavia, elleivät lähes mahdottomia. Saatetaan joutua tilanteeseen, jossa usealta eri eläinlääkäriltä hankittuja lausuntoja vian syntyajankohdasta, virheestä ja sen vaikutuksesta asetetaan vastakkain. Varsin usein tulee harkittavaksi myös tilanne, jossa sairauden voidaan todeta jossain määrin olleen olemassa vaaranvastuun siirtymisen ajankohtana, mutta vasta ostajan käytössä se on pahentunut sellaiseen asteeseen, että se muodostaa virheen.

4.2.3. Reklamaatio ja sen merkitys

Edellytyksenä sille, että ostaja voi tehokkaasti vedota hevosen virheeseen, on se, että hän kohtuullisessa ajassa siitä kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita ilmoittaa myyjälle virheestä eli reklamoi. Reklamaation avulla myyjä saa mahdollisuuden oikaista virheen ja rajoittaa siitä aiheutuvaa vahinkoa.

Arvioitaessa, mitä on pidettävä kohtuullisena aikana virheen ilmoittamiselle, otetaan huomioon ostajan asema ja asiantuntemus sekä

muut yksittäisen tapauksen olosuhteet. Kulluttajakauppaan on tuotu kahden kuukauden minimireklamaatioaika. KSL 5:16 §:n mukaan ”Ostaja ei saa vedota tavarantoiminnan virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen.”

Reklamaatiosäännösten tarkoituksena on varmistaa, ettei virhetilanteissa ajan kuluessa pääse vaikeuttamaan virheen korjaamista, asian selvittämistä tai todistelua. On selvää, ettei ostaja saa viivyttämällä reklamaatiotaan aiheuttomasti aiheuttaa haittaa myyjälle. Ostaja saa puuttuvasta reklamaatiosta huolimatta vedota hevosen virheeseen, jos myyjä on menettänyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaaisesti ja arvottomasti.

4.3. Virheen seuraamukset

Jos tavara on virheellinen, eikä virhe johdu ostajasta tai ostajan puolella olevasta seikasta, on ostajalla, myyjää asianmukaisesti reklamoituaan, oikeus:

- pidättyä kauppahinnan maksamisesta
- vaatia virheen korjaamista tai uutta toimitusta
- vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkua sekä
- tietyin edellytyksin vaatia myös vahingonkorvausta kärsimästään vahingosta.

Mikäli virheen korjaaminen tai uuden hevosen toimitus eivät tule kysymykseen, tai sitä ei suoriteta kohtuullisessa ajassa reklamaatiosta, on ostajalla oikeus vaatia hinnanalennusta tai purkaa kauppa. Hinnanalennus on virheseuraamuksena vaihtoehtoinen kaupan purkamiselle: kuitenkin siinä missä kaupan purkaminen on ”järee” toimenpide, soveltuu hinnanalennus paremmin vähäisempien virheiden kompensointiin, erityisesti silloin kun hevosesta ei virheestä huolimatta haluta luopua.

Purkuoikeuden edellytyksenä on lisäksi, että sopimusrikkomuksella on ostajalle olennainen merkitys. Hinnanalennuksen ja purun käyttömahdollisuuksien ero tulee esille juuri

siinä, että purku ei ole mahdollinen vähäisten virheiden osalta, vaan tällöin täytyy tyytyä hinnanalennukseen. Mikäli purun edellytykset kuitenkin täyttyvät, voi ostaja kuitenkin vaatia vain hinnanalennusta. Olennaisena virhettä voidaan pitää myös, jos se riistää ostajalta sen pääasiallisen hyödyn, jota hänellä oli sopimuksen perusteella oikeus odottaa. Arviointi on suoritettava tarkastelemalla ostajan olosuhteita ja sitä tarvetta, joka hänellä on sopimuksen purkamiseen.

Kun kauppa puretaan, lakkaavat sekä myyjän velvollisuus luovuttaa hevonen että ostajan velvollisuus maksaa kauppahinta. Jos hevonen on jo luovutettu, kumpikin osapuoli on velvollinen palauttamaan sen, minkä on jo vastaanottanut suorituksesta, eli hevonen pitää palauttaa myyjälle ja rahat takaisin ostajalle.

Purkukynnykseen riittää nykyisen lain sanamuodon mukaan se, että virhe ei ole vähäinen. Säännöksessä edellytettiin ennen virheen olennaisuutta, kuten KL:ssakin. Kuluttajakauppan purkukynnys on siis alentunut. Virheen vähäisyyttä arvioitaessa on otettava huomioon virheen kokonaismerkitys ostajalle.

Hevosessa vähäisenä virheenä voitaisiin pitää esimerkiksi normaalista (urheilu)käytöstä syntyviä kulumia tai vastaavia pikkuvammoja, jotka eivät pidemmällä tähtäimellä estä hevosen käyttöä aiotussa tarkoituksessa. Hevosen luontaisiin ominaisuuksiin tavarana voidaan katsoa kuuluvan, että sille voi syntyä kiputiloja, jännityksiä, venähdyksiä ja muita suhteellisen pieniä, mutta tarkkaa ja säännöllistä hoitoa vaativia sairauksia tai vammoja. Jokaisen hevosenostajan tulee varautua hoitamaan tällaisia vikoja hevosen omistajana osana "tavarann" luonnollista käyttöä.

4.3.1. Vahingonkorvaus

Ostajalle voi kaupan virhetilanteessa syntyä oikeus vahingonkorvaukseen myyjältä. Suomessa vahingonkorvaus edellyttää syy yhteyttä virheen ja vahingon välillä. Samoin vahingonkorvauksen määrä on perusteltava todellisten syntyneiden vahinkojen mukaan. Vahingonkorvausta ei myöskään myönnetä yleisestä haitasta tai epämukavuudesta tai "vääräyden kärsimisestä", vaan korvattavaksi

tulevat ainoastaan syntyneet konkreettiset vahingot.

Vahingot jaetaan välittömin vahinkoihin ja välillisiin vahinkoihin. Välittömiä vahinkoja ovat mm. hevosen sairauden tai muun vian toteamisesta ja hoitamisesta aiheutuneet kulut. Välillisiä vahinkoja ovat mm. hevosen ylläpidon kulut ja esimerkiksi käyttötarkoitukseen liittyvät hankinnat.

Pääsääntöisesti myyjä vastaa välittömistä vahingoista aina, mikäli hän ei voi osoittaa että hevosen virhe johtui hänen vaikutusmahdollisuksiensa ulkopuolella olevasta seikasta. Tämä vastuu on myyjän tuottamuksesta riippumatonta vahingonkorvausvastuuta, eli myyjä voi joutua vastuuseen vaikka hän olisi toiminut huolellisesti ja asianmukaisesti.

Välillisistä vahingoista myyjä vastaa ainoastaan, jos myyjä on toiminut tuottamuksellisesti, ts. jotenkin huolimattomasti tai tahallisesti.

Ostajalla on myös aina oikeus vahingonkorvaukseen, mikäli [tavara] hevonen poikkeaa kaupantekohetkellä siitä, mihin myyjä on erityisesti sitoutunut, tällöin ei edellytetä myyjän tuottamusta. Näin ollen ei ole viisasta erityisesti vanhoa jotain tiettyä seikkaa ostajalle. Tältä osin esimerkiksi kauppakirjan muotoilut on syytä teettää asiantuntijalla, mikäli jälkipyykki halutaan minimoida. Samoin nk. oikeudellisesta virheestä (ks. 4.2.) aiheutuneesta vahingosta myyjä vastaa aina myyjän tuottamuksesta riippumatta.

Vahingonkorvauskysymykset tulevat esille yleensä tavarann virheen seuraamuksen, kauppahinnan alentamisen ja kaupan purun yhteydessä. Vahingonkorvauskysymykset eivät usein ja varsinkaan hevossa yhteydessä ole aivan yksiselitteisiä ja täsmällisiä, jokaiseen tapaukseen yleistettäviä tarkempia malleja on vaikea kuvata. Edellä on kuitenkin esitetty karkeasti päälinjat.

4.4. Kauppakirja

PAULIINA LEHTOLA

4.4.1. Kaupan solmiminen

Hevoskaupasta kannattaa aina laatia kirjallinen kauppakirja. Suullisesti sovittu pätee teoriassa yhtä hyvin, mutta käytännössä ”suulliset sopimukset” riidan tullen vain mutkistavat asioita aloittaen näytön puutteessa ”kylläpäs - eipäs” -väittelyn. Kirjallisen kauppasopimuksen tavoite on siten selkiyttää asioita ja tuoda esille se, mitä kaupan yhteydessä on sovittu kaupan kohteesta ja kaupan ehdoista.

Tämän oppaan liitteenä on yksinkertaistettu kauppakirjamalli, joka soveltuu useampiin harrasteratsuhevosen kauppoihin. Vakioituja malleja käytettäessä on kuitenkin aina syytä muistaa, että sopimuksessa ratkaisee sisältö, eivät sanat paperilla. On siis tärkeää ymmärtää, mitä mallisopimukseen kirjoitettu merkitsee. Mikäli kauppakirjan laatiminen arveluttaa

tai kaupassa on erityisiä yksityiskohtia, on syytä tarkistuttaa tai laadituttaa sopimus asian tuntijalla.

4.4.2. Kauppakirjan yleisimpiä kompastuskiviä

Useimmiten puutteet kauppakirjoissa tulevat esiin vaaranvastuun siirtymisen selkeässä kirjaamisessa sekä hevosen terveydentilan ilmoittamisessa ja siihen liittyvien ehtojen sopimisessa. Samoin kauppahintaerien (osamaksuun, maksuehtokauppaan) liittyvät kirjaukset jäävät kaupan osapuolilta usein epäselviksi.

Vaaranvastuu tarkoittaa (ks. tarkemmin kohta 4.2.2.) yksinkertaistaen sitä, että kun vaaranvastuu on siirtynyt ostajalle, hän vastaa hevosesta ja kaupan täyttämisestä vaikka hevonen vahingoittuisi tai kuolisi. Mikäli hevonen siis saa ähkyn ensimmäisenä iltana uuden omistajan tallissa ja kuolee, maksaa hän myyjälle hevosen loppukauppahinnan sovitus ja kärsii menetyksen. Tämän vuoksi hevosen vakuuttaminen on olennaisen tärkeää etenkin, jos hevonen maksetaan useammassa kuin yhdessä erässä.

Kengityssepän palvelujen käyttäminen on hevosenomistajan arkea.
Kuva: Anne Laitinen

Myyjän näkökulmasta kannattaa hieman varoa maksuehtokauppaa. Varsinkin jos ostaja ehdottaa suhteellisen edullisen harrastehevosen maksamista useammassa kuin kahdessa tai kolmessa erässä, voi herätä kysymys ostajan reaalisesta maksukyvyvystä sekä mahdollisuudesta selviytyä hevosen ylläpidon kustannuksista jatkossa. Lisäksi omistusoikeuden pidättäminen tarkoittaa sitä, että jos ostajan maksun laiminlyönnin takia hevonen palautuu pidemmän ajan kuluttua takaisin myyjälle, ei ole enää sanottua, että hevonen on samassa kunnossa ja samanarvoinen kuin kauppaan tehtäessä. Tästä voi seurata lisää ongelmia.

Toinen asia, mistä nimenomaan myyjiä varoitin, on koeajasta sopiminen. Sama riski konkretisoituu kuin edellä: myyjän omaisuutta on toisen hallinnassa ja käytössä, mutta myyjä kantaa riskin. Mikäli myyjä tuntee ostajan ja olosuhteet, mihin hän hevosen vie koeajalle, voi myyjä toki ottaa kaupantekoa edistävän tietoisesti riskin ja antaa hevosen koeajalle ostajan käyttöön, mutta tilanne on syytä tiedostaa etukäteen ja jälleen huolehtia vakuutuksen voimassaolosta ja kattavuudesta.

Hevosen terveydentilan ilmoittamisessa kannattaa myös olla tarkkana ja tarvittaessa käyttää hevosjuridiikkaan perehtynyttä asiantuntijaa kauppariisarehtojen muotoilussa. Usein

myyjä aivan rehdein aikein ja oikeutetusti ilmoittaa "hevosen olevan täysin terve eikä siinä koskaan ole ollut mitään vikaa". Tällainen ilmoitus kuitenkin nostaa mm. ostajan perusteltujen odotusten tasoa ja ei ole kokonaisuudessaan aivan ongelmaton. Hevosen kauppariisarehtoja on aina yksilöllinen ja kussakin tapauksessa "merkitykselliset tiedot" voivat vaihdella.

Yleispäteviä ohjeita on vaikeaa antaa, mutta olen usein kiteyttänyt asian näin: olkaa avoimia. Sekä ostajan että myyjän on oltava rehellisiä toisilleen ja itselleen. Mahdollisimman monien seikkojen kirjaaminen kauppariisarehtaan on useimmiten molempien osapuolten etu. Mitä enemmän tietoa ostaja saa ennen kaupantekoa, sitä enemmän se vähentää mahdollisuutta jälkipyykkiin eli riitoihin.

Kertauksena vielä: kauppariisarehtoja hevosen ostamisesta on suositeltavaa tehdä aina. Omistajanvaihdosilmoitus Suomen Hippokseen on ilmoitus rekisterin pitäjälle, ei siis kauppariisarehtoja.

Lisälukemista:

Hevoskaupan käsikirja
(Pauliina Lehtola ja Christopher Wegelius)

4.5. Hevoskaupan arvonlisävero ja rahoitus

4.5.1. Hevoskaupan arvonlisävero

OSSI SOPEN-LUOMA

Arvonlisävero (alv.) 23 % on syytä muistaa hevoskauppoja tehtäessä, jotta vältetään ikäviltä yllätyksiltä ja mahdollisilta oikeuteen saakka vieviltä riidoilta kauppojen jälkeen. Suomessa kilpailutoiminta on jätetty alv:n ulkopuolelle. Rajanveto kilpailutoiminnan ja kasvatuksen välillä on vedetty KHO:n toimesta päätöksessä no 2000/571.

Arvonlisäverorekisteri antaa hyvän ohje-
nuoran alv:n käsittelylle. Myyjän ja ostajan rekisteröinti (alv. rek.) voidaan tarkistaa kotimaassa osoitteesta www.ytj.fi ja ulkomaalais-
ten kohdalla osoitteesta www.lkjjk.fi

Alla on lyhyesti kuvattuna eri vaihtoehdot.

KOTIMAAN KAUPPA

1. Myyjä ja ostaja eivät kumpikaan ole alv. rek. Arvonlisävero ei koske kumpaakaan. Useimmiten on kyse yksityishenkilöistä ja harrastustoiminnasta.

2. Myyjä ei ole alv. rek., mutta ostaja on Myyjä myy 0 % ja ostaja myydessään edelleen veloittaa arvonlisäveron, ei vähennettävää arvonlisäveroa. Mikäli marginaaliverotuksen edellytykset täyttyvät, ostaja voi edelleen myydessään tilittää veroa 23 % vain osto- ja myyntihinnan erotuksesta (AVL § 79a–b).

Liiketoimintaa harjoittavan myyjän on muistettava rekisteröityä, kun toiminnassa ylittyy verollisuuden raja (8 500 e vuodessa).

3. Myyjä on alv. rek., ostaja ei Myyntihinta sisältää arvonlisäveron tai siihen lisätään arvonlisävero (23 %). Tämä on tilanne, joka usein aiheuttaa erimielisyyksiä, koska alv. unohdetaan. Vaatii ostajalta huolellisuutta ja varmistusta myyjän asemasta ja myös asian mahdollista huomiointia kauppasopimuksessa.

4. Myyjä ja ostaja ovat kumpikin alv. rek. Myyjä myy arvonlisäverolla ja ostaja vähentää veron, mikäli hevonen ostetaan arvonlisäverolliseen toimintaan, jota on hevoskauppa 23 %, vuokraus 23 %, siirto- ja toiminta 23 %, valmennus 23 %, täysihoidto 23 % ja ratsastuskoulun tunnit 9 %.

Huomattavaa on, että ravikilpailutoimintaan ostetun hevosen arvonlisäveroa ei saa vähentää, mutta hevosta edelleen myytäessä ei myöskään arvonlisäveroa tarvitse suorittaa. Mikäli hevosen arvo on hyvien kilpailutulosten myötä huomattavasti noussut, on verottomuudesta taloudellista hyötyä.

ULKOMAAT

1.EU:n alueella tapahtuva yhteisökauppa noudattaa yllä mainittuja myyjän ja ostajan perussääntöjä seuraavin poikkeuksin.

1.1. Myyjä on alv. rek., ostaja ei Myyjä lisää hintaan myyntimaan arvonlisäveroprosentin.

1.2. Myyjä ja ostaja ovat kumpikin alv. rek.

EU:n alueella oleva myyjä laskuttaa verottoman hinnan ja suomalainen ostaja on käänteisesti alv-velvollinen (reverse charge). Ostaja ilmoittaa EU-hankinnan ja siitä koituvan alv:n valvontailmoituksella. Ostaja on oikeutettu hankinnan alv-vähennykseen samalla ilmoituksella, mikäli hevonen ostetaan arvonlisäverolliseen toimintaan.

2. EU:n ulkopuolisten maiden kanssa tapahtuva vienti tai tuonti noudattaa

Ohjastajat laskuttavat ravien ajopalkkionsa arvonlisäverottomina.
Kuva:Irina Keinänen

seuraavia sääntöjä.

Myynti on aina verotonta ja tuonti aina verollista. Maahan tuotaessa maksetaan Suomen arvonlisävero ja alv. rekisterissä oleva ostaja saa vähentää veron, mikäli hevonen ostetaan vähennykseen oikeuttavaan toimintaan.

4.5.2. Arvonlisävero palvelu- ja kilpailutoiminnassa

ANNE LAITINEN

Hevosten koulutus- ja valmennus on alv 23 % verokannan alaista. Ravivalmentajien tai ratsuttajien valmennus- ja hoitomaksu tai täysihoitotallipaikka on kokonaisuudessaan arvonlisäverokannan 23 % mukaista toimintaa.

Pelkän karsinan pitkäaikainen vuokraus on kiinteistön osan vuokrausta ja näin ollen arvonlisäverotonta. Vuokraukseen kohdistuvien hankintojen sisältämää arvonlisäveroa ei tällöin saa vähentää. Jos karsinan vuokraukseen kuuluu jokin palvelu, esimerkiksi ruokinta

tai tarhaus, on tällöin verottajan linjauksen mukaan kyseessä kokonaispalvelun myynti, jonka alv on 23 %, eikä tällöin karsinaa voi erottaa laskutettavaksi alv 0 %:lla. Mikäli vuokraus ei sisällä lainkaan palvelua, voi rehut myydä 13% verokannalla.

Suomessa ravikilpailupalkinnot eivät sisällä arvonlisäveroa. Tällöin arvonlisäveroa ei voi hyödyntää välittömästi kilpailutoimintaan kohdistuvista hankinnoista, esim. kilpakärryissä tai ajopuvussa, joita käytetään vain kilpailutoiminnassa. Oman alueen verottajalta kannattaa tarkistaa linjaukset rajanvedoista, jos kysymyksessä on sekä valmennus- että kilpailutoimintaan liittyvä hankinta.

Raviohjastaja on urheilija, jonka palkkio ei sisällä alv:ia.

Ratsastustuntien arvonlisävero 9 %. Ratsastuskoulu harjoittaa tuntitoiminnan osalta palvelua, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen ja verokanta on alennettu 9%. Ratsukoiden valmennuksen alv on 23 %. Leirimaksut tulee jakaa ratsastustunteihin ja maajoitukseen, jonka alv on 9%, sekä ruokailuun alv 23%.

4.5.3. Hevosen oston rahoitusmuotoja

ISMO KOVANEN

Hevosen oston voi rahoittaa eri tavoin. Käteiskauppa on Suomessa yleisin ja aina suositeltavin vaihtoehto. Käteiskaupassa ostaja maksaa koko kauppahinnan kerralla myyjälle, vaikkakin osittain esim. lainarahalla. Jos ostaja tarvitsee rahoitusta, ovat vaihtoehtoina lähinnä pankkien tarjoamat kulutusluotot.

Osamaksukauppa voi joissakin tapauksissa tulla kyseeseen ja siinä on paljon huomioitavaa käteiskauppaan verrattuna.

Laki osamaksukaupasta edellyttää, että osamaksusopimus on tehtävä kirjallisesti, se on päivättävä, ja myyjän tai hänen edustajansa sekä ostajan on allekirjoitettava se. Ostajalle on annettava kappale sopimusta. Osamaksusopimuksessa on mainittava:

- 1) tiedot sopimusosapuolista;
- 2) tiedot kaupan kohteesta ja sen toimittamisesta;
- 3) hintaa ja sen maksamista koskevat tiedot ja ehdot;
- 4) tiedot osamaksutilityksissä toimivaltaisesta viranomaisesta.

Osamaksusopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Myyjällä ei lähtökohtaisesti ole oikeutta periä ostajalta osamaksukaupan perusteella korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu osamaksusopimuksessa. Jos ostajia on useita ja ainakin yksi heistä on kuluttaja, sopimuksen tekemisessä on noudatettava, mitä kuluttajansuojalaissa säädetään.

Osamaksusopimuksia tehdään jossain määrin myös hevoskaupassa. Molempien osapuolten oikeuksien säilyttämiseksi on tärkeää, että sopimus tehdään osamaksukauppalain edellyttämien tavoin kirjallisena kahtena kappaleena, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat. Myyjällä ei ole oikeutta vaatia osamaksukauppalain tarkoittamaa tilitystä ellei edellä

mainitut osamaksukaupan määrämuodot täyty. On vielä muistettava, että sopimuksessa on muiden kaupan ehtojen lisäksi ilmoitettava kaupan kohteen käteishinta.

Lue lisää osamaksukaupan perusteista www.shkl.net

4.6. Vakuuttaminen – osa omistajan riskinhallintaa

ANNE LAITINEN

Vakuuttaminen on osa riskien hallintaa. Jokaisen hevosenomistajan kannattaa arvioida oma riskinsietokykynsä. Hevoselle on valittavissa erilaisia vakuutuksia; henki-, eläinlääkärikuluja vastuuvakuutus. Hevosen vakuutusturvasta huolehtii hevosen omistaja, hevoset eivät ole vakuutettuja tallinpitäjän toimesta.

Hevosen henkivakuutus korvaa, kun hevonen kuolee tai se joudutaan lopettamaan sairauden tai tapaturmaisen loukkaantumisen vuoksi. Henkivakuutuksen hintaan vaikuttaa se, mistä arvosta hevonen on vakuutettuna. Hevonen kannattaa vakuuttaa käyvistä arvosta, yli- tai alivakuuttamisessa voi tulla ikäviä yllätyksiä vastaan korvaustilanteissa. Tiineen tamman vakuutukseen voi ottaa lisäturvana sikiövakuutuksen, joka korvaa sikiön menetyksen tai syntyneen varsan kuoleman.

Eläinlääkärikuluvakuutukset korvaavat eläinlääkärihoidosta ja tutkimuksista aiheutuneita kuluja, kun hevonen on sairastunut tai loukkaantunut (esim. ähkyhoidot, erilaisten haavavammojen ja luunmurtumien hoito). Eläinlääkärikuluvakuutuksista ei makseta korvauksia ennaltaehkäisevästä hoidosta, kuten raspauksesta, loislääkityksestä, rokottamisesta, hieronnasta tai fysioterapiasta. Vakuutukset eivät korvaa kuluja sellaisista sairauksista tai vammoista, jotka ovat olleet hevosella ennen vakuuttamista.

Vakuutuksen hinnan lisäksi kannattaa verrata, millaisia vahinkotapauksia vakuutus korvaa, mikä on yhtiön maksama enimmäiskorvausmäärä ja vahingon omavastuu. Sekä henki- että eläinlääkärikuluvakuutuksista korvattavat sairaudet ja loukkaantumiset vaihtel-

evät suuresti eri yhtiöillä, ja lisäksi monilla on valittavissa suppeaa tai laajempaa turvaa, joten ehtoja on hyvä vertailla. Valittaessa omalle hevoselle sopivaa vakuutusta kannattaa miettiä, millaisista vahingoista haluaa korvauksen, ja sen perusteella valita sopivin vakuutus. Vakuutusehdot kannattaa lukea erittäin huolellisesti, jotta ymmärtää, mitä vakuutus korvaa ja mitä ei.

Hevoselle voi ottaa myös vastuuvakuutuksen. Vakuutuksesta voidaan korvata hevosen ulkopuoliselle aiheuttamia henkilö- ja esinevahinkoja, kun hevosen omistaja on vahingoista lain mukaan korvausvelvollinen. Vastuuvakuutus ei korvaa omistajalle, hoitajalle tai ratsastajalle sattuneita vahinkoja tai heidän omaisuudelleen aiheutunutta vahinkoa. Vastuuvakuuttaminen on suositeltavaa ainakin silloin, jos omistaja tai omistajat itse vastaavat hevosen valmentamisesta ja hoidosta.

Ostaja voi vakuuttaa hevosen ennen kuin kauppa on edes tehty. Tämä voi olla järkevää esimerkiksi silloin, jos hevosta joudutaan kuljettamaan pitkä matka koti- tai ulkomailta. Huomioi myös mahdollinen vakuutuksen alkamisen karenssiaika.

Ravikilpailuihin osallistuvilta hevosilta ja poneilta vaaditaan pakollinen kilpailuvakuutus, jonka Suomen Hippos laskuttaa automaattisesti. Vakuutuksen ehdot ovat Suomen Hippoksen nettisivuilla.

Hevosharrastajan kannattaa arvioida aina myös oma vakuutusturvansa. Aktiiviharrastajille tapaturmavakuutus on suositeltava.

Vakuutukset kannattaa kilpailuttaa muutamman vuoden välein, nykyinen yhtiö mukaan lukien. Vakuutuksia otettaessa pitää tietää mitä on vakuuttanut. Tutustu ehtoihin ja selvitä, minkä tasoisen vakuutuksen juuri sinä haluat ja tarvitset. Vakuutusehtoihin ja sisältöihin pitää tutustua ennakkoon, luulo ei ole tiedon väärtti. Vakuutusalan ammattilaiset ovat sitä varten, että he neuvovat ja auttavat löytämään parhaan ratkaisun asiakkaan lähtökohdista, ja heitä kannattaa hevosvakuuttamisessakin hyödyntää.

5. Kimppaomistaminen

Me teimme sen!
Kuva: Irina Keinänen

ILKKA NISULA

Hevosen kimppaomistaminen on nykyaikainen tapa ja mahdollisuus olla mukana raviurheilussa. Muiden hevosten seuraa ja säännöllistä liikuntaa tarvitsevaa eläintä ei moni kykene pitämään omassa pihapiirissään, vaan ravuri on sijoitettava joko kokonaan tai osittain alan yrittäjien hoivaan. Ammattivalmentajan treenaaman ja ylläpitämän kilpahevosen kuu-kauden ylläpito kaikkein kustannuksineen on helposti reilusti yli tuhat euroa kuljetuksineen ja eläinlääkintäkuluineen.

Nämä summat on mielekästä suorittaa pienemmissä osissa ja porukalla pienempiin jaettuina, ettei homma mene liian vakavaksi. Tällöin kimppahevoseella on varmasti hyvä olla ja se saa parhaat mahdollisuudet kehittyä kilpaurheilijaksi, kun kaikki voidaan tehdä viimeisen päälle kilpailusuoritusten maksimoinniksi.

Oli oma osuutesi kimppahevosestanne siten pää, kavio tai turpakarva, tuntuvat sen onnistumiset ja epäonnistumiset aivan samalla tavalla, vaikka kimppa olisi kooltaan kuinka pieni tai kuinka suuri tahansa. Sen, minkä ehkä palkintorahoissa menettää, voittaa monin ver-

roin takaisin tunnelmassa. Kimppahevosen kanssa et juhli tai jossittele koskaan yksin eikä omistusoikeuden suuruus määrittele tai rajoita sitä hauskuuden ja elämyksellisyyden määrää, jota kimppaomistaminen parhaimmillaan tarjoaa.

5.1. Vastuullinen kimppa- omistaminen

ANNE LAITINEN

Hevosurheilun ainoa lähtökohta on hevosen hyvinvointi. Vaikka kimppatallilaisen päätösvalta on hevosen yksin omistavaa henkilöä pienempi, voi myös osakas valinnoillaan vaikuttaa hevosen hyvinvointiin ja toiminnan vastuullisuuteen. Kimppatallien tavoite ei aina tarvitse olla maksimaalisen taloudellisen hyödyn tavoittelu, vaan toiminta voi pohjautua

myös muihin arvoihin. Valmennuspaikan valintakriteerinä voi korostua myös hevosen hyvinvoinnin tai tallin ympäristöasioiden esimerkillinen hoito tai kestävään kehitykseen tähtäävä talliyrittäminen. Nämä seikat tuskin ovat ainoat kriteerit, mutta kimppatalli voi korostaa niitä ja toisaalta ne voivat toimia myös muutoin keskenään samankaltaisten talliyrittysten kilpailueuna. Toisaalta taloudellista hyötyä tavoitteleva kimppa voi panostaa merkittävästi hevosen hyvinvointiin ja huippuolosuhteisiin tulosten saavuttamiseksi.

Vastuullista omistamista on huolehtia hevosen omistamiseen ja pitämiseen liittyvistä kirjallisista sopimuksista ja miettiä myös hevosesta luopumisesta. Katso myös kohta 1.3.2 Hevosesta luopuminen

Lisätietoja hevosen hyvinvoinnista: www.hevoseni.fi.

5.2. Kimppatallien laatumerkki- järjestelmä

ANNE LAITINEN

Kimppaomistamisen tulee olla reilua ja läpinäkyvää. Yhä yleistyvälle kimppaomistamiselle on toivottu selkeitä yhteisiä pelisääntöjä. Varsinkin isoilla, jopa satoja uusia osakkaita vetävillä kimpoilla, on suuri vastuu hevosurheilun imagoista. Uudelle omistajalle kokemus on ainut kertainen, eikä alalla ole varaa hukata yhtäkään innostunutta omistajaa. Kimppatallin toiminnan vastuullisuuteen voivat vaikuttaa osakkaan sijoittama pääoma, osakkaiden lukumäärä tai kimpan toiminnallisuus.

Toive yhteisistä kriteereistä on tullut niin hevosalan toimijoilta, omistajilta kuin kimpanvetäjiltä itseltään. Suomessa toimivissa kimppatalleissa on huippuesimerkkejä hyvin hoidetuista, avoimista ja reilusta kimpoista. Toisaalta myös varoittavia esimerkkejä heikommien hoidetuista kimpoista löytyy.

Laatukimppa-tunnus

Pelisääntöjen luomiseen saatiin lisävoimia, kun lajirajat ylittävä Hevosomistamisen kehittämiprojekti käynnistyi kesällä 2011. Projektissa on toteutettu yhteistyössä Suomen Hevosomistajien Keskusliiton, Suomen Hippoksen ja Suomen Ratsastajainliiton kanssa kimppatallien laatukriteerit. Laatukriteerit määrittelevät minimitason, mikä jokaisen hyvin toimivan kimpan tulisi täyttää. Minimitason lisäksi kriteereissä on suosituksia, joilla kannustetaan kehittämään kimppatallien toimintaa aina laadukkaammaksi. Kimppatallien laatukriteerit löytyvät osoitteesta www.hevosomistaja.fi.

Laatukriteereiden pohjalta on suunniteltu kimpanvetäjien koulutus jo toimiville tai vasta toimintaa suunnitteleville henkilöille. Koulutuksen osa-alueita ovat muun muassa kimppaomistuksen lainsäädäntö ja sopimukset, tiedotus, markkinointi, taloudenhoito, kirjanpito ja verotus sekä ongelmatilanteet. Koulutuksen käyneiden henkilöiden vetämät, laatukriteerit täyttävät kimppatallit voivat hakea kimppatallien laatumerkkiä. Hevosalan järjestöt suosittelavat koulutusta.

Lisätietoja mm. laatukriteereistä ja koulutuksesta löydät www.hevosomistaja.fi -sivulta.

5.3. Jaetut elämykset

ILKKA NISULA

Ravihevosen omistamisella tavoitellaan isoja elämyksiä. Osaamista, omistautumista ja panostuksia vaativa laji tarjoaa mahdollisuuksia saavuttaa ikimuistoisia urheiluelämyksiä, mutta arvokkaan ravihevosen kohdalla tarjolla on myös taloudellisia riskejä. Hankkimalla hevosen kimpassa on mahdollisuus etsiä tuotavilta sukulinjoilta tulevia, edustavia yksilöitä ja valita porukalle omistettavaksi todella laadukas hevonen ilman tavalliselle palkansaajalle kohtuuttomia rahallisia panostuksia. Tai sitten voidaan koota suuremmat panostukset yhteen ja hankkia kertyneillä varoilla kimpalle se todellinen huippuravuri.

Suurissa kimpoissa riittää meininkiä

Erilaisia hevostkimppoja löytyy kotimaasta ja ympäri maailman mitä monimuotoisimpina. Hyvää tai oikeaa kimpan osallistujien lukumäärää ei ole kukaan kyennyt määrittelemään. Kaksikin ihmistä voi päätyä erimielisyyteen, ja toisaalta tuhansien ihmisten jättikimpat ovat saavuttaneet menestystä raviurheilun saralla.

Esimerkiksi ruotsalaisen raviileisön suuren kansansuosikin ja Euroopan absoluuttisella huipulla juoksevan Maharajahin omistaa tuhansien osakkaiden Travkompaniet-jättikimppa. Travkompanietin tykeillä Maharajahilla, Orecchiottillä ja Panne de Moteurilla on melkoinen joukko kannattajia, kun kaikki omistajat tempaavat perheensä ja sukulaisensa mukaan hurraamaan. Ja tällainen riemu tarttuu. Vuoden 2012 Elitloppetissa kilpaillut Sanity oli alku-urallaan Rikstravet-kimppahevonen. Oman kimpan väreissä ja porukassa on kivaa kannustaa. Raviurheilu kaipaa kannustuskulttuuria siinä missä muutkin urheilulajit, ja yleisön on helppo lähteä kimppehevosten meininkiin mukaan.

Vuoden 2011 suomalaisiksi raviteoksi

valittiin yritysten kimppaomistama hyväntekävyyssysteemä El Mistress Eeva. Lisäksi Suomessa on viime vuosina kasattu onnistuneesti useita uudenlaisia isoja hevostkimppoja, joissa minimaalisella taloudellisella panoksella pääsee tutustumaan lajiin riskittömästi oman hevosen kautta. Niissä on hauskaa riittänyt tuhannellekin ihmiselle, kuten esimerkiksi Callela Longshotin ympärille kasatussa Tuhannen Tallissa. Se omistaa oriinsa määräaikaisesti 2,5 vuoden ajan 50 euron osuusmaksuilla. Suomen Ravitali Oy puolestaan on osakeyhtiöpohjainen suurkimppa, jolla on parisen tuhatta omistajaa ja useita hyviä kilpahevoseja.

Laatu ratkaisee

Suurin osa kimpoista on osallistujamäärältään pienempiä, muutamista henkilöistä noin kymmeneen osakkaaseen. Osallistujamäärä sinänsä ei ratkaise kimpan onnistumista. Kyse on laadusta sekä siitä, kuinka jämäkästi ja innostuneesti toimintaa hoidetaan ja viedään eteenpäin.

Kutakin kimppaa ja sen onnistumista pitää arvioida sen omassa viitekehysessään. Tuhannen tai viidensadan ihmisen kimppatalli hakee urheiluelämyksiä ja yhteisöllisyyttä, ei niinkään taloudellisia voittoja. Suuri porukka tutustuu riskittömästi lajiin ja toisiinsa aivan yhtä innokkaasti kuin kahden kaveruksen yhtymä toteuttaa haavetta omistaa oma huippu-urheiluevonen. Kimpassa pienistäkin asioista voi tulla elämyksiä, kun tuntemukset ja kokemukset voidaan jakaa samanhenkisten ihmisten kanssa.

5.3.1. Selkeät pelisäännöt

Hyvän hevostkimpan toiminnan kannalta tärkeintä ei ole se, kuinka monta osakasta siihen kuuluu, vaan se, että millaisin pelisäännöin he toimeen ryhtyvät ja noudattavatko kaikki osapuolet niitä tinkimättömästi. Kimpan tavoitteiden ja ydinajatuksen tulee olla kaikille osapuolille selviä heti alkuvaiheessa.

Kaikki hevostkimpat eivät ole hyviä, mutta ne, joissa peli on rehtiä, realistista ja avointa, eivät voi epäonnistua pahasti. Jos odotukset ovat alusta asti olleet ravien maailmassa,

rima ei alitu vaikka tulisi epäonnistuminen. Kimpan säännöt ovat raamattu, jonka perusteella jaetaan kimpan vetojuhtien valta ja vastuu. Kärjitetysti huonoilla tai epäselvillä säännöillä toimivassa kimpassa saatetaan vetää välistä, mutta jämäkästi ja uskottavasti säädelyssä kimpassa ei. Kimppasopimus tulee aina tehdä kirjallisena (ks. kohta 5.5. Kimppatallin sopimukset).

5.4. Kimpan perustaminen

ILKKA NISULA

Hevoskimppoja perustettaessa ja muutenkin hevosen ostoaikaita mietittäessä kannattaa muistaa ainakin yksi ikävä fakta: vain reilu kolmannes syntyvistä lämminveriravureista ehtii 3-vuotiaana kilparadoille, jolloin jo jaetaan isoa rahaa arvostetuissa ikäluokkakilpailuissa. Yhtä valitettavaa on, että moni hevonen ei koskaan pääse kilpaurille saakka esimerkiksi loukkaantumisen takia.

Mikäli pahimpaan on varauduttu, voidaan kurottaa rohkeasti. Huipulle pyritään yhdessä, mutta kaatumisetkin kestetään. Tavoiterimaa ei kannata etukäteen korottaa pilviin, sillä porukalla myös pettymyksen tunteissa riittää enemmän purkamista. Eriävät mielipiteet kimpassa kasvavat yleensä eksponentiaalisesti epäonnistumisten myötä. Tämä kannattaa pitää mielessä, kun lähdetään miettimään millainen hevositylö porukalle halutaan. Millaisen hevosen puolesta kimppalaiset haluavat koota voimansa?

Haetaanko mahdollisesti nuorta ikäluokkakilpailumenestystä ja potentiaalista huippuravuria? Vai pitkäaikaista harrastehevosta tuottamaan juoksemisen ja kisaamisen iloa omistajilleen ilman isompia paineita menestymisestä? Etsitäänkö laatumattomaa tai hirmusukuista ulkomaan oritta, joista voidaan tulevaisuudessa yrittää jalostaa laatuvarvoja? Ensin siis mietitään, mitä haetaan ja millaisella porukalla. Tämän jälkeen toteutetaan suunnitelma järjestelmällisesti, huolellisesti ja avoimesti.

Yksinkertaisimmillaan hevoskimppa on luotu muutamalla ystävien kesken soitetulla puhelulla tai kahvipöytäkeskustelulla. Tällöinkin kannattaa muistaa laatia huolellisesti kirjallinen sopimus asioista, joihin sitoudutaan. Hyvä kirjallinen sopimus estää monta riitaa.

Jokaisen kimppalaisen on alusta asti tiedettävä, mihin on sitoutunut ja vastaavasti jokaisen on hoidettava velvoitteensa, jotta kimppa pyörii. Tällöin tiedossa on mahtavia hetkiä yhteisen intohimon kohteen parissa. Hyvällä porukalla on aina mukavampi kilistää kuohuviinit onnistumisten kunniaksi. Jaetut kokemukset ovat vahvimpia, ja kimpassa omistamalla kuka tahansa voi toteuttaa haaveitaan ravihevosista itselleen sopivalla tavalla.

Sopivan kimpan luomisessa rajoitteina ovat vain luovuus ja terve urheiluhenki. Hyvä kimppa lisää iloa ja hyväntuulisuutta hevosen ympärillä. Huono kimppa levittää ikäviä tunteita ja haittaa osaltaan lajin julkisuuskuva. Kuka ei kertoisi läheisilleen hyvistä tai huonoista kokemuksistaan? Tämä periaate pätee kaikessa markkinoinnissa. Kimpanvetäjillä on siis vastuuta.

Sopivan kimpan luomisessa rajoitteina ovat vain luovuus ja terve urheiluhenki. Hyvä kimppa lisää iloa ja hyväntuulisuutta hevosen ympärillä. Huono kimppa levittää ikäviä tunteita ja haittaa osaltaan lajin julkisuuskuva. Kuka ei kertoisi läheisilleen hyvistä tai huonoista kokemuksistaan? Tämä periaate pätee kaikessa markkinoinnissa. Kimpanvetäjillä on siis vastuuta.

Tiimi toimimaan

Kimpan toimivuus riippuu hyvin paljon kimpan vetäjästä. Hyvässä kimpassa on aktiivinen vetäjä, joka tiedottaa hevosen asioista muille yhtymän osakkaille, hoitaa tiliasiat esimerkiksi ja kutsuu yhtymän kokoukset koolle säännöllisesti.

Yksi yleisimmistä ongelmista kimppojen kohdalla on huono tiedotus, joten kimpan vetäjäksi kannattaa valita henkilö, jolla on sekä aikaa että halua pitää muut yhtymän osakkaat ajan tasalla hevosen kuulumisista. Valmentajan kannalta hyvä kimpanvetäjä on myös kullannarvoinen, sillä monelle eri omistajalle samojen asioiden raportointi veisi kohtuuttomasti valmentajan työaikaa. Jouhevinta on, että kimpanvetäjä hoitaa yhteydenpidon valmentajaan, ja raportoi muille osakkaille hevosen kuulumisista esimerkiksi sähköpostitse, nettisivujen kautta tai perinteisemmin puhelimitse.

Hullumies kuuluu menestyneisiin kimppahevoisiin. Viime aikoina raviradat ovat perustaneet suurkimppoja nimenomaan kansallisrotumme ympärille.
Kuva: Irina Keinänen

Jos kimppa on tyytymätön vetäjän toimintaan, kannattaa asiasta mainita reilusti. Kimpan vetäjäkin saattaa olla yhteisömuutuksessa mukana ensimmäistä kertaa, eivätkä kaikki käytännöt ole tuttuja. Tarvittaessa osakkaat voivat äänestää seuraavassa kokouksessa jonkun toisen henkilön kimpan vetäjäksi.

Jos porukkahevosta omistamassa on vähänkään enemmän väkeä, hevosen ympärille kannattaa rakentaa tiimi, jossa roolit on jaettu ja kerrottu kaikille selvästi. Jo ravikilpailusäännöt määrittelevät, että ravurin vastuovalmentajalla on täydet valtuudet päättää hevosen kilpailuttamisesta. Hevosenomistajat kuitenkin päättävät kuka hevosta alkaa valmentaa.

Jos hevostkimpassa on paljon osakkaita, voi tiedottamisen ja raha-asioiden hoidon jakaa omille vastuuhenkilöilleen. Toimielias kimpan puuhamies tai -nainen toki pyörittää tarvittaessa kaikkea vaikka yksin, mutta harrastustoimintakin voi uuvuttaa, jos kaikki on tehtävä ilman apua.

Parhaimmillaan kimppaomistaminen on loistava tapa madaltaa uusien harrastajien kynnystä kokeilla, miltä tuntuu omistaa oma ravihevonen ja elää mukana sen urassa. Pahimmillaan huonon kimppaomistajuskokemuksen saanut ihminen vaihtaa muihin vapaa-ajanviettopaikkoihin ja moittii vielä lajin tuttavilleen.

5.5. Kimppatallin sopimukset

JOHANNA HEINONEN JA ANNE LAITINEN

Hyvin toimivia kimppoja yhdistää karkeasti yksi asia: hyvin tehty kirjallinen sopimus. Vaikka suullinen sopimus on yhtä pätevä kuin kirjallinenkin, on kimppatallien kohdalla ehdottoman tärkeää tehdä aina kirjallinen sopimus. Kirjallinen sopimus on yksiselitteisempi ja helpompi todistaa. Kimppahevosen kohdalla on paljon asioita, joista yhtymää perustettaessa pitää

sopia, ja on kaikille helpointa kun asiat on kerällä sovittu paperille kaikkia tyydyttävästi.

Kun hevosen omistaa joukko ihmisiä, voidaan omistajien muodostamaa kokonaisuutta kutsua yhtymäksi. Jonkin verran kimppahevosiä on myös yritysten nimissä, mutta tässä tarkastellaan asiaa nimenomaan yhtymien osalta. Tällaisessa lailla säätelemättömässä yhtymässä omistajat voivat yhdessä sopia kimppaomistuksen pelisäännöistä. Ellei sopimusta tehdä, eräistä yhteisömuutossuhteista annettu laki (yhteisömuutoslaki) sääntelee tilannetta, jossa kaksi tai useampi henkilö omistaa tietyn kohteen yhdessä.

Tarpeelliset sopimukset:

- kauppakirja (myyjä – kimppatalli) ja mahdollinen esisopimus kaupasta
- yhteisömuutossopimus eli ns. kimppatallisopimus (kimppatalli – osakas)
- valmennussopimus (valmentaja – kimppatalli).

Hyvässä kimppaomistussopimuksessa on otettu huomioon kaikki mahdolliset tilanteet, joita kimppahevosen kanssa voi eteen tulla, ja kaikki sovitut asiat on laitettu paperille. Näitä ovat esimerkiksi:

- Yhtymän osakkaat sekä heidän osuuksiensa luku- ja äänimäärät
- Kuinka yhtymä tarvittaessa puretaan
- Kuinka yhtymän sääntöjä tarvittaessa muutetaan ja missä käräjäoikeudessa erimielisyydet ratkotaan
- Kenellä on yhtymän nimenkirjoitusoikeus, kuka toimii rahastonhoitajana ja kuka pitää yhteyttä valmentajaan ja muihin kimpan osakkaisiin (yleensä sama henkilö, ns. kimpanvetäjä)
- Miten menot ja tulot jaetaan
- Varsinaisten kokousten ajankohdat ja niissä päätettävät asiat (yleensä kevät- ja syyskokous)
- Kuinka osuusmaksu suoritetaan
- Kuinka toimia, jos joku kimpan osakas ei maksa osuusmaksua eräpäivään mennessä
- Kuinka toimia, jos joku haluaa myydä osuutensa, tai jos osuus myydään

Päätöksissä ratkaisee enemmistön tahto

yhtymästä erottamisen seurauksena.

Jos olet lähdössä mukaan valmiiseen kimppaan, kimppatallisopimuksessa kuvataan säännöt, joilla kimppa toimii. Kannattaa tarkistaa, mihin asioihin osakas pääsee vaikuttamaan päätöksenteossa.

Jos lähtee mukaan perustettavaan kimppaan, voi päästä vaikuttamaan kimppasopimukseen ja sen sisältöön. Kimpan perustamiskokouksessa allekirjoitetaan kimppaomistussopimus, ja tehdään tarvittaessa peitenimihakemus Suomen Hippokselle. Hevosesta tehdään normaali omistajanvaihdosilmoitus kimpan nimiin. Omistajanvaihdosilmoituksen allekirjoittaa se kimpan jäsen, jolla on nimenkirjoitusoikeus. Omistajanvaihdoksen ja peitenimihakemuksen voi toimittaa Hippokselle yhtäaikaaisesti. Peitenimi on voimassa viisi vuotta, jonka jälkeen sen voi uusia. Jos kimpan peitenimen edustaja vaihtuu, pitää muutoksesta muistaa ilmoittaa Hippokseen. Muista peitenimen alla tapahtuvista muutoksista ei ole ilmoitusvelvollisuutta, mutta niin on suositeltavaa tehdä. Jos peitenimen hallinnassa on siitostamma, on huolehdittava, että tilinumero mahdollisia tulevia kasvattajapalkkioita varten on ajan tasalla. Myös kilpahevosen tilitiedot tulee pitää ajan tasalla.

Kuten aina hevossa, täytyy myös kimppaomistukseen tulevasta hevosesta tehdä normaali kauppakirja, jossa yhtymä on hevosen ostaja.

Kimpan perustamiskokouksessa päätetään osuusmaksujen suuruus, ja käytännöt sen maksamisesta. Toiset yhtymät keräävät osuusmaksun esim. neljä kertaa vuodessa, toiset kerran kuukaudessa.

Osuusmaksun suuruuteen vaikuttavat valmennus- tai hoitomaksun lisäksi ennakkomaksulliset kilpailut, vakuutusmaksut, eläinlääkäripalkkiot, kuljetuskustannukset jne. Kimppatallien suositellaan keräävän ns. puskurirahastoa. Puskurirahastolla varaudutaan yllättäviin menoihin ja siihen, jos joku osakkaista jättää osuusmaksun suorittamatta. Puskurirahaston suuruudeksi suositellaan kahden kuukauden valmennus- tai hoitomaksua.

Jos kimpan osakkaat eivät ole yksimielisiä hevosta koskevista päätöksistä, ratkaistaan toimintatapa yksinkertaisella äänen enemmistöllä, elleivät kimppaomistajat ole sopimuksessaan muuta sopineet. Erimielisyyksiä saattaa tulla esimerkiksi valmentajan vaihtamisesta tai ennakkomaksukilpailuihin maksamisesta. Jos äänet menevät tasan, pidetään kiinni siitä sopimuksesta, minkä enemmistö on viimeksi hyväksynyt. Esimerkiksi jos 50 % kimpasta haluaa vaihtaa valmentajaa ja 50 % ei, pysyy hevonen vanhan valmentajan valmennuksessa, sillä sen valmentajan enemmistö on viimeksi hyväksynyt.

Sopimus kannattaa tehdä riittävän yksityiskohtaiseksi, ja miettiä ja kirjata ylös mahdolliset tulevat ristiriitatilanteet.

Hevosen päivittäiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa päätökset tekee luonnollisesti valmentaja tai tallin pitäjä. Kimpan kannattaa valita sellainen valmentaja, johon se luottaa sataprosenttisesti. Tällöin vältetään turhilta ristiriitatilanteilta, kun luottamus on molemminpuolista.

Jos kimpalla on edustajaryhmä, joka tekee päätöksiä tai tekee ehdotuksia osakkaille päätettäväksi, kannattaa edustajiston määrä olla pariton. Tällöin saadaan aina tarvittaessa edustajiston enemmistön mielipide selville.

Yksityiskohtainen kimppaomistussopimus tehdään kimppatallin ja osuuden omistajien välille. Vaikka sopimus hyväksytään ja allekirjoitetaan kaikkien osakkaiden toimesta, on kimpan säännöt tai niiden pääkohdat oleellimmilta osin oltava nähtävillä jo osuuksia markkinoitaessa ja yhtäläillä ostajalla tiedossa ostopäätöstä tehtäessä. Suositeltavaa on, että jokainen osakas allekirjoittaa kimppaomistussopimuksen. Laatukriteereissä määritellään, että yli 20 osakkaan kimpissa riittää, että jokainen osakas on saanut säännöt ennakoon ja osuuden maksamalla hyväksyy ne (tämä on kirjattava myös sääntöihin). Suositeltavaa kuitenkin on, että myös yli 20 osakkaan kimpissa jokainen osakas allekirjoittaa sopimuksen, mutta käytännössä tämä voi olla järkevää,

jos osakkaita on kymmeniä – mutta ei todellakaan enää, jos osakkaita on useita satoja.

Esisopimus perustettavan kimpan lukuun ostettavasta hevosesta

Kauppakirjasta on kerrottu oppaan osiossa 4.4. Kauppakirja. Jos hevonen hankitaan perustettavan kimpan lukuun, on hyvä tehdä esisopimus kaupasta myyjän kanssa. Esisopimuksessa määritellään muun muassa kaupan hinta, maksumenetelmä ja ehdot, hallinta- ja omistusoikeuden siirtyminen osapuolten välillä, hevosen hoidon vastuut, vaaranvastuu sekä sopimusrikkomus. Oleellista on kirjata selkeästi, millä ehdoilla kauppa toteutuu.

Yhtymää perustettaessa kaupan ehtona ovat pääsääntöisesti yhtymän toteutumisen ehdot, esim. jos osakkuudet saadaan myytyä johonkin päivämäärän mennessä. Sopimusrikkomus määritellään sopimukseen. Sopimusrikkomus voi olla esimerkiksi tilanne, jossa myyjä myy hevosen ennen kaupan ehtona olevan määräajan päättymistä kolmannelle osapuolelle tai yhtymä ei ostakaan esisopimuksen kohteena olevaa hevosta, vaikka yhtymä toteutuisikin sopimuksessa määritellyllä tavalla. Sopimusrikkomuksen summa määritellään tapauskohtaisesti, mutta se voi olla esimerkiksi 10–15 % kauppasummasta. Molemmat osapuolet allekirjoittavat sopimuksen. Perustettavan yhtymän puolesta sopimuksen allekirjoittaa kimpan edustaja.

Kertauksena vielä: kauppakirja hevosen ostamisesta suositellaan tehtäväksi aina. Omistajanvaihdosilmoitus Suomen Hippokseen on ilmoitus rekisterin pitäjälle, ei siis kauppakirja.

Valmennussopimus

Kimppatalleissa suositellaan sopimusta myös kimppatallin ja valmentajan välille. Ammattivalmentajan kuuluu aina tehdä valmennussopimus omistajan kanssa hänen ottaessaan hevosen valmennukseen. Valmennussopimuksessa määritellään valmennuksen ja lisäpalveluiden hinta ja maksuehdot, vastuut,

sopimusrikkomukset jne. Suurissa tai vahvasti profiloituissa kimppatalleissa on hyvä tehdä pelisäännöt selväksi ja sitouttaa myös valmentaja kirjallisella sopimuksella toimintaan.

Kimppahevosen vakuuttaminen

ANNE LAITINEN

Vakuuttaminen on osa riskien hallintaa ja jokaisen kimpan kannattaa arvioida oma riskinsietokykynsä. Kimppatalleissa taloudellinen riski on jo valmiiksi hajautettu, ja osittain siksi kaikki eivät koe vakuuttamista tarpeelliseksi, varsinkaan tavallisen kimppahevosen kohdalla. Jos kimpan omistamalla hevosella on korkea odotusarvo tai jos hankitaan valmiiksi menestyksekkäs ja arvokas kilpahevonen, kannattaa vakuuttamista harkita vakavasti. Toisaalta kimppatallissa vakuutusmaksun taloudellinen vaikutus osakasta kohden voi jäädä mitättömän pieneksi, ja juuri siitä syystä vakuuttaminen voi olla järkevää. Lyhyesti sanottuna jokaisen kimpan pitää itse arvioida vakuuttamisen tarve, omat lähtökohdat ja riskinsietokyky sekä taloudellinen näkökulma.

Lisätietoja vakuuttamisesta on kohdassa 4.6. Vakuuttaminen – osa omistajan riskinhallintaa

5.6. Kimppa-osuuksien markkinointi

Kimppatallin perustamiseen liittyy olennaisesti markkinointi. Markkinoinnin tulee aina olla hyvän tavan mukaista. Sen tulee olla selkeää ja sisältää oleelliset tiedot. Mainoksen tietojen on syytä olla mahdollisimman täsmällisiä ja kattavia. Markkinoinnissa on myös kiinnitettävä huomiota tiedon selkeyteen ja ymmärrettävyyteen: kokonaisvaikutelma ratkaisee. Tämä on hyvä muistaa varsinkin hevosalan ulkopuolisille kohderyhmille markkinoitaessa, sillä alalla ehkä tutut, yleiset käytännöt, eivät ole

uusille hevosharrastajille tuttuja.

Ostopäätöksen pohjaksi on oltava valmiina ja ostajan nähtävillä

- kimpan säännöt eli sopimusehdot, joista selviävät mm. osakkaan vastuut ja velvollisuudet, myös taloudelliset
- realistinen kuvaus hevosesta, tavoitteista, toiminnasta ja tiedotuksesta
- ostohinta ja arvioitu kuukausimaksujen suuruus

Sääntöjen on oltava ostajan nähtävillä ennen ostopäätöksen tekoa. Sääntöjen saatavuus vaihtelee kimpan toiminnasta, laajuudesta ja avoimuudesta riippuen. Pienissä, ”oman porukan” kimpoissa sääntöjen on oltava saatavilla vähintään pyynnöstä. Isojen kimppatallien markkinoinnissa sääntöjen on oltava esillä mainosmateriaalissa (esitteissä esim. kääntöpuolella) tai internetissä.

Markkinointia kuluttajille säännellään kuluttajasuojalailla sekä lailla sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa. Kuluttajasuojalakeja sovelletaan silloin, kun markkinoidaan kulutushyödykettä elinkeinonharjoittajalta kuluttajille. Jos kimppatalli on ammattimaisesti hoidettu ja voittoa tavoitteleva, voidaan myös luonnollisen henkilön toiminnan katsoa täyttävän elinkeinonharjoittajan määritelmä. Esimerkiksi kenneltoiminnassa elinkeinonharjoittajaan rinnastetaan yksityishenkilö, joka kasvattaa vähintään kolme pentuetta vuodessa.

5.6.1. Asiakashankinta

IRINA KEINÄNEN

Monet tallit syntyvät valmiin viitekehyksen ympärille: kimpan jäsenet voivat olla keskenään kavereita, sukulaisia, työtovereita tai vaikka saman paikkakunnan asukkaita. Markkinointia suunniteltaessa onkin hyvä miettiä etukäteen, minkälaisia omistajia juuri tähän kimppaan halutaan.

Tuloksellista uusasiakashankintaa voi toki tehdä raveissa ja hevosalan lehdissä, mutta niiden lisäksi kannattaa miettiä muitakin vaihtoehtoja, esimerkiksi valmentajan tai kasvat-

tajan oman alueen paikallislehteä, ja eri viiteryhmillä suunnattuja hevosalan ulkopuolisia nettiportaaleja. Myös sosiaalisen median hyödyntäminen on hyvinkin kustannustehokasta.

Kimppatallin, tai jos hevonen on valittu niin hevosen verkkosivut ovat hyvä keino koota tietoa, kuvia ja muuta kiinnostusta herättävää materiaalia. Myös kimpan jo suunnitelluista pelisäännöistä kannattaa kertoa, jotta potentiaaliset osakkaat ovat tietoisia siitä, millaisesta porukasta on kyse. Omat internet-sivut ovat hyvä informaatiokanava, mutta usein niiden perustaminen vaatii jonkun verran osaamista.

Sosiaalisen median tarjoamat vaihtoehdot sopivat markkinointiin erinomaisesti, koska niiden valmiit sivut sisältävät lähes kaikki tarvittavat tekniset ominaisuudet veloituksetta ja valmiina. Kanavia ovat mm. Facebook ja Twitter. Sosiaalisen median käytössä kannattaa huomioida, että esimerkiksi Facebookia voi käyttää kaikille avoimena sivuna, kuten Callela Longshotin tapauksessa on toimittu. Tällöin kuka vain internetin käyttäjä pääsee lukemaan ja seuraamaan sivua. Ns. suljettu ryhmä vaatii kirjautumisen sivulle, ja tällöin vain ryhmän jäsenillä on mahdollisuus seurata ja kommentoida sivujen tapahtumia. Suljetun Facebook-sivun käyttäminen markkinointisivuna voi rajata Facebookiin liittymättömät markkinoinnin ulkopuolelle. Näiden ratkaisujen välimuoto voi olla jokin valmis verkkosivustopohja, joita tarjoaa esimerkiksi kotisivukone.fi.

5.6.2. Markkinointikanavia kimppaa perustettaessa

ILKKA NISULA

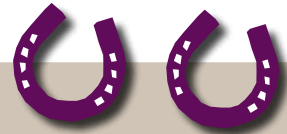
Hevoskimppaa markkinoitaessa ponnistukset suhteutuvat kasattavan kimpan kokoon. Jos tarvitaan satoja omistajia, markkinointi viestintävälineissä, sosiaalisessa mediassa ja puskaradiossa on väistämättä tarpeen. Pienemmät kimpat voi saada kokoon ihan tuttavien kesken.

- kotisivut
- sosiaalinen media, videot ja valokuvat; Facebook, Youtube

Aktiivinen markkinointi on isojen kimppojen onnistumisen ehto.
Kuva: Anne Laitinen

Markkinointikanavia hevoskimpalle

- ravi- ja hevosaiheiset keskustelupalstat, hevosten myyntipalstat
- lehtimainokset
- flyerit ravi- ja muissa tapahtumissa
- TotoTV -mainos tai tv-mainos
- esittelypisteet tapahtumien yhteydessä ja hevonen itse markkinoimassa itseään
- markkinointipaikat riippuen siitä, keitä kimppaan halutaan – uusia kokeilijoita vai hc-raviaktiiveja?
- raviradat suhtautuvat myönteisesti kimppa-asioihin ja tarjoavat monenlaisia yhteistyömahdollisuuksia kimpoille. Raviradoilla on tilaa ja keinoja markkinoida kimppoja, esim. kuulutukset ja ilmoitustaulut.
- puskaradio, alan toimijat parhaita

puolestapuhujia

- yritykset, niin mahdollisina omistajina kuin myös markkinointiyhteistyökumppaneina
- mediat ovat kiinnostuneita, jos hevosia tuodaan mielenkiintoisella tavalla esille ja tehdään epätavallisia asioita
- kasvattajat
- alan kokeneet toimijat
- alueelliset hevosyhdistykset ja merkittävimmässä ponnistuksissa myös hevosalan suuret toimijat
- kimpalle julkis- tai huippuohjastajaveturi

Talli PuoliSata kokoontui kesällä laiduntreffeille tervehtimään varsojaan. Kuva: Suvi Louhelainen

Talli PuoliSata tekee raviurheilua tunnetuksi

Talli PuoliSata on ravurikimppa, joka omistaa vuonna 2011 syntyneet suomenhevosvarsat o. Tirskeri (Viesker-Tirelli-Turo) ja t. Kiirilla (Kilun Peedro-Virporilla-Vokker).

Kimppaidea lähti liikkeelle kasvattajien Leila ja Jukka Mäkilän toimesta. Satakuntalainen maatilayrittäjäpari oli miettinyt tapaa, jolla voisi antaa oman panoksensa raviurheilun markkinointiin. Talli PuoliSadan kantavaksi ideaksi määriteltiin uusien ihmisten mukaan saaminen. Markkinointilauseena oli "50 ikkunaa raviurheilun maailmaan". Perusideana oli saada jäseniksi myös joukko hevosalan järjestötoimijoita, tällä haluttiin taata mielenkiintoiset keskustelut ja tiedonvaihto osakkaiden välillä.

Kimppaa markkinoitiin eri kanavilla, jotka valikoitiin tarkkaan. Suunnitteluvaiheessa pohdittiin, missä on sopivinta olla esillä ja esimerkiksi lehti-ilmoitukset rajattiin tietoisesti pois. Net-

tiin tehtiin kasvattajien kotisivuille info Talli PuoliSadasta. Mainostoimistolla teetettiin pieni mainoslehtinen, jota jaettiin kohderyhmälle. Lisäksi työstettiin seinäkkeet, joihin teetettiin kuvia varsoista ja niiden emistä sekä niiden sukutaulut. Kimppaa markkinoitiin Porin Farmari-maatalousnäyttelyssä sekä Suomenratsujen Kuninkaallisissa Ypäjällä.

Markkinointia kohdennettiin ensisijaisesti tiimin omaan tuttava- ja lähipiiriin ja markkinoiti laajeni puhelimen ja sähköpostin välityksellä tuttavien tuttaville. Tavoitteena oli löytää nimenomaan uusia ravihevosenomistajia, siksi kimppaa markkinoitiin lähinnä ravitapahtumien ulkopuolella.

Markkinoinnin periaatteena oli realismi. Markkinoinnissa ei haluttu rakennella pilvilinnoja vaan kertoa totuudenmukaisesti hevosenomistamisesta. Osakkaiden haluttiin

todella tietävän mihin he ovat lähdössä ja sitoutumassa. Markkinoinnissa painotettiin mahdollisuutta päästä tutustumaan hevosenomistamisen kautta raviurheiluun, saada elämyksiä ja tutustua uusiin ihmisiin. Koska kimpan hevosina ovat varsat, kerrottiin hienosta mahdollisuudesta olla mukana seuraamassa hevosen kasvua ja kehitystä pikkuvarsasta saakka.

Talli PuoliSadan edustajan Suvi Louhelaisen mukaan uuden kimpan markkinointiin kannattaa varata sekä toiminnallisia että taloudellisia paukkuja. Eikä kannata pelätä lähestyä mainostoimistoja, esitteiden painaminen ei välttämättä ole kallista, kun etukäteissuunnittelu tehdään huolellisesti.

Vaikka esilläolo tapahtumissa ei välttämättä tuonut suurta määrää osakkaita, tuottivat ne yhteydenottoja jälkikäteen. Markkinoinnin lisäarvona oli koko ajan myös raviurheilun tunteuksi tekeminen. Taustalla oli ajatus siitä, että ”vaikka kohdehenkilö ei lähtenyt meidän kimppaamme mukaan, on hän otollinen mukaan lähtijä kenties myöhemmin”.

Jo ensimmäisessä markkinoinnissa kerrottiin mitä ”tuote”, Talli PuoliSadan osuus, pitää sisällään. Talli PuoliSadan ensimmäinen vuosi onkin sujunut mukavissa merkeissä ja osakkaille on alusta asti ollut selvää mitä kuukausimaksulla saa ja esim. millaisen tiedotuksen se pitää sisällään.

Osaksi markkinointia suunniteltiin myös kauppakeskustempauksia, siellä olisi tavoittanut runsaasti uutta yleisöä. Tempaukset jäivät kuitenkin toteuttamatta osakkaiden löydyttyä muilla tavoin. Toivottavasti jollakin muulla kimpalla on mahdollisuus hyödyntää sekin markkinointikeino. Raviurheilua ja hevosenomistamista pitäisi tehdä entistä rohkeammin uusissa ympyröissä tutuksi ja kimppahevosten markkinointi sopii tähän erittäin hyvin.

Markkinoinnin voidaan Talli PuoliSadan osalta ajatella onnistuneen tavoitteiden mukaisesti, sillä osakkaat löytyivät ja kimpan toiminta pyörähti suunnitellussa aikataulussa käyntiin syksyllä 2011.

Kimppa netissä: www.sataheina.com/puolisata.

5.7. Mitä kimppa voi tehdä yhdessä?

ILKKA NISULA

On hienoa tavata porukalla hevosen tiimoilta, järjestää yhteisiä elämysiltoja käymällä tervehtimässä omaa hevosta ja seurata kimppahevosen taipaleen kehittymistä pikkuvarsasta kilpahevoseksi.

Hevosen kimppaomistaminen voi olla pienemmällä rahapanoksella ihan puhtaasti sosiaalista toimintaa tai vastaavasti merkittävämmillä sijoituksilla tiukan ammattimaista hevosurheilua – ja parhaimmillaan näiden elementtien ikimuistoinen sekoitus. Oi niitä onnistumisen elämyksiä, kun me teimme sen yhdessä!

Kimpan toiminnan määrittelee kimppa itse. Minkälaista toimintaa se haluaa järjestää? Kuinka usein? Kootaanko kaikki tapahtumat hevosen ympärillä vai tehdäänkö jotain muutakin?

- tapaamiset tallilla ja radalla vaikkapa hiitinajon yhteydessä
- yhteinen tekeminen hevosen kanssa; ajelua, hoitoa, ruokintaa, hevosen ihastelua, lapsille poneja
- ilta raveissa, ratsastuskilpailuissa ja ravintolassa
- kilpailumatkat kotimaassa tai maailmalla
- palkitsemistapahtumat
- huutokauppatka hevosen ostoon
- Toto-kimppapelit tai leikkimieliset sisäiset kilpailut
- saunaillat
- fanituotteet, asusteet ja banderollit
- pokaalien, ruusukkeiden ja voittoloimien arvonta tai kimpan oma palkintogaala
- videokoosteet kilpailuista ja oma tunneväritynnyt elokuvailta
- voittajalokuvagalleria
- elämiskoppakärryajelut omalla hevosella valmentajan johdolla tai muut puuhapäivät tallilla
- kokoukset
- yhteydenpito, kuulumisten vaihto.

Kimpat saattavat järjestää keskenään retkiä seuraamaan hevosen juoksua, pikkujouluja tai saunailtoja, miten vaan osakkaat haluavat keskenään toimia.

5.8. Kimpan viestintä

ILKKA NISULA

Onnistuneiden kimppaelämysten kannalta on tärkeää, että tieto asioista kulkee. Onnistuneen kimpan tunnusmerkki on toimiva tiedotus. Äänekäs kimppa ei sammaloidu.

Se, mikä on valmentajalle itsestään selvää arkirutiinia, voi olla uudelle hevosenomistajalle uutta ja mahtavaa. Tiedottamisen yleiset pelisäännöt kannattaa kirjata kimppasopimukseen mukaan heti alkuvaiheessa. Kuka on yhteyshenkilö valmentajan ja kimpan välillä? Ammattilaisten osaamisen kunnioitusta on se, että heille annetaan työrauha, eikä samoja asioita tarvitse käydä läpi jokaisen kanssa erikseen. Yleensä kimpanvetäjä hoitaa yhteydenpidon valmentajan kanssa ja tiedottaa sitten muulle kimpalle hevosen kuulumiset.

Silloin kun asiaa on, ollaan aktiivisia ja reagoidaan heti kun mahdollista. Nautitaan, ja otetaan myös tiedottamisesta ilo irti onnistumisen hetkistä. Yhtä tärkeää on kuitenkin huolehtia tiedottamisesta myös silloin, kun hevosella on kaikki normaalisti. Pitkiä hiljaisia kausia, jolloin kulkevat vain kuukausimaksut, tulee välttää. Nykypäivänä myös valokuvien ja videoiden ottaminen ja jakaminen edelleen käy kädenkäänteessä. Valmentaja tai hoitaja voi välittää vaikka kännykkäkameralla otetun kuvatervehdyksen, joka voi tarjota elämyksen porukalle. Kaiken ei tarvitse olla suurta, kun ajatus on mukana.

5.8.1. Case Callela Longshot

Edustamani oululainen Tuhannen Talli omistaa ravihevosen nimeltä Callela Longshot, jolla on 2,5 vuoden ajan 1 000 osakasta. Osuuksia kir-

janneita henkilöitä on kahdeksan ja puoli sataa, sillä joillakin meistä on pari osuutta nimissään. Miten tämä sitten liittyy viestintään? No siten, että yksi tällaisen kimpan perustusvaiheessa usein esiin nousseista kysymyksistä ja irtaaluista oli se, että mitenkähän hevosen valmentajalle ja ohjastajalle jää aikaa paneutua enää mihinkään muuhun kuin omistajien kahvitamiseen ja heidän kanssaan jutusteluun.

Kimppa perustettiin toukokuussa 2011, ja tätä kirjoitettaessa hevosen kotitallilla keitetään edelleen kahvit samankokoisella masiinalla kuin ennen "Sulon" tuloakin. Tämän kimpan tavoissa viestiä on varmasti myös kehittämisen varaa eikä niitä esitellä ainoana oikeina tapoina, mutta monessa kohdassa on myös onnistuttu. Aloitetaan osio käymällä kimppatallimme viestintäkonstit läpi. Kuten kaikissa Longshot-hevoskimppaan liittyvissä asioissa, tässäkin saa vapaasti kopioida!

Sähköinen viestintä – tehokasta ja edullista

Näin suuren omistajajoukon välinen viestiminen on hoidettu enimmiltä osilta sähköisesti. Yleisenä lähtöajatuksena on, että kaikki kimpan varat halutaan kohdentaa hevosen hyvinvointiin ja kilpauran edistämiseen sekä mahdollisesti omistajien yhteisiin tempauksiin. Internetin kautta toimiva viestintä on ylivoimaisesti kustannustehokkain keino, ja siihen kannattaa panostaa.

Callela Longshotin pääasiallisia tiedotuskanavia ovat oriin omistajien sähköpostilista sekä hevosen kotisivut www.oulunravifit.fi/longshot. Kotisivuilta löytyvät muun muassa kimpan säännöt, kuvagallerian, toiminnan esittelyä ja yhteystiedot. Kotisivuja päivitetään vähintään kerran viikossa niin, että hevosen ja kotitallin kuulumiset voi lukea hoitopäiväkirjasta. Jos asiaa on enemmän, tai tiedossa on jokin merkittävä tapahtuma hevosen uralla, sivuja päivitetään aktiivisemmin ja omistajille lähetetään sähköpostia. Callela Longshotin asioista tiedotetaan myös Oulun ravitapahtumissa. Äimäraution rata on mukana hengessä oululaisten omassa kimpassa, joka on tuonut mukanaan lajin kaipaamaa positiivista näkyvyyttä.

Suurempien kimppojen hevosille kannattaa rakentaa omat kotisivut. Se on nykyään melko vaivatonta. Netistä löytyy työkaluja omien kotisivujen laadintaan ja ravihevosen nettisivut syntyvät esimerkiksi opiskelijatyönä vaivattomasti. Sivuja laadittaessa tulee miettiä, kuinka usein niitä aiotaan päivittää. Paikalleen jämhätyvät sivut, joiden päivitykseen kimpan viestinnästä vastaavalla henkilöllä ei ole aikaa käytettäväksi, jäävät nopeasti unholaan. Kukin kimppa voi miettiä kohdalleen sopivan päivitystahdin ja kirjata tämän sopimukseen ylös, kerran viikossa on vain yksi vaihtoehto. Nettisivut voi laatia tämän suunnitelman mukaisesti joko yleisinfoa tarjoavaksi tietopankiksi tai vaikka kuinka dynaamisiksi tahansa, jos toimijoilla on aikaa bloggailla ja latailla valokuvia useinkin.

Callela Longshotin kotisivuja voi käydä lukemassa kuka tahansa netinkäyttäjä. Samoin on laita tallin Facebook-sivun, eli kuka tahansa kyseisen sosiaalisen median palvelun käyttäjäksi liittynyt taho voi käydä tykkäämässä Sulosta ja liittyä vapaasti mukaan keskusteluihin sekä fanittamaan. Facebookissa on helppoa ja hauskaa heitellä mielipiteitä, keskustella vapaasti ja jakaa omia valokuvia sekä videoita – kätevää ja vaivatonta, eikä maksa mitään.

Tuhannen Tallin sähköpostilista on puolestaan vain omistajille varattu viestintäkanava. Se toimii yksityisyysyistä niin, että ainoastaan hevosen tiedotuksesta vastaavat tahot voivat lähettää sähköpostia omistajille, etteivät tuhannen osakkaan sähköpostiosoitteet mene yleiseen jakeluun. Pienemmissä kimpoissa on tietysti järkevää luoda sähköpostiryhmä, jossa kaikki osakkaat voivat viestiä keskenään. Sähköposti on kotisivuja ja Facebookin yksityisasetuksista riippuen myös sosiaalista mediaa yksityisempi tapa viestiä kimpan kuulumisista. Toki myös Facebookiin voi luoda suljettuja ryhmiä vain kimppalaisille, jos nämä kaikki palvelua käyttävät.

Sama tieto kaikille

Viestintä tulee hoitaa niin, että kukaan ei

Valmentaja viestii hevosen kuulumiset kimpalle yhteyshenkilön kautta.
Kuva: Seppo Rajala

Callela Longshot suhtautuu tynnen rauhallisesti lukuisiin omistajiinsa.
Kuva: Seppo Rajala

putoa ulos informaation piiristä. Kaikki eivät käytä Facebookia tai edes sähköpostia, mutta heilläkin on oikeus tietää. Toisaalta, jos tuntee suurta inhoa jo tekstiviestejäkin kohtaan, on olemassa akuutti vaara, ettei ihan kaikkea tule tietäneeksi – kohtuus kaikessa. Callela Longshotin tapauksessa niistä omistajista, joilla ei ole ollut omaa sähköpostitiliä käytössään, moni on antanut jonkin perheenjäsenensä sähköpostiosoitteen viestien vastaanottoa varten.

Omistajia tässä kimpattalissa on niin paljon, että yksittäiset vierailut hevosen kotitalille eivät ole ajankäyttösyistä mahdollisia. Valmentajalla on treenattavina myös muita hevosia ja hänen työrauhansa on säilytettävä. Näistä syistä kimpan sääntöihin kirjattiin kohta, jossa yksiselitteisesti kielletään omistajien omat vierailut tallille. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei omistajilla olisi mahdollisuutta päästä pajaamaan orittaan ja syöttämään sille porkkanoita.

Asia on hoidettu niin, että omistajilla on aina mahdollisuus tavata hevosta tapahtumien yhteydessä paikoissa, joihin mahtuu hyvin väkeä. Tämä on Sulon tapauksessa myös turvallisuustekijä.

Kimppahevosen alkutaipaleella yhteistahtumia ovat olleet varsanäyttely, harjoitusravit, opetuslähtö, koelähtö ja uran avauskilpailu Äimäraution raviradalla sekä koko perheen touhupäivä Lumijoen keskustassa Pitäjämäyillä. Hevonen on ollut myös näytillä suuremmissa Äimäraution raveissa myyntinsä yhteydessä sekä kimpattalain saaman palkinnon luovutuksessa. Porukkaa kimpassa on sen verran paljon, että vaikka kaikki eivät tietysti yhtä aikaa paikalle tulekaan, vaaditaan tilaa ja fasiliteetteja, joissa pitää yhteyttä ja hyöriä. Näissä tapaamisissa on ollut hyvin aikaa vaihtaa kuulumisia, ottaa valokuvia, tervehtiä Suloa ja syötellä herkuja. Kimpalla tavoiteltiin mahdollisimman paljon uusia hevosenomistajia ja heille

nämä tapaamiset ovat tuottaneet suurta mielihyvää.

Se, mitä menetetään oman hevosen kanssa vietetyssä ajassa, voitetaan me-hengessä. On hienoa olla paikalla muiden yhtä iloisella mielellä olevien omistajien kanssa – parasta mahdollista sisäistä viestintää, joka näkyy myös ulospäin. Jokin pienempi porukka ei vaadi koko raviradan katsomoa itselleen, vaan esimerkiksi oman kilpapollan tienesteillä maksettu ravintolapöytä raviradalla voi tarjota yhteisen toiminnan ikimuistoisia huippuhetkiä ja hauskaa yhdessäoloa. Callela Longshotin uran avauskilpailu päättyi helmikuussa hylkäykseen pitkästä laukasta. Kuten lajiin ominaisesti kuuluu, aina ei mene hyvin, mutta siitäkin selvitettiin. Epäonnistumisen hetkellä pitää korostaa sitä, että etenkin tällaisen ison porukan kanssa ei kannata pitää kynttilää vakan alla silloin, kun on hyviä esityksiä ja ilon aiheita – nautitaan ja hehkutetaan silloin, kun on sen hetki!

Välineitä riittää

Kaikki eivät ole yhtä kiinnostuneita seuraamaan hevosen asioita. Yhdelle riittää starttien näkeminen ja toinen haluaa tietää viikoittain missä mennään. Kimpan viestintää suunniteltaessa mietitään ja rajataan minimitaso, jolla kaikkien oletetaan olevan oikeutettuja tietämään riittävästi. Ja tästä pidetään kiinni. Ja jos poikkeuksia tulee, niistä ilmoitetaan. Kun hyvät ja huonot asiat jaetaan avoimesti sekä viivyttämättä, toimitaan pyyteettömästi ja kullakin kimpपालaisella on mahdollisuus vetää omat johtopäätöksensä samojen tietojen pohjalta. Aina ei tarvita kärkeviä blogeja tai videoita, vaan se ikimuistoinen kännykkäkameran otos tai ohjastajan letkautus rattailta jokaiselle jaettuna voi jo tuottaa paljon iloa.

Menestyneemmille ja tunnetummille hevosille voi myös saada innokkuudella, tuurilla ja taidokkuudella järjestettyä yhteistyökumppanuuksia vaikkapa joidenkin yritysten tai paikallismedioiden kanssa.

Twitter on sosiaalisen median palvelu, jonka käyttäjät voivat lukea toistensa lyhyitä viestejä internetissä. Myös Twitter on yksi viestinnän vaihtoehto. Erilaisia keskusteluforumeja sekä viestimiä tässä maailmassa kyllä riittää, jos

kimpassa on nykyaikaisia käyttäjiä. Kirjepostilla vie aikansa saapua perille, mutta mikäpä sen hienompaa kuin saada odotettu ja ainutlaatuinen voittajakuva oman hevosen juoksusta!

Nykytekniikkaa hyödyntäen valokuvien ja videoklippien jakaminen ja erilaisten gallerioiden luominen on helppoa. Facebook on yksi vaihtoehto, mutta muitakin riittää ja niitä kannattaa hyödyntää.

Katso lisää kohdassa 5.9.

Selvät pelisäännöt

Callela Longshotin osalta viestinnän pelisäännöistä kerrottiin pääpiirteet selvästi kimpan säännöissä sekä kotisivuilla jo ennen myyntiä, joten nämä toimintamallit ovat olleet alusta asti osakkailla selvät mukaan lukien yksittäisten tallitapaamisten kieltö. Viestinnän kuvioista, kuten kaikista muistakin kimpapa-asioista, kannattaa ilmoittaa mahdollisimman tarkoin jo ostovaiheessa ja sopimuksia tehtäessä, jotta osakas tietää mitä odottaa eikä tulisi ei-toivotuja negatiivisia yllätyksiä. Avoimuudella saavutetaan tuloksia, ja Tuhannen Tallin omistajat ovat myös antaneet toisilleen neuvoja esimerkiksi Facebookin keskusteluissa. Alkuun sähköpostia ja kyselyitä tuli paljon, mutta kun on päästy normaalitytmiin, työmäärä on kaikilta osin ollut kohtuullista.

Realistista on myös tulkita, että näin isossa joukossa osalla on kiinnostus seuraamiseen hiipunut. Mutta niiden kanssa jatketaan, joilla virtaa riittää.

Longshot on herättänyt niin paljon kiinnostusta paikallisessa mediassa, että hevosen elämää on jonkin verran seurattu lehdissä ja alueen radioissa. Nämä ovat plussaa hevoselle ja raviurheilulle, mutta niiden varaan ei tietenkään voi kimpan viestintää laskea. Yhteyttä pidetään kimpan omilla välineillä ja kun niissä muistetaan olla aktiivisia, ei kimppa pääse sammaloitumaan. Mitä enemmän ääntä mediassa ja katsomoissa piisaa, sitä paremmin menee myös koko lajilla. Ollaan siis iloisia ja avoimia ulospäin – tämä on hieno urheilulaji.

Kimppaomistaminen tarjoaa joskus suuria hetkiä.
Kuva: Irina Keinänen

5.8.2. Kimppatallin taloudesta tiedottaminen

IRINA KEINÄNEN JA ILKKA NISULA

Taloudellisista asioista kertominen saattaa olla kynnyskysymys kimppatallin omistajien keskinäisen tiedonkulun onnistumisessa. Kimpanvetäjän ja tiedottamisesta vastaavan henkilön on hyvä huomioida, että hevosten suhteellisen korkeat kulut ja niiden jakaantuminen eivät ole kaikille omistajille itsestäänselvyyksiä, ja osa ihmisistä haluaa olla hyvinkin tarkasti selvillä siitä mihin heidän rahansa kuluvat – vaikka kokonaissummista olisi etukäteen sovittu. Kun ammattivalmennuksessa olevan hevosen kulut ovat noin 1 000–1 500 euroa kuukaudessa, siitä noin puolet muodostuu yleensä valmennusmaksusta, loput koostuvat erilaisista muuttuvista eristä, kuljetuksista, eläinlääkärinkuluista, ilmoittautumismaksuista, vakuutusmaksuista jne. Näiden kulujen avaaminen sopivin välein on reilu ja avoin toimintatapa.

Epäluulon ja erimielisyyksien ennaltaehkäisyksi kimpan talousasioista tiedottamisesta on

hyvä sopia etukäteen ja samalla sopia myös kimpan muuhun taloudenpitotapaan soveltuvasta tilintarkastuksesta. Vaikka porukka ei olisi suuri, kannattaa lähtökohtana pitää mahdollisimman avointa tiedottamista ja omasta porukasta valittavaa epävirallista tilintarkastajaa.

Raha-asioiden hoito ja niistä tiedottaminen vaativat aikaa. Jos kimpalla on yhtään varallisuutta, kunniapalkintoja tai muuta kivaa materiaa jaettava, on syytä miettiä, ovatko vastuuhenkilöt ansainneet jotain etuisuuksia muihin osakkaisiin nähden. Innokkainkin kimpanvetäjä voi väsähtää, jos hän uurastaa muiden eteen mitään työstään saamatta tai jopa muita hie-man enemmän rahaa itse menettäen.

Ammattimaisissa osakeyhtiökimpoissa pienten korvausten maksaminen puhelinkuluista ja ajankäytöstä on täysin perusteltua, mutta jälleen avoimuus mielessä pitäen. Kuka saa mitään ja mistä työstä?

Ison hevskimpan vetäminen on ammattimaista työtä, josta on täysin hyväksyttävää maksaa korvausta vetäjälle.

5.9. Kimppatallien hallinnointi – sähköinen palvelualusta

PETRI VATANEN

Verkosta työkaluja yhteisomistukselle

Blogeista Wordpress.com sekä Googlen Blogger.com ovat yhdysvallassa kehitettyjä palveluita, joissa kuka tahansa hieman teknisesti osaava henkilö voi luoda uuden blogisivuston ilmaiseksi, myös suomeksi. Molemmissa palveluissa on mahdollista muuntaa blogin ulkoasua mieleisekseen ja valita, ketkä pääsevät lukemaan viestit. Blogikirjoittaminen antaa hyvän mahdollisuuden vähintään kimpanvetäjältä muille omistajille suunnatulle viestinnälle. Kaupanpäälle saa samalla viestien kommentoinnin ja keskustelun. Tekstien lisäksi blogiviesteihin voi liittää kuvia ja videoita. Kirjoittaminen ja blogin hallinnointi on pyritty tekemään helpoksi, mutta vaatii silti hieman asiaan perehtymistä.

Facebook tarjoaa ryhmätoiminnon, jota käyttää hyväksi jo moni kimppatalli. Facebookin ryhmätoiminto tarjoavaa yllämainittujen blogien tavoin mahdollisuuden kirjoittaa viestejä ryhmälle. Ryhmän hallinnoija voi päättää ketkä pääsevät lukemaan ja kirjoittamaan viestejä. Ryhmään voi yhtäläisillä lisätä kuvia sekä videoita albumeihin yhteisten hetkien tallentamiselle ja jakamiselle. Lisähyötynä Facebookin ryhmässä on mahdollisuus luoda tapahtumia ja kutsua niihin omistajia. Hyväksi havaittu tapa varmistaa kuinka monta paikkaa pitää varata ravintolakatsomosta hevosen startatessa.

Hyvän yhteisomistuksen päätöksenteko on kommunikaation tavoin avointa ja läpinäkyvää sekä ajantasaista. Päätöksenteon tueksi ei kuitenkaan ole olemassa kovin montaa merkittävää verkkopalvelua. Blogipalvelut tarjoavat

usein yksinkertaisten kyselyjen tekemisen, mutta ne lähtevät oletuksesta että yhdellä käyttäjällä on yksi ääni. Koska yhteisomistuksessa omistusosuus määrää päätöksenteossa äänimäärän, niin monissakaan tapauksissa tällaiset kyselyt eivät riitä. Useimmiten blogeihin tarjolla olevat kyselyt ovat ns. kertakäyttöisiä, joten kaiken lisäksi vastaukset (eli myös päätökset) häviävät seuraavan kyselyn tieltä. Jotta kimpan päätöksenteosta jää selkeä merkintä ja jotta niihin voi palata myöhemminkin, tulisi kyselyjen tulosten tallentua osaksi palvelua.

Aiemmin mainitut blogipalvelut eivät myöskään tarjoa minkäänlaista ratkaisua taloudenpitoon. Niissä voi julkaista esim. toimisto-ohjelmisto Excelillä tallennettuja taulukoita ja se riittänee osalle yhteisomistuksista. Taulukoiden ylläpitäminen henkilökohtaisella koneella ja muokkaaminen blogiin sopivaksi vaatii kuitenkin jälleen jonkin verran teknistä perehtyneisyyttä ja aikaa.

Google ja Microsoft tarjoavat toimisto-ohjelmistojansa myös verkossa. Google Docs -palvelussa voi luoda laskentataulun, jossa pystyy ylläpitämään budjettia ja sen seuranta. Sama onnistuu Microsoftin Office365 -palvelussa, joka tosin on maksullinen (v. 2012 alk. 5,25 €/käyttäjä/kuukausi).

Koostamalla yllämainituista palveluista kimppalle sopivan kokonaisuuden voi kimpanvetäjä säästää työaika melkoisen määrän. Ongelmaksi saattaa muodostua kuitenkin teknisen osaamisen tarve. Lisäksi kimpan tieto pirstaloituu helposti useaan palveluun, eikä välttämättä ole kätevästi saatavilla ns. yhdellä silmäyksellä. Facebook tarjoaa paljon valmista, mutta kaikki omistajat eivät Facebookissa ole eivätkä sinne välttämättä missään tapauksessa liity. Vaatimuksena onkin usein, että joko kimpanvetäjä tai joku kimppalaisista osaa käyttää verkosta löytyviä palveluita hyväkseen ja on kaiken lisäksi valmis käyttämään tähän aikaansa.

Addfour Horses: Kimppatallit

Kaikki samassa paketissa? Addfour Oy on suunnitellut ja toteuttanut yhteisomistuksen hallintaan suunnitellun verkkopalvelun. Tarvetta palvelulle on mm. Hippoliiksen tekemän kyse-

lyn mukaan. Palvelu yhdistää hyväksi havaitut keinot tukea kimpanvetäjän työtä ja tarjoaa omistajille ns. yhden luukun periaatteen, jossa voi jakaa elämykset muiden intohimoisesti harastukseen suhtautuvien kanssa.

Palvelu tarjoaa:

- Helpon kommunikointitavan kimpan uutisointiin ja sisäiseen keskusteluun
- Mahdollisuuden antaa esimerkiksi valmentajan kirjoittaa uutisia suoraan omistajille
- Gallerian kimpan kuville ja videoille
- Päätöksenteon tueksi mahdollisuuden luoda kysymyksiä, joihin vastauksissa otetaan huomioon vastaajan omistusosuuden koko
- Työkalun taloudenpitoon vuosibudjettien tekemiseksi ja toteuman seuraamiseksi
- Toiminnallisuuden tapahtumien organisointiin kimpalle sekä tapahtumakalenteriin

Ydinominaisuuksien lisäksi palveluun luodaan koko ajan lisää toiminnallisuuksia, jotta omistajat voivat keskittyä täysillä elämyksiin omistuksen hallinnoinnin asemesta. Lisätietoja palvelusta löydät osoitteesta www.addfour.com.

5.10. Taloudenhoito ja kirjanpito

ANNE LAITINEN JA NOORA YLIMYS

Talusasioiden jämäkkä hoitaminen on kimpan uskottavuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kimpan taloudenhoitajaksi kannattaa valita täsmällinen ja luotettava henkilö, joka on kiinnostunut raha-asioiden hoitamisesta ja jaksaa tarvittaessa patistella kimpupalaisia. Ihanteellisin tilanne tietysti on, jos kimpan taloudenhoitaja on taloushallinnon ammattilainen ja hallitsee kirjanpidon. Taloudenhoitaja on yksi keskeisistä henkilöistä kimpan onnistumisen kannalta ja taloudenhoitajan sitouttaminen pitkäaikaiseen toimintaan on suositeltavaa. Kimppatallisuusmuokseen on kirjattava mahdollinen taloudenhoitajan korvaus tai muu etuus. Korvaus voi olla myös vapautus kuukausimaksuista.

Vastuuhenkilö huolehtii kimpan pankki-tillillä olevista varoista ja maksuista. Tilinkäyttöoikeus kannattaa järjestää vähintään kahdelle henkilölle, ettei kaikki jää yhden ihmisen taakse elämän yllättävissä tilanteissa. Yksinkertaisimmillaan kirjanpito tapahtuu listaamalla menot ja tulot aikajärjestyksessä ja säännöllisin välein lasketaan näiden erotus. Kirjanpidolliset vähimmäisvaatimukset lakien ja esimerkiksi verottajan näkökulmasta riippuvat siitä, missä muodossa kimppa on perustettu. Kimppaomistusyhtymä ei välttämättä tarvitse kirjanpitolain vaatimassa laajuudessa kirjanpitoa ja tilinpäätöskäytäntöä. Yhdistys- tai yrityspohjainen kimppaomistus sein sijaan ovat aina kirjanpitovelvollisia. Niiden on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa ja noudatettava hyvää kirjanpitoa. Kirjanpitoon kirjataan tulot, menot ja yhdistyksen rahoitustapahtumat.

Kirjanpidon voi toteuttaa helposti sähköisillä kirjanpito-ohjelmilla tai vaikka Excel-taulukkona.

- Olennainen osa kirjanpitoa on tositteiden säilyttäminen. Tositteet ovat tärkeitä, sillä ne toimivat todisteina siitä, millaiseen käyttöön raha on sijoitettu tai saatu. Tositteiden avulla voidaan varmistaa, että kirjanpito ja tehdyt kirjaukset ovat paikkansapitäviä. Kirjanpitoon liittyvät yhdistyksen tositteet tulee säilyttää vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta lukien, jonka aikana tilikausi on päätynyt.
- Merkitse kuitteihin tai laskuihin tarvittaessa lisätietoja. Mitä ostettiin ja keneltä? Kuka osti ja milloin? Miten hankinta liittyy kimpan toimintaan? Kirjanpidon tositteet saavat sisältää jälkikäteenkin kirjattuja lisätietoja. Parempi liikaa informaatiota, kuin liian vähän. Ihmismieli ei yleensä muista muutaman kuukauden takaisia asioita salaman kirkkaasti. Kuiteista kannattaa ottaa kopiot, koska kuittien teksti haalenee.
- Pienillä yrityksillä ei ole lakisäätteistä tilintarkastusvelvollisuutta. Yhdistyksellä on oltava toiminnantarkastaja, jos sillä ei ole tilintarkastajaa.

Kimppaomistusyhtymän on suositeltavaa suorittaa tilin- ja toiminnantarkastus ja käsitellä tilinpäätösasiat yleisessä kokouksessa avoimuuden lisäämiseksi. Tarkastuksen voi suorittaa esimerkiksi yhteisesti sovittu luotettava henkilö kimpan ulkopuolelta tai sen sisältä.

Osakkaiden on helppo valita omassa pankkipalvelussa ns. toistuvaismaksu, jolloin kuukausimaksut siirtyvät automaattisesti valituin väliajoin kimpan tilille. Kuukausimaksun suuruudesta riippuen voi käytännössä olla helpoin maksaa useampi kuukausimaksu kerralla, esimerkiksi 3, 6 tai 12 kuukautta. Kimpan säännöissä kannattaa määritellä, mitkä vaihtoehdot ovat. Toistuvaismaksujen käyttö on myös kimppatallien laatukriteerisuosituksena.

Taloussasioista tiedotetaan yhteisesti sovitujen pelisääntöjen mukaisesti, ainakin kerran tai kahdesti vuodessa tai kuukausiraportin tai muun tiedottamisen yhteydessä.

5.10.1. Tilin avaaminen

JOHANNA HEINONEN

Raha-asioiden hoitoa varten yhtymälle perustetaan tili. Tilin perustamisoikeus ja -menettely kannattaa kirjata kirjalliseen sopimukseen. Tilin avaamiseen on useita vaihtoehtoja. Tili avataan pankissa aina jonkun henkilötunnuksen tai yrityksen y-tunnuksen alle. Hevoselle ei siis varsinaisesti voi tiliä avata.

Jos hevosella on vain muutamia omistajia (esim. viisi omistajaa tai alle sen) voivat osakkaat avata yhteisen tilin. Tällöin tili avataan kaikkien osakkaiden henkilötunnuksien alle, eli kaikki osakkaat omistavat tilin. Osakkaiden niin halutessa kaikille osakkaille on mahdollista myöntää tiliin laajat käyttöoikeudet, jolloin jokainen näkee tilin ja pystyy vaikka maksamaan laskuja omilla nettipankkitunnuksillaan. Yleensä käyttöoikeus tiliin on kuitenkin vain rahastonhoitajalla ja hänen lisäkseen turvallisuussyistä yhdellä tai kahdella muulla henkilöllä. Tässä mallissa lisävaivaa tuo tilin omistussuhteiden muuttaminen jonkun osakkaan halutessa luopuessa osuudestaan. Myös tilin avaaminen on jonkin verran järjestelyjä vaativaa, sillä kaikkien osakkaiden tulisi käydä

tilin avaavassa pankissa allekirjoittamassa tilinavaus. Joissain pankeissa hyväksytään tilinavaukseen myös pöytäkirja, jossa pöytäkirjalla valtuutetaan yksi henkilö avaamaan tili muiden puolesta. Jos hevosella on useampia omistajia, kannattaa tilin avaukseen kuitenkin harkita muita vaihtoehtoja.

Kaiken kokoisissa kimpoissa paljon käytetty vaihtoehto on se, että yhtymän rahastonhoitajana toimiva henkilö yksinkertaisesti avaa tilin oman henkilötunnuksensa alle.

Tämän vaihtoehdon hyötyjä on se, että tilin avaus on hyvin yksinkertaista, ja rahastonhoitaja voi hoitaa hevosen raha-asioita omiensa ohella samoilla nettipankkitunnuksilla. Kimppaomistussopimuksessa kannattaa määritellä rahastonhoitajan velvollisuudeksi esittää osakkaille tilinpäätös vuosikokouksessa. Sopimukseen suositellaan kirjattavaksi myös määräys vuosittaisesta tilintarkastuksesta. Väärinkäytösten riskit ovat siis hyvin pienet, mikäli kimppa vaan muuten toimii hyvin ja tilintarkastukset todella suoritetaan.

Mitä riskejä ja hankaluuksia tässä vaihtoehdossa on? Mikäli rahastonhoitaja haluaa kesken hevosen omistuskauden luopua rahastonhoidosta, täytyy hevoselle avata uusi tili ja muistaa ilmoittaa uusi tilinumero eri yhteyksiin. Erittäin pieni, joskin olemassa oleva riski, joka liittyy vain yhden yhtymän osakkaan omistamaan tiliin, on kyseisen henkilön äkillinen sairastuminen tai kuolema. Mikäli tilin omistajalle sattuu jotain, voivat hevosen raha-asiat jäädä ainakin hetkeksi aikaa hoitamatta.

Esimerkiksi äkillinen sairastuminen, joka vie tilin omistajan pitkäksi aikaa sairaalaan, on tilanne joka kannattaa ainakin miettiä läpi. Jos rahastonhoitaja on avannut tilin kotipankkiinsa, ja käyttää sitä omilla nettipankkitunnuksillaan, ei hän varmasti mielellään anna tiliä kenenkään muun henkilön käyttöön, näkyyhän tunnuksilla samalla säästö- ja sijoitustili ja asuntolainan määrä. Nettipankkitunnuksetkin ovat henkilökohtaiset, eikä niitä missään tapauksessa saa luovuttaa ulkopuoliselle. Yksi vaihtoehto on tietysti avata tili pankkiin, jossa tilinavaajalla ei aikaisempia tilejä ole; näin hevosen tiliin saa omat tunnuksensa, jotka pysyvät erossa henkilökohtaisesta pankkiasioinnista. Tässäkään tapauksessa pankkitunnuksia ei kuitenkaan saa

luovuttaa ulkopuoliselle.

Rahastonhoitajan äkillinen kuolema mutkistaa myös tilannetta. Jos tili on henkilökohtaisesti rahastonhoitajan nimissä, jää tili perikunnan haltuun, samoin kuin kuolleen osakkaan osuus hevosesta. Tällöin on tärkeää voida sopimuksella osoittaa, että tilin rahat eivät olleet vainajan henkilökohtaista omaisuutta, vaan perikunnalle kuuluu ainoastaan vainajan omistusosuuden mukainen osa. Ongelmia on odotettavissa etenkin silloin, mikäli vainajan perillinen on alaikäinen lapsi. Tällaisessa tapauksessa lapselle määrätään edunvalvoja, ja hevosen sekä tilin omistussuhteiden selvittely voi olla hyvin hankalaa, jos tilanne paperilla näyttää erilaiselta kuin mikä käytäntö on ollut.

Kaikkein riskittömin tilivaihtoehto hevoskimpoille on ns. ryhmän yhteistili, jota käytetään esim. koululuokkien luokkaretkivarojen keräystileinä. Tilistä tehdään ryhmän tilinavauspöytäkirja, johon pankilta on saatavissa valmis pohja. Tili on silloin kaikkien yhtiön osakkeiden omistuksessa, ja tilinavauspöytäkirjalla määritellään henkilöt, joilla on tilin käyttöoikeus. Jos yhtiössä tapahtuu henkilömuutoksia, on pankki pidettävä niistä ajan tasalla. Pankissa toimitaan viimeisimmän pöytäkirjan mukaan, jos muuta tietoa ei ole toimitettu. Tilisopimusta on ylläpidettävä yhtiön puolesta, jotta käytännöt toimisivat moitteettomasti. Pankille on toimitettava kerran vuodessa kokouspöytäkirja, josta käyvät ilmi henkilöt, joilla tilinkäyttöoikeus on.

Ryhmän tilinavauspöytäkirjan hankaluutena on se, että jokaisen tilinomistajan on käytävä pankissa tunnistautumassa ennen tilin avausta. Omasta pankista kannattaa kysyä neuvoa tilin avaukseen, sillä jokainen pankki toimii omalla hyväksi katsomallaan tavalla ja yleispäteviä ohjeita on mahdoton antaa.

5.10.2. Kimppatallin verotus yhtymänä

NOORA YLIMYS JA JOHANNA HEINONEN

Verotuksessa yhtymän käsitteellä on eri sisältö kuin yksityisoikeudessa. Yhtymä ei ole itsenäinen verovelvollinen, vaan sen tulo jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona.

Toiminta on verottajan näkökulmasta harrastusluonteista, jos sitä ei harjoiteta vakaassa ansiotarkoituksessa. Harrastustoiminnan tappiota ei voida vahvistaa, vaan tappiota pidetään elinkustannusten luonteisena. Vähentämättä jääneet menot huomioidaan kuitenkin myöhempinä vuosina saman harrastustoiminnan tuloja verotettaessa. Harrastusluonteisesta toiminnasta on syytä pitää erillistä menojen ja tulojen muistiinpanoa. Jokaisen osakkaan kannattaa siis säilyttää tositteet.

Yksinomaan kilpailutarkoituksessa tapahtuva ravi- ja ratsuhevosten pitäminen, johon ei liity hevosten kasvatustoimintaa, on yleensä vähäisessä määrin harjoitettuna (1–2 hevosta) ja tappiollisena katsottava yksityistalouteen kuuluvaksi harrastustoiminnaksi. Harrastusluonteisesta toiminnasta on yleensä kuluja enemmän kuin tuloja. Jatkuvasti useiden vuosien ajan tappiota tuottanutta toimintaa pidetään yleensä harrastustoimintana. Harrastukseksi katsotaan melko laajakin toiminta, jos ansiotarkoitusta ei ole havaittavissa usean vuoden toiminnan jälkeenkään.

Jos yhtymän tilille kertyy ylimääräistä rahaa, kannattaa käytännössä sopia maksuvapaista kuukausista ennemmin kuin tilittää rahaa yhtymän osakkaille. Siirrettiessä rahaa kimpalta osakkaille puuttuu verottaja asiaan, mikäli osakkaille tuloutettavat varat ovat suuremmat kuin osakkaan menot ko. hevoseen.

Kimpan vastuuhenkilöille maksettavat mahdolliset työkorvaukset ovat heidän henkilökohtaista verotettavaa työtuloaan.

Hevosten kimpptaomistusyhtymille ei ole olemassa yhtä selkeää toimintaohjetta verotuksen suhteen. Asiasta kannattaa kysyä oman alueen verotoimistosta.

Kansainvälistä elämää elävä Le Cannibale on voittanut useita kertoja Solvallassa.
Kuva: Kanal75/Maria Holmén

Le Cannibale on täyttänyt hurjatkin odotukset

Le Cannibale on esimerkki tavoitteellisesti toteutetusta kimpasta. Hevosien kasvattajalle Mika Harjuojalle idea kimpun luomisesta huippusukuisen hevosen ympärille syntyikin varhaisessa vaiheessa.

”Ostin huippusukuisen tamman Ruotsista tyytyväisenä siihen, että se ei ollut kantavana. Näin sain valittua sille haluamani oriin. Tamma vietiin 2005 Ranskaan astutettavaksi Jag De Bellouet’lla ja seuraavana keväänä syntyi ori-varsa Le Cannibale.

Varsan alkua ei ollut ruusuinen. Emällä oli kohtutulehdus ja molemmat joutuivat välittömästi klinikkohoitoon ja antibioottikuurille. Kun varsa siitä selvisi ja toipui täysin, aloin miettiä tulevaisuutta. Iso, hieno ja kovasukuinen varsa ansaitsisi kaikki mahdollisuudet ravirallallaan, joten päätös kimpun perustamisesta oli helppo.”

Kimpan osuudet eivät olleet missään

vaiheessa julkisesti myynnissä vaan kasvattaja-kimpanvetäjä Harjuoja halusi valita siihen itselleen mieluisat yhteistyökumppanit. Alusta alkaen on mukana ollut seitsemän osakasta, erisuuruilla osakkuuksilla. Harjuojan mielestä kimpussa on tärkeää, että ihmiset ovat samanhenkisiä – pelisäännöt kimpalle on tällöin helpompi laatia.

Tärkeistä päätöksistä, esim. valmentajavaihdoksista, on keskusteltu yhdessä ja päätökset on tehty hyvässä hengessä ja hevosen ehdoilla – sille halutaan tarjota parhaat mahdollisuudet.

Hevosien omistaa peitenimi Ecurie Bon Appetit ja taustalla on sekä yhtiöitä että yksityisiä henkilöitä. Osakkaat saavat listauksen kuluista ja tuotoista ja tällöin jokainen hoitaa itse vuosittaisen ilmoituksen verottajan suuntaan. Myös osakeyhtiön perustamista on mietitty, ja se tulee eteen viimeistään siinä vaiheessa, jos ja kun hevonen siirtyy siitoskäyttöön.

Oma hevonen voi olla
koko perheen yhteinen
harrastus.
Kuva: Sonja Holma

5.11.

Ratsuhevosen kimppaomistaminen

ANNE LAITINEN JA JOHANNA HEINONEN

Ratsupuolella kimppaomistaminen tarkoittaa yleensä muutaman harrastajan yhteistä harrastehevosta. Ravipuolelta tuttu isojen kimppojen kulttuuri puuttuu ratsupuolelta vielä kokonaan.

5.11.1. Harrasteratsun käyttökimppa

JOHANNA HEINONEN

Ostamalla ratsuhevosen kimppaomistukseen on omistajien mahdollista satsata kalliimpaan ja siten usein laadukkaampaan hevoseen, ja viedä se hyvien kulkuyhteyksien päässä olevalle täysihoitotallille, jossa on saatavana sekä valmennusta että laadukkaat puitteet ratsastusharrastukselle. Jos vaikkapa kolme perhettä omistaa kimpassa yhden hevosen, vastaa jokainen perhe hevosen hyvinvoinnista ja liikutuksesta kahtena päivänä viikossa, ja hevoselle jää silti joka viikko yksi lepopäivä.

Kimppaomistus ratkaisee siis hevosen omistamiseen liittyviä raha- ja ajankäyttöhuolia, mutta toisaalta se vaatii kaikilta omistajilta paljon. Ennen kimppaomistamiseen mukaan lähtemistä onkin syytä selvittää, että jokainen omistaja ymmärtää kimppaomistuksen mukanaan tuomat vastuut hyötyjen lisäksi. On myös hyvä varmistaa, että tulevat hevosenomistajat ovat samoilla linjoilla hevosen hoidosta ja liikuttamisesta. Parhaita ystäviä omistajien ei tarvitse keskenään olla, mutta samansuuntaiset ajatukset hevosen tarpeista helpottavat asioiden ratkomista tulevaisuudessa. Kirjallisen sopimuksen tärkeyttä ei voi tässäkään liikaa korostaa. Hyvin tehty kimppaomistussopimus on avainasemassa kimppaomista-

misen onnistumisessa. Vaikka sopimus ei estä ongelmia syntymästä, se kuitenkin helpottaa huomattavasti niiden ratkaisemista.

Kaikki sovittu on syytä kirjata ylös

Suullinen sopimus on yhtä pätevä kuin kirjallisenkin, mutta kirjallinen sopimus on paljon yksiselitteisempi ja helpompi todistaa. Kimppahevosen kohdalla on paljon asioita, joista kimppaomistusta perustettaessa pitää sopia, ja on kaikille helpointa, kun asiat on kerralla sovittu paperille kaikkia tyydyttävästi. Kuten aina hevoskaupoissa, tulee myös kimppaomistukseen tulevasta hevosesta tehdä normaali kauppakirja.

Käyttökimppaa perustettaessa päätetään osuusmaksun suuruus, ja käytänteet sen maksamisesta. Osuusmaksun suuruuteen vaikuttaa tallivuokran lisäksi se, kuinka paljon hevosen vakuutus maksaa ja miten muihin juokseviin kuluihin, kuten pakollisiin varusteisiin, varaudutaan. Usein yhtymät keräävät pientä ”puskurirahastoa” esim. yllättävien eläinlääkärikulujen tai muiden rahareikien varalle, jotta rahastonhoitajan ei tarvitse jokaisen pienen laskun tullessa tehdä soittorinkiä ja pyytää osakkaita maksamaan muutamaa euroa kerrallaan.

Luonnollisesti kimppaa perustettaessa päätetään myös hevosen tilin perustamisesta sekä muista käytännön asioista, kuten hevosen sijoituspaikasta. Aina tulee muistaa sopia valmiiksi myös ikävämmissä asioista. Mitä tehdään jos hevonen loukkaantuu? Mitä jos joku omistajista haluaa luopua osuudestaan? Entä jos joku jättää osuusmaksun maksamatta ajallaan? Jatkossa vuosikokouksia kannattaa pitää 1–2 kertaa vuodessa, tarvittaessa useammin.

Sijoituspaikka kannattaa valita huolella

Hevosen valintaan kannattaa kimppaomistuksessa kiinnittää tarkkaan huomiota. Hevosen tulisi olla hyvin koulutettu ja terveydentilal-

taan hyvä. Sen täytyy myös soveltua ratsuksi jokaiselle omistajalleen. Hevosta ostettaessa kannattaa ehdottomasti pyytää mukaan ammattilainen, joka pystyy arvioimaan hevosen soveltuvuutta aiottuun käyttöön. Sopiva ammattilainen voi olla vaikka oma ratsastuksenopettaja.

Hyvän sopimuksen lisäksi avainasemassa kimpptaomistuksen onnistumiseen on hevosen sijoituspaikka. Hevonen kannattaa viedä laadukkaalle täysihoitotallille, jossa on hyvät puitteet ratsastamiselle. Silloin yhdenkään omistajan ei tarvitse jättää omaa ratsastuskerhtaansa käyttämättä sääolojen takia. Yhdessä on myös hyvä sopia, kuinka usein jokainen omistaja käy hevosella ratsastuksenopettajan tunnilla. Tällä varmistetaan sekä ratsastajien kehittyminen harrastuksessaan että hevosen koulutustason säilyminen.

Myös tiedotusasiat on hyvä sopia valmiiksi. Onko hevosella esim. vihko, jonne omistajat kirjoittavat terveiset toisilleen, vai kokoonnutaanko tallilla säännöllisin väliajoin neuvottelemaan hevosen asioista?

Kun pelisäännöt ovat kaikille selvät, on jokaisen omistajan helpompi nauttia yhteisestä hevosesta.

5.11.2. Iso urheiluratsukimppa – hyödyntämätön mahdollisuus

ANNE LAITINEN

Ratsastusurheilusta puuttuvat vielä isojen ravikimppojen tapaan toimivat isot yhtymät, joista matti meikäläinenkin voi ostaa osuuden. Kimppaomistaminen on elämänmakuisia elämyksiä, kurkistus kulissien taakse ja yhteisöllisyyttä – erilaista omistamista, jossa keskipisteenä on hevonen. Oma hevonen, vaikka siitä omistaisi vain sadasosan.

Hevonen on tällöin sijoitettu halutulle ammattilaiselle koulutukseen ja valmennukseen, ja osakkaat seuraavat hevosen kehitystä sopimuksen mukaisesti. Omistajat eivät osallistu päivittäiseen hoitoon, vaan yhtymälle

valittu yhteyshenkilö vaihtaa kuulumiset hevosen valmentajan kanssa ja välittää tiedot myös osakkaille. Yhteistä tekemistä ratsun ympärillä voivat olla esim. varsanäyttelyt, laatuarvostelukilpailut, valmennukset ja kilpailut. Myös tallivierailu ja hevosen harjoittelun seuraaminen sekä ratsuttajavierailu voivat olla elämys monelle uudemmalle harrastajalle.

Miksei ratsuhevosen ympärille rakennettu kimppa voisi toimia siinä missä ravikimppakin? Hevosenomistajaksi voi päästä pienelläkin panostuksella. Sen myötä voit päästä seuraamaan lajia aitiopaikalta – ja pienemmänkin osuuden omistamien tarjoaa vahvoja elämyksiä. Toisaalta epäonnen hetkillä kanssaeläjiä on useampia. Omistajuutta voi olla erilaista ja eritasoista. Onko ratsastusurheilu hyödyntänyt tämän mahdollisuuden, jolla voisi saada myös uusia lajista kiinnostuneita harrastuksen ja urheilun pariin?

Ravipuolella on jatkuvasti tarjolla kymmeniä osuuksia erilaisista kimpoista. Yhtymän liittymismaksu (osuuden ostoa) vaihtelee muutamasta kymmistä useaan tuhanteen euroon, hevosen arvosta ja osuuksien määrästä riippuen. Ammattivalmentajalla pidettävän hevosen valmennus- ja muut kulut ovat yleistäen noin 1 000 euroa kuukaudessa. Jakamalla tämä summa osuuksien määrällä saadaan osuuden kuukausimaksun hinta. Kaikkien kimppatallien on myös suositeltavaa pitää puskurirahastoa ylläpitäviin menoihin. Osaomistaminen on vapaaehtoista ja voit itse valita, mihin kimppatallisiin lähdet mukaan. Kaikille kimppaomistaminen ei sovi ravipuolellakaan. Silloin on hyvä omistaa yksin. Nykyään jo lähes 40 % ravihevoseista on kimppaomistuksessa!

Isot yhtymät voisivat parhaimmillaan tukea niin ratsukasvatusta ja -urheilua kuin tuoda uusia katsojia kilpailuihinkin. Suomalaisille tarjotaan Euroopasta harvoin kaikkein lupaavimpia varsoja, tai hinta on korkealla. Isoilla ratsukimpoilla voitaisiin valitulle hevoselle taata tavoitteellinen koulutus ja hyvät harjoitusolosuhteet ammattilaisten käsissä. Varsan tie kilpa-areenoille on pitkä, ja vain harvat pääsevät tavoitteisiin. Hevosen todellinen luokka ja potentiaali nähdään vasta kilpa-areenoilla – oli kyseessä sitten kuinka lahjakas ja

huippusukuinen yksilö tahansa. Ravihevosistakin vain 10 prosenttia elättää itsensä, joten yhdeksän kymmenestä hevosesta tarjoaa omistajalleen vain elämyksiä.

Ratsukimpassa kasvatajan, ratsuttajan ja omistajan rooli on uudenlainen, ja uutta ajattelumallia tarvitaan. Ravihevokasvatijat keräävät aktiivisesti kimppoja syntyvien varsojen ympärille. Toivottavasti ratsukasvattajatkin näkisivät tämän ratsun urapolkumahdollisuutena.

Haasteina isoissa ratsuhevoskimpoissa voi olla mm. pitkä odotusaika varasta kilpahevoseksi. Riittääkö kaikkien osakkaiden kiinnostus? Kenties tulee pettymyksiä ja hevosen potentiaali tai terveys eivät riitäkään tavoitteisiin. Myös riittävän ammattitaitoisen ja sitoutuneen kimpanvetäjän löytäminen on tärkeää.

Näistä pohdinnoista huolimatta kannustan ratsukasvattajia ja -ammattilaisia toteuttamaan omannäköisiä ja erilaisiakin kimppoja. Neuvoja saa varmasti myös ravihevosten kimpanvetäjiltä. Tervetuloa toteuttamaan ratsuhevosten kimppatalleja! Jään odottamaan myös todellista lajirajat ylittävää kimppaa, jossa suomenhevosen monipuolisuus pääsisi oikeuksiinsa – täällä on heti yksi osakas.

Isoilla ratsukimpoilla voitaisiin taata hevoselle tavoitteellinen koulutus ja hyvät harjoitusolosuhteet ammattilaisten käsissä.
Kuva: Sonja Holma

5.12. Kimppaomistajuutta ohjaava lainsäädäntö

NOORA YLIMYS

Alkeellisin taloudellisen yhteistoiminnan muoto silloin, kun yhteistyötä harjoitetaan erityisen yhteenliittymän muodossa, on yhtymä. Yhtymiä voivat olla esim. lottopeliä harjoittavat ”porukat” tai yksityishenkilöt, jotka yhteisesti omistavat koneen tai kiinteistön ja käyttävät sitä ei-ammattimaisesti ansaitsemistarkoituksessa.

Yhtymä ei ole erityinen oikeushenkilö. Se ei hanki itselleen oikeuksia eikä velvollisuuksia eikä muutoinkaan esiinny itsenäisenä suhteessa ulkopuolisiin henkilöihin. Yhtymällä ei esim. ole omaa omaisuutta, vaan yhtymän omaisuus muodostuu osakkaiden yksityisestä omaisuudesta, jonka he ovat luovuttaneet yhtymässä käytettäväksi, tai omaisuudesta, jonka osakkaat omistavat yhdessä määräosin.

Kun kaksi tai useampi henkilö omistaa yhteisesti kiinteistön, irtaimen esineen tai muuta tavaraa, noudatetaan lakia eräistä yhteisomistussuhteista. Oikeudellisesti hevonen katsotaan irtaimeksi esineeksi, joten hevoseen kohdistuvaan kimppaomistussuhteeseen sovelletaan lakia eräistä yhteisomistussuhteista (yhteisomistuslaki).

Lakia sovelletaan hevoseen kohdistuvassa kimppaomistussuhteessa silloin, kun hevosen omistajiksi on merkitty omistajien omat nimet tai heidän käyttämänsä rekisteröity peitenimi.

Yhteisomistuslaki on luonteeltaan toisijainen eli sitä sovelletaan määräosaisiin kimppaomistussuhteisiin silloin, kun muissa laeissa tai sopimuksissa ei ole säädetty toisin. Kimppaomistajilla on valta sopia kaikista niistä yhteistä esinettä koskevista asioista silloin, kun laista ei muuta johdu. Yhteisomistuslaki tulee sovellettavaksi vasta sellaisessa tapauksessa, kun kimppaomistajat eivät ole keskenään pystyneet sopimaan asiasta.

Yhtymän synty

Yhtymän osakkaina voivat olla sekä luonnolliset henkilöt että oikeushenkilöt. Yhtymän syntyminen edellyttää yleensä kirjallista tai suullista sopimusta. Kuitenkin myös pelkkä tosiasiallinen yhteistoiminta yhteisen taloudellisen tarkoituksen toteuttamiseksi synnyttää teoriassa yhtymän yhteistoimintakumppaneiden välille. Yhtymä syntyy esim. yhteisesti hankitun ja omistetun esineen taloudellisella hyödyntämisellä. Kimppatallin säännöissä voidaan määritellä, jos osuuden omistajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Hevoseen kohdistuvassa kimppaomistussuhteessa toiminnan vetäjä voi hankkia hevosen, jonka osuuksien jakautumisesta kimppaomistustalli on keskinäisellä sopimuksella sopinut.

Kimppaomistusoikeus voi olla määräosaista tai jaotonta. Pääsääntöisesti kimppaomistaminen on määräosaista. Jos muuta ei ilmene, osuudet ovat yhtä suuret. Tällöin oletetaan, että esine on jaettu pääluvun mukaisiin osiin, joista jokainen kimppaomistaja omistaa yhden. Tästä voidaan kuitenkin poiketa sopimuksella. Hevosen ympärille muodostettu kimppaomistussuhde on siis määräosaista, sillä hevonen joko ostetaan yhdessä kimppaomistajien kesken tai kimppaomistajaksi haluava ostaa hevosesta osuuden tai osuuksia.

Yhteisomistuslakia on tulkittu siten, että itse esinettä ei ole jaettu, vaan omistusoikeus esineeseen on jaettu. Kimppaomistajan omistusoikeus ei siis kohdistu mihinkään konkreettiseen osaan esineestä. Jos taas kimppaomistus kohdistuu useaan esineeseen, on katsottu, että jokainen kimppaomistaja omistaa kustakin esineestä osuutensa mukaisen osan. Näin on ajateltu olevan, vaikka esineet olisivatkin kaikki samanlaisia ja samanarvoisia ja ne voitaisiin lukumääränsä puolesta jakaa tasan kimppaomistajien kesken. Kimppatallin kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi neljän kimppaomistajan omistaessa neljä hevosta ei voida ajatella jokaisen omistajan omistavan yhtä hevosta kokonaisuudessaan. Silloinhan katoaisi koko kimppaomistamisen perusajatus. Jokainen omistaa siis yhden neljäsosan jokaisesta neljästä hevosesta.

Yhteiseen hevoseen ja siitä saatavaan tuottoon kohdistuvat oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät kimppaomistajien osuuksien mukaisesti. Jos esine luovutetaan vastikkeellisesti (tämä useimmiten tarkoittaa hevosen myymistä), kuuluu jokaiselle kimppaomistajalle hänen osuuttaan vastaava osa luovutushinnasta, mikäli toisin ei ole sovittu. Jos yhteinen esine vaihdetaan toiseen esineeseen, saa jokainen kimppaomistaja osuuttaan vastaavan osan uudesta esineestä. Jos kimppatalli vaihtaa hevosensa toiseen, jokainen kimppaomistaja omistaa uudesta hevosesta samansuuruisen osan kuin edellisestäkin hevosesta, jollei toisin sovita.

Yhtymän hallinto

Yhtymän osakkaat hoitavat yhdessä yhtymän asioita. Asioiden hoitoa koskeva päätös edellyttää kaikkien osakkaiden suostumusta, jollei toisin ole sovittu.

Hevosten kimppaomistuksen kyseessä ollessa yhtymän sopivat usein perustettava edustajistosta tai hallituksesta, jolla on päätäntävalta useimmissa kimppaomistusyhtymää koskevissa päätöksissä. Sopimuksella suljetaan tavallisesti ulos tästä päätäntävaltasta esim. mahdollisuus lopettaa yhtymän toiminta. Näihin päätöksiin vaaditaan enemmistöpäätös tai muu sovittu määrä osakkaiden ääniä. Käytännössä hevosen kimppaomistajat yleensä kirjaavat päätösvaltaisuuteen liittyvät ehdot jo perustamissopimukseen ja sääntöihinsä. Tämä onkin suositeltava tapa.

Yhtymän toiminnan lopettaminen

Yhteisomistuslaissa ei ole säännöksiä kimppaomistussuhteen purkamisen muodosta. Tästäkin syystä kimppaomistussopimuksessa (kimppatalliosopimuksessa) kannattaa määrittellä yhtymän purkamisen toimintatavat.

Kimppaomistussuhde voi purkautua, kun hevonen kuolee tai se lopetetaan. Jos kimppaomistajat tämän jälkeen saavat vakuutuksen perusteella tai jostakin muusta syystä korvausta, jatkuu kimppaomistussuhde näihin kohdistuen. Kimppaomistussuhde päät-

tyy myös silloin, kun osuudet päätyvät yhdelle henkilölle tai kimppaomistajat vapaaehtoisesti keskenään jakavat esineen tai siitä saadun vastikkeen.

Hevosen kimppaomistusyhtymän toimikausi on tavallisesti jatkuva eli toistaiseksi voimassa oleva. Yhtymä voidaan purkaa varsinaisessa vuosikokouksessa läsnä tai valtakirjalla edustettuina olevien osakkaiden, hevostalpoissa useimmiten käytettyjen joko kolmen neljäsosan (3/4) tai neljän viidesosan (4/5) äänen enemmistöllä. Yhtymä on voitu perustaa myös määräaikaisena toimivaksi ja tällöin perustamissopimuksessa on erikseen päätetty yhtymän toiminnan lopettamisesta. Usein määräaikainen toiminta päättyy hevosen myymiseen.

Yhtymän toiminta voidaan joutua lopettamaan suunniteltua aiemmin johtuen joko hevosesta tai osakkaista. Hevonen voi loukkaantua tai sairastua vakavasti, osoittautua tarkoitustaan vastaamattomaksi tai kuolla äkillisesti. Tällöin yhtymän toiminnan tarkoitus on yleensä mahdoton toteuttaa.

Yhtymä puretaan siten, että sen varat ja velat luetteloidaan. Mikäli kaikki yhtymän velat eivät ole tiedossa, on haettava julkinen haaste yhtymän kotipaikan käräjäoikeudelta yhtymän tuntemattomien velkojen selvittämiseksi. Mikäli yhtymälle jää varoja velkojen maksun jälkeen, jaetaan yli jäävät varat tasan osuuk-sien kesken.

Perustettaessa yhtymää voidaan jo ilmoittaa, että tiettyyn, ennalta ilmoitettuun päivään mennessä on oltava määritelty määrä osuuksia myytyinä tai muuten yhtymä jää perustamatta ja siihen mennessä maksetut osuusmaksut palautetaan.

5.13. Kimppojen yleisimmät ongelmatilanteet

Osakkaan erottaminen maksamattomien maksujen takia

JOHANNA HEINONEN JA ANNE LAITINEN

Sopimukseen tulee tarkasti kirjata, kuinka toimitaan, mikäli joku osakas jättää maksunsa maksamatta. Jos yksi ei hoida asioitaan, joutuvat muut maksumiehiksi. Asia kannattaa hoitaa nopeasti, ennen kuin velka kasvaa ylityspääsemättömäksi. Tästäkin syystä yhtymällä on hyvä olla noin kahden kuukauden valmennus- tai hoitomaksua vastaava ns. puskurirahasto. Osakkaalle tulee ilmoittaa maksun viivästymisen seuraamuksista todisteellisesti.

Menettelytapoja on erilaisia. Käytännössä sopimukseen voi olla kirjattu esimerkiksi seuraavanlainen toimintamalli: Mikäli yhtymän osakas laiminlyö osuusmaksun suorittamisen ajallaan, yhtymän edustaja ilmoittaa hänelle kirjatulla kirjeellä, että hänet tullaan erottamaan yhtymästä, ellei osuusmaksua ja sopimukseen kirjattua sakkomaksua ole suoritettu seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Jos maksu tulee ajoissa, jatketaan kuten ennenkin. Ensimmäisessä kannattaa aina neuvotella, ja pyrkiä saamaan saatavat ilman oikeustoimia. Maksamatta jääneet osuusmaksut voidaan saattaa haastehakemuksella velallisen kotipaikan käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jolloin velallisen vastattavaksi tulevat myös asiasta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut. Jos osakkaan kuukausimaksu on kymmeniä tai satoja euroja, ei tämä käytännössä ole yleinen menettely. Oikeudenkäyntikulut nousevat kohtuuttoman suuriksi suhteessa itse asiaan.

Osuuden myyntimenettely tehdään osakkaan erottamisen jälkeen sopimuksessa kuvatulla tavalla, esimerkiksi seuraavasti: Osuutta tarjotaan ensin yhtymän jäsenille.

Edustaja tiedottaa osakkaita sähköpostilla. Osuuden hankinnasta kiinnostuneet osakkaat tekevät kukin oman tarjouksensa osuudesta edustajalle. Edustaja tiedottaa korkeimmasta tarjouksesta osakkaille sähköpostilla. Mikäli edustaja haluaa tarjota osuudesta, voi hän sen tehdä, mutta jos hän tekee korkeimman tarjouksen on toiseksi korkeamman tarjouksen antajalle annettava mahdollisuus tehdä uusi tarjous. Jos korkeimpia tarjouksia on useampia, on näillä mahdollisuus kerran korottaa tarjoustaan. Jos tämän jälkeen korkeimpia tarjouksia on edelleen useita, ratkaistaan tulos arvalla. Säännöissä voidaan myös rajata pois edustajan oikeus tehdä tarjous tässä vaiheessa. Tällöin hänelle voidaan antaa oikeus tehdä tarjous vasta, jos kimpan sisältä ei löydy halukkaita ostajia.

Mikäli yhtymän osakkaat eivät tee tarjousta osuudesta, tarjotaan osuutta yhtymän ulkopuolisille ja pyydetään osuudesta kirjallinen tarjous määrätyn ajan sisällä (esim. viikko). Korkein tarjous voittaa. Saadusta myyntihinnasta vähennetään myyntikustannukset ja yhtymän saatavat sakko- ja viivästyskorkoineen ja tämän jälkeen mahdollinen ylijäämä tilitetään erotetulle osakkaalle. Ellei osuutta saada myydyksi, osuus mitätöidään erillisellä kokouspäätöksellä. Sen jälkeen tulevat tulot ja kustannukset jaetaan jäljelle jääneiden osuuksien suhteessa. Uutta omistajaa sitoo kimppatallin sopimus sääntöineen ja hänen on saatava kimpan säännöt nähtäville ennen ostopäätöksen tekoa. Epäselvyyksien välttämiseksi myös uuden osakkaan allekirjoitus on hyvä ottaa kimppaomistussopimukseen. Samoin täytyy muistaa tarvittaessa ilmoittaa pankille ja Suomen Hippokseen hevosen vaihtuneista omistajuussuhteista.

Osakkaan eroaminen

ANNE LAITINEN, JOHANNA HEINONEN JA NOORA YLIMYS

Ihmisten elämäntilanteet vaihtelevat, ja joskus tulee eteen osakkuudesta luopuminen kesken kaiken. Kimppaomistussopimukseen on erittäin tärkeää kirjata tarkasti kuinka menetellä,

Huolellisesti laadittu kirjallinen sopimus on kimpan ongelmatilanteissa tärkeä.
Kuva: Irina Keinänen

jos ja kun joku kimpan jäsenistä haluaa luopua osuudestaan.

Toimintamalleja on erilaisia, tässä yksi esimerkki: Kimpan muille osakkaille tarjotaan sopimuksessa etuosto-oikeutta samaan hintaan, kuin mitä ulkopuolinen taho maksaisi osuudesta, mutta tämä täytyy kirjata sopimukseen. Ellei kukaan osakkaista halua käyttää lunastusoikeuttaan, voidaan osuus myydä ulkopuoliselle. Lunastusoikeus ei koske perintöön, testamenttiin, ositukseen eikä yhteisön jakautumiseen tai sulautumiseen perustuvia saantoja. Käytännössä osuutta siis tarjotaan myyntiin ulkopuolisille ja pyydetään osuudesta kirjallinen tarjous. Tarjouksen saamisen jälkeen osuutta tarjotaan korkeimman tarjouksen hintaan myytäväksi kimpan sisällä, ja kimpan osakkaista kuka tahansa voi lunastaa osuuden tietyn ennalta määrätyn ajan sisään (esim. viikko). Jos useampi osakas haluaa lunastaa osuuden, voidaan osuuden saaja selvittää järjestämällä tarjouskilpailu hakukkaiden kesken tai arpomalla. Osakkuuden myynti voidaan myös perustaa kokonaan tarjouskilpailuun, ks. edellinen kohta "Osakkaan erottaminen". Tärkeätä on, että kimpan sääntöihin on myyntimenettely kirjattu. Jos kukaan osakkaista ei halua ostaa osuutta, myydään osuus ulkopuoliselle tarjoajalle.

Hevosien arvo saattaa nousta tai laskea ajan kuluessa, joten osuuden myynnistä ei välttämättä saa samaa rahaa takaisin, minkä siihen on aiemmin sijoittanut. Toisaalta jos hevosien arvo nousee kilpailusuoritusten pe-

rusteella, eivät muut kimpan jäsenet voi olettaa ostavansa osuutta pois samaan (halvempaan) hintaan kuin minkä ovat osuuksista maksaneet kimpan perustamisen yhteydessä. Hevosien markkina-arvon määrittäminen on käytännössä hankalaa, mutta kirjallinen tarjous yhtymän ulkopuoliselta jäseneltä on hyvä mittari.

Yksi toimintamalli on myös se, että irtisanoutunut osakas on velvollinen itse myymään osuutensa, mikäli kimppasopimus sen mahdollistaa.

Jos hevosien tilille on kertynyt palkintorahoja tai sinne on kerätty "puskurirahastoa" pahan päivän varalle, kuuluu myyvälle osakkaalle omistusosuuden mukainen osa rahoista. Yksinkertaisinta on, että osuuden myyjä myy osuutensa ja osuuteen sisältyvät rahavarat ostajalle tiettyyn kokonaishintaan. Kauppa- kirjaan tulee merkitä, minkä suuruinen osuus hevosesta kauppaan sisältyy. Kauppa- kirjaan tulee lisäksi tarkasti erotella, mikä osuus kauppasummasta kattaa hevosien arvon, ja mikä tilillä olevien rahojen arvon. Epäselvyyksien välttämiseksi kauppa- kirjaan voi liittää vaikkapa kopion yhtymän tilin tilioitteesta, josta ilmenee tilin kokonaissaldo.

Kimpan sääntöihin voidaan kirjata, ettei kenelläkään ole oikeutta luovuttaa osuutta ilman toisten kimppaomistajien lupaa. Hevosien kimppaomistussuhteissa etuosto- tai lunastusoikeudesta sopiminen voi olla hyvinkin tarkoituksenmukaista. Kimppaomistajat saattavat haluta hevosensa pysyvän tietyn ihmisjoukon, esimerkiksi työkalu- ja välineiden, omistuksessa.

Siitostamma, jonka osaomistaja laiminlyö maksut

ANNE LAITINEN JA NOORA YLIMYS

Varsan kasvattaja on emän omistaja varsan syntymähetkellä. Kasvattajalle maksetaan varsojen vuosittain juoksemista palkintorahoista 10 % kasvattajapalkkio.

Hankaluuksia saattaa tulla, jos siitostamman osaomistaja laiminlyö maksunsa. Sääntöihin kannattaa kirjata mahdollisimman yksityiskohtaisesti miten toimitaan eri tilanteissa. Sääntöihin voidaan kirjata, miten osakas luopuu osakkuudestaan tai milloin hänet erotetaan maksamattomien maksujen takia (ks. edelliset kohdat).

Rekisterin pitäjälle tilanne on yksinkertaisempi, jos kasvattajana on kimppatalli, joka on peitenimirekisteröity. Tällöinhän kasvattajana näkyy peitenimi ja peitenimen edustaja muun muassa ilmoittaa tilitiedot kasvattajapalkkion maksua varten.

Jos kasvattajana on useamman luonnollisen henkilön yhtymä, eikä yhtymällä ole peitenimeä, näkyy Suomen Hippoksen tietokannassa kaikkien henkilöiden nimet omistajana. Tällöin mm. tilinumeroa kasvattajapalkkiota varten ilmoitettaessa jokainen henkilö allekirjoittaa tilitietolomakkeen. Jos yksi osaomistaja on eronnut tai erotettu yhtymästä, tulee muuttuneet omistajatiedot toimittaa mahdollisimman pian Suomen Hippokseen, jotta varsan kasvattajatiedot ovat oikein. Omistajatietojen muutos Hippokseen on helppo tehdä omistajanvaihdoslomakkeella, jossa myyjänä ovat kaikki aiemmat osaomistajat. Jokainen osaomistaja, myös erotettu tai eronnut, allekirjoittaa omistajanvaihdosilmoituksen. Uudeksi omistajaksi ilmoitetaan kaikkien muiden paitsi eronneen/erotetun osaomistajan tiedot (myös jokainen uusi osaomistaja allekirjoittaa lomakkeen). Koska omistajanvaihdosilmoitus on ilmoitus rekisterin pitäjälle, tulee hevosen muuttuneista omistussuhteista tehdä erillinen sopimus (kauppakirja), jossa eronnut tai erotettu osaomistaja luopuu omistusoikeudestaan.

Jos osakas aiheuttaa yhtymälle vahinkoa, on hän velvollinen korvaamaan aiheuttaman-

sa vahingon. Mahdolliset ristiriidat ratkaistaan viimeistään käräjäoikeudessa, mikä on kaikille osapuolille pitkä prosessi.

Käytäntöjä:

- Kimpan säännöissä sovitaan tarkemmin toimintatavoista, kun osakas irtisanoutuu.
- Irtisanoutuva kimppalainen ilmoittaa poisjäännistään kirjallisesti kimpanvetäjälle, joka ryhtyy myyntitoimiin siten kuin kimpan sopimuksessa ja säännöissä on sanottu.
- Osakas huolehtii osuusmaksuistaan osuuden omistajanvaihtoon saakka.
- Jos osakas ei suostu maksamaan osuusmaksujaan, pyritään aina ensin neuvottelemalla saamaan saatavat. Jos tämä ei onnistu, voidaan saatavia lähteä perimään ensisijaisesti perintätoimiston, ja toissijaisesti käräjäoikeuden velkomi- tuomion kautta, jonka aiheuttamat kulut lisätään velallisen maksettavaksi.

Peitenimirekisteröidyn kimppatallin osaomistajan vaihtaminen Suomen Hippoksen rekisteriin

ANNE LAITINEN

Peitenimeä rekisteröitäessä osakkaiden tiedot ilmoitetaan Hippokseen peitenimen rekisteröintikaavakkeella. Muutokset peitenimen omistaja- ja edustajatietoihin tehdään kirjallisesti peitenimen edustajan allekirjoituksella varustettuna. Mitä selkeämmin asia toteutetaan kimpan toimesta, sitä parempi. Suomen Hippos toimii sille toimitettujen tietojen pohjalta, ja muutoksista tarvitaan kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti kaikkien osapuolten allekirjoitetut dokumentit.

6. Sopimusohjat

Kauppakirja

Tämä kauppakirja on ainoastaan esimerkkimalli, jossa on huomioitu hevosen kaupan yleiset ja keskeiset elementit. Jokainen kaupan kohde ja kaupantekotilanne on kuitenkin erilainen, joten jokaisen kaupan yhteydessä on syytä miettiä, tarvitaanko asiantuntijaa laatimaan yksilölliset ehdot sisältävä tarkempi kauppakirja.

Allekirjoittaneet ovat tänään sopineet seuraavasta kaupasta:

1. Sopijaosapuolet

Myyjä (nimi, osoite, puh, email) _____

_____

Ostaja (nimi, osoite, puh, email) _____

_____

3. Kaupan kohde (nimi ja rek.numero) _____

4. Hevosen käyttötarkoitus _____

5. Ostajan tarkastus ja myyjän antamat tiedot

Ostaja on tarkastanut hevosen. Myyjä vakuuttaa, että hevosesta on ilmoitettu kaikki myyjän tiedossa olevat sellaiset seikat, joilla on kaupan päättämisen kannalta olennainen merkitys ja joita ei voi huomata huolellisessa tarkastuksessa.

Hevoselle

- on suoritettu eläinlääkärin tekemä ostotarkastus (todistus on liitteenä).
- ei ole suoritettu eläinlääkärin tekemää ostotarkastusta

Myyjän antamat tiedot / dokumentit:

_____

_____

_____

6. Kauppahinta ja maksutapa

Kauppahinta on _____ euroa (sis. alv / ei sis. alv). Kauppahinnan maksaminen:

- Kauppahinta maksetaan kokonaisuudessaan heti ja kuitataan vastaanotetuksi tämän kauppakirjan allekirjoituksin.
- Kauppahinnasta maksetaan _____ € heti, mikä määrä kuitataan vastaanotetuksi tämän kauppakirjan allekirjoituksin. Loppukauppahinta maksetaan viimeistään ____ . ____ . ____
- Kauppahinta maksetaan viimeistään ____ . ____ . ____

Myyjän tilinumero ja tilinomistaja: _____

7. Omistusoikeus

Omistusoikeus kaupan kohteeseen kuuluu myyjälle, kunnes koko kauppahinta mahdollisine viivästyskorkoineen on kokonaisuudessaan maksettu.

8. Hallinta

Hallinta kaupan kohteeseen siirtyy ostajalle heti, kun kauppahinta on kokonaisuudessaan maksettu.

9. Vaaranvastuu

Vaaranvastuu kaupan kohteeseen siirtyy ostajalle heti, kun kaupan kohde on luovutettu ostajan tai tämän puolesta toimivan haltuun.

10. Hevospassi/rekisteröintitodistus ja omistajanvaihdosilmoitus

Hevospassi/rekisteröintitodistus ja omistajanvaihdosilmoitus luovutetaan ostajalle heti, kun koko kauppasumma on maksettu.

11. Vakuutukset

Hevonen

- on vakuutettu, vakuutusyhtiö ja vakuutuksen nro _____
 Ei ole vakuutettu

12. Muut ehdot

---

13. Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi (2) samansisältöistä kappaletta, joista toinen jää hevosen myyjälle ja toinen ostajalle.

Paikka _____

Päiväys ____ . ____ . ____

_____
Myyjä

_____
Ostaja

_____
Nimen selvennys

_____
Nimen selvennys

Liitteet:

Esisopimus ostettavasta hevosesta perustettavan kimpan lukuun

1. Sopijaosapuolet

Myyjä (nimi, osoite, puh, email) _____

Ostaja (nimi, osoite, puh, email) _____

2. Kaupan kohde (nimi ja rek.numero) _____

3. Kauppahinta

Kauppahinta on tämän sopimuksen toteutuessa _____ euroa (sis. alv / ei sis. alv). Kauppahinta maksetaan kokonaisuudessaan myyjän ilmoittamalle tilille kaupantekopäivänä.

Myyjän tilinumero ja tilinomistaja: _____

4. Kaupan ehdot

Hevoselle

on suoritettu eläinlääkärin tekemä ostotarkastus, todistus liitteenä. Eläinlääkärin nimi ja tarkastuksen päivämäärä _____

ei ole suoritettu eläinlääkärin tekemää ostotarkastusta

Kaupan ehtona on, että yhtymä (yhtymän nimi) _____ toteutuu, jos osuuksia saadaan(a) _____._____._____ mennessä myytyä ____ kappaletta. Jos osuuksia ei saada myytyä edellä mainittuun päivämäärään mennessä riittävästi, tämä sopimus purkautuu (b) _____._____._____, jonka jälkeen myyjällä on oikeus myydä hevonen kolmannelle osapuolelle.

Yhtymä sitoutuu ostamaan kaupan kohteena olevan hevosen tässä sopimuksessa sovitulla kauppahinnalla ja muilla ehdoilla, mikäli yhtymä toteutuu päivämäärään (a) mennessä. Yhtymän edustaja sitoutuu tiedottamaan myyjää lopullisesta tilanteesta.

Hevosen omistus- ja hallintaoikeus siirtyy yhtymälle kaupantekohetkellä koko kauppahinnan tultua maksetuksi. Vaaranvastuu kaupan kohteeseen siirtyy ostajalle heti, kun kaupan kohde on luovutettu ostajan tai tämän puolesta toimivan haltuun.

5. Hevosen hoito, käyttö ja siihen tutustuminen ennen kauppaa

Kaupan kohteena oleva hevonen on myyjän hoidossa ja vastuulla _____._____._____ tai muuhun aiempaan päivämäärään asti kaupan toteutuessa aiemmin, jonka jälkeen asiasta sovitaan erikseen yhtymän toteutuessa. Myyjä vastaa hevosesta, sen ylläpidosta, hoidosta, eläinlääkärikuluista ja muista mahdollisista hevoseen kohdistuvista kuluista kaupantekopäivämäärään asti. Myyjä sitoutuu antamaan hevoselle parhaan mahdollisen hoidon.

6. Hevosen menehtyminen tai loukkaantuminen sopimuksen voimassaoloaikana

Jos hevonen menehtyy tai loukkaantuu sopimuksen voimassaoloaikana, ei kumpikaan osapuoli ole korvausvelvollinen toiselle sopimuksen osapuolelle. Mikäli hevonen loukkaantuu lievästikin tämän

sopimuksen voimassa olon aikana ennen kaupantekoa, on myyjä velvollinen kertomaan loukkaantumisesta. Tällöin eläinlääkäri arvioi hevosen uudestaan ennen kaupantekoa. Yhtymä on kuitenkin velvollinen tekemään lopullisen kaupan ainoastaan, mikäli eläinlääkäri toteaa hevosen olevan vastaavassa kunnossa kuin aiemmin tarkastettaessa, eikä loukkaantuminen eläinlääkäriin mukaan vaikuta hevosen aiottuun tulevaan käyttötarkoitukseen.

7. Sopimusrikkomus

Jos myyjä rikkoo tämän sopimuksen ehtoja eikä lopullista kauppaa synny myyjästä johtuvasta syystä on myyjä velvollinen korvaamaan yhtymälle _____ euroa.

Mikäli ostaja ei solmi lopullista kauppaa päivämäärään (b) mennessä vaikka yhtymä kohdassa 4. mainituin tavoin on syntynyt, on ostaja velvollinen korvaamaan myyjälle sopimusrikkomuksesta _____ euroa.

8. Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi (2) samansisältöistä kappaletta, joista toinen jää hevosen myyjälle ja toinen ostajalle.

Paikka _____

Päiväys _____.____._____

_____

Myyjä

_____

Perustettavan kimppatallin edustaja

_____

Nimen selvennys

_____

Nimen selvennys

Yhteisomistussopimus

Tämä sopimus on ainoastaan esimerkkinä, jossa on huomioitu yhteisomistuksen yleiset ja keskeiset elementit. Jokainen yhteisomistussuhde on kuitenkin erilainen, joten on syytä miettiä, tarvitaanko asiantuntijaa laatimaan yksilölliset ehdot sisältävä tarkempi sopimus.

1. Yhtymän nimi ja kotipaikka _____
2. Yhtymän tarkoitus on omistaa hevonen (nimi ja rek.numero) _____
 Yhtymä voi omistaa muitakin hevosia.
3. Yhtymän osakkaat sekä heidän osuuksiensa lukumäärät sekä yhteystiedot ovat tämän sopimuksen liitesivulla. Yhtymä jaetaan enintään _____ osuuteen. Yhtymän osakkaiden tietoja ei luovuteta ulkopuolisille.
4. Yhtymän jokainen osuus antaa osuuden haltijalle yhden (1) äänen käytettäväksi äänestystä vaativissa kysymyksissä. Äänen mennessä tasan ratkaisee arpa.
Osakas voi omistaa yhden osuuden
 useampia osuuksia, enintään _____

Yhtymän kokouksissa osuuden haltija voi edustaa muita osuuksien haltijoita valtakirjalla.

5. Yhtymän toimikausi on jatkuva, ja se voidaan purkaa varsinaisessa vuosikokouksessa läsnä tai edustettuina olevien osakkaiden kolmen neljäsosan ($\frac{3}{4}$) äänen enemmistöllä.
Yhtymän tässä sopimuksessa sovittujen sääntöjen muuttamista koskevat päätökset tehdään varsinaisessa vuosikokouksessa läsnä tai edustettuina olevien osakkaiden yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Yhtymäsopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan yhtymän kotipaikan käräjäoikeudessa.
6. Yhtymän nimenkirjoitusoikeus on varsinaisen vuosikokouksen nimeämällä a) edustajalla (joka samalla toimii yhteyshenkilönä osakkaisiin, valmentajaan, viranomaisiin ja hevosalan järjestöihin) sekä b) yhtymän rahastonhoitajalla. Edustajan ja rahastonhoitajan korvauksista päättää varsinainen vuosikokous. Edustajan tai rahastonhoitajan tullessa esteelliseksi toimimaan on toinen heistä velvollinen aloittamaan toimet uuden edustajan tai rahastonhoitajan valitsemiseksi.
7. Yhtymällä on tilisiirtoja varten pankkitili _____, jota yhtymän rahastonhoitaja ja edustaja hoitavat.
8. Yhtymän tilikausi on kalenterivuosi.
9. Menot ja tulot jaetaan tasan osuuksien kesken.
10. Tiedotuksesta vastaava henkilö hoitaa tiedotuksen osakkaille (miten, kuinka usein) _____
11. Yhtymällä on kaksi (2) varsinaista vuosikokousta: kevätkokous maaliskuussa ja syyskokous lokakuussa. Vähintään _____ osakkaan niin vaatiessa tulee järjestää ylimääräinen yhtymän kokous. Yhtymän edustaja kutsuu osakkaat vuosikokoukseen tai ylimääräiseen yhtymän kokoukseen viimeistään 14 päivää ennen kokousta.
12. Kevätkokouksessa

- valitaan edustaja, rahastonhoitaja, valmentaja ja toiminnantarkastaja.
- esitetään tilintarkastuskertomus sekä tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman ja taseen
- vahvistetaan tilinpäätös
- päätetään kuluvarauksen suuruudesta
- päätetään yhtymän voiton tai tappion aiheuttamista toimenpiteistä
- päätetään vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille
- päätetään edustajan ja rahastonhoitajan korvauksista
- käsitellään muut edustajan kutsussa ilmoittamat asiat
- käsitellään muut asiat, jotka haltijat ovat ilmoittaneet yhteysenkilölle kirjallisesti vähintään 21 päivää ennen kokousta

13. Syyskokouksessa

- päätetään kuluvarauksen ylittävän pääoman jaosta
- päätetään mahdollisista suoritettavista palkioista ja muista kuluista
- päätetään hevosen vakuuttamisesta
- päätetään ikäkausikilpailujen osallistumismaksujen maksamisesta
- päätetään kuukausimaksun suuruudesta
- päätetään mahdollisten kunnia- ja / tai esinepalkintojen arvontamenetelmistä
- käsitellään muut edustajan kutsussa ilmoittamat asiat
- käsitellään muut asiat, jotka haltijat ovat ilmoittaneet edustajalle kirjallisesti vähintään 21 päivää ennen kokousta

14. Kuukausimaksulla katetaan hevosen hoito- ja valmennusmaksut sekä muut muuttuvat kulut. Kuukausimaksu suoritetaan yhtymän pankkitilille kuukausittain tai osakas voi halutessaan maksaa vuoden kk-maksut ennakkoon 2-4 erässä. Tulevan kuukauden kuukausimaksu suoritetaan kuluvan kuukauden ___ päivään mennessä. Tulevan vuoden kuukausimaksulaskut toimitetaan osakkaille kerran vuodessa. Kuukausimaksun maksuvelvollisuus alkaa tämän sopimuksen allekirjoituspäivämäärästä ja on voimassa osuuden omistussuhteen päättymiseen saakka.

15. Mikäli osakas laiminlyö kuukausimaksun suorittamisen ajallaan, yhtymän edustaja tai rahastonhoitaja ilmoittaa hänelle kirjatulla kirjeellä, että hänet tullaan erottamaan yhtymästä, ellei kuukausimaksua lisättyä ___ euron sakkomaksulla ole suoritettu seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Erottamisesta ilmoitetaan erotetulle hänen yhtymän sopimuksessa tai muussa asiakirjassa ilmoittamaansa postiosoitteeseen edustajan toimesta.

16. Yhtymän osakas on velvollinen korvaamaan yhtymälle vahingon, jonka hän tahallisesti tai tuottamuksellisesti yhtymälle aiheuttaa.

17. Osakkuudesta luopuminen ja siitä johtuva lunastusoikeus

- Mikäli osakas haluaa luopua osuudestaan, tulee osuutta ensin tarjota yhtymän muiden osakkaiden lunastettavaksi. Ellei kukaan osakkaista halua käyttää lunastusoikeuttaan, voidaan osuus myydä ulkopuoliselle.

Myyntimenettely:

- Edustaja tiedottaa osakkaita sähköpostilla (osakkaiden sopimuksessa ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen)
- Osuutta tarjotaan ensin osakkaille ja vasta tämän jälkeen ulkopuolisille. Osuuden hankinnasta kiinnostuneet osakkaat tekevät kukin oman tarjouksensa osuudesta edustajalle. Edustaja tiedottaa korkeimmasta tarjouksesta osakkaille sähköpostilla. Mikäli edustaja haluaa, voi hän tehdä tarjouksen osuudesta. Jos hän tekee korkeimman tarjouksen, on toiseksi korkeamman tarjouksen antajalle annettava mahdollisuus tehdä uusi tarjous. Jos

korkeimpia tarjouksia on useampia, on näillä mahdollisuus kerran korottaa tarjoustaan. Jos tämän jälkeen korkeimpia tarjouksia on edelleen useita, ratkaistaan tulos arvalla. Mikäli yhtymän osakkaat eivät tee tarjousta osuudesta, tarjotaan osuutta yhtymän ulkopuolisille.

- Lunastusoikeus ei koske perintöön, testamenttiin, ositukseen eikä yhteisön jakautumiseen tai sulautumiseen perustuvia saantoja.

- Jos luopumisen syynä on yhtymästä erottaminen, on myyntimenettely sama kuin edellä kuvattu. Mikäli yhtymän osakkaat eivät tee tarjousta osuudesta, edustaja tarjoaa osuutta yhtymän ulkopuolisille. Aikaa tarjousten jättämiseen on kaksi viikkoa. Korkein tarjous voittaa. Jos korkeimpia tarjouksia on useampia, on näillä mahdollisuus kerran korottaa tarjoustaan. Jos tämän jälkeen korkeimpia tarjouksia on edelleen useita, ratkaistaan tulos arvalla. Saadusta myyntihinnasta vähennetään myyntikustannukset ja yhtymän saatavat sakko- ja viivästyskorkeineen ja tämän jälkeen mahdollinen ylijäämä tilitetään erotetulle osakkaalle.

18. Yhtymä voidaan purkaa lain ja yhtymäsopimuksen määräysten mukaan siten, että sen varat ja velat luetteloidaan. Mikäli kaikki yhtymän velat eivät ole tiedossa, on otettava julkinen haaste yhtymän kotipaikan käräjäoikeudelta yhtymän tuntemattomien velkojien selvittämiseksi. Purkutilanteessa jäljelle jäävät varat ja velat jaetaan tasan osuuksien kesken.

19. Tämä sopimus astuu voimaan heti, kun kaikki osuuksien haltijat ovat maksaneet osuuden hinnan. Osuuden maksaessaan osuuden haltija hyväksyy tämän yhtymäsopimuksen. Tätä sopimusta on laadittu kaksi (2) samansisältöistä kappaletta, yksi kullekin allekirjoittaneelle ja kimpapatallin edustajalle.

Hyväksyn tämän sopimuksen ja sen ehdot.

Paikka _____

Päiväys ____ . ____ . ____

_____
Osakkaan allekirjoitus ja nimenselvennys

_____
Edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys

Hevosharrastus yhdistää
ja tarjoaa yhteisiä
elämyksiä.
Kuva: Anne Laitinen

7. Lisätietoja ja lukemista

www.hippolis.fi
www.hippos.fi
www.shkl.net
www.ratsastus.fi
www.ravivalmentajat.fi
www.ravihevokasvattajat.fi
www.hevoshuutokaupat.fi
www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/

Hevoskaupan käsikirja (Lehtola ja Wegelius)
Hevosen kasvatusta, ruokinta ja hoito
(Tieto tuottamaan, Maaseutukeskusten liitto)
Ratsastus Ensyklopedia
(Moira C. Harris ja Lis Clega)
Uusi ravihevosen hoito ja valmennus I-IV
(Curt Greane)
Raviurheilun maailma (Vili Pesu)

8. Lähteet

www.shkl.net
www.hippos.fi
www.ratsastus.fi
Hevosnomistaja -lehti
Kimppaomistamisen ohje, Vihdin Hevosjalostusyhdistys ry
Hevosnomistajan opas

*Ajankohtaista tietoa
hevosista ja hevosialta
www.hippolis.fi*

Matkalla hevosen omistajaksi

Hevonen ja hevosurheilu kiinnostavat yhä useampaa suomalaista. Ratsastusta ja raviurheilua voi harrastaa rennosta vapaa-ajanvietteestä aina tavoitteelliseen kilpaurheiluun saakka. Hevosen omistaminen on monelle pitkäaikainen haave. Tässä oppaassa kerrotaan hevosen hankinnasta, omistamisesta ja omistamisen eri vaihtoehtoista.

Matkalla hevosen omistajaksi -Opas hevosen hankinnasta ja omistamisesta

Anne Laitinen ja Erja Mattila (toim.)

Hippolis - Hevosalan osaamiskeskus ry

Elinkeinoja ja elämyksiä – Hevosenomistajuuden kehittämishanke 2012

Maa- ja metsätalousministeriö/työ- ja elinkeinoministeriö,
maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä

ISBN 978-952-93-1284-9

9 789529 312849 >